

NA'VI - EESTI SÖNASTIK v. 5.1

Tirea Aean (Corey Scheideman) & Marki (Mark Miller)
Compiled and Translated by KalaKuival
www.LearnNavi.org

08.08.2011.

See on na'vi keele sõnastik. Na'vi keele on välja mõelnud Paul Frommer ning see leiab kasutust filmis Avatar. Kõik järgnevad sõnad pärinevad, või on kinnitatud tema poolt. Suur tänu Frommerile, Taronyule, Karyu Amawey'le ja teistele inimestele Learn Na'vi foorumist.

Sõnastik koosneb Frommeri poolt antud sõnadest, millele on lisatud IPA hääldus. Laensõnad Maa keeltest on ära märgitud lõpus. Kirjas on ka üksikud pehmenemisega sõnad, kui need on olnud mingis ametlikus väljalaskes. On ka käänatud sõnu, kui nende vormid on erandlikud või muud moodi erinevad. Tasub tähele panna, et abisõnad on põhisõnast eraldi vaid juhul, kui nad asuvad selle ees, mitte taga.

Paksult on märgitud na'vikeelne sõna. *Kaldkirjas* on eestikeelne vaste. Tavaline tekst näitab grammatilist jagunemist: sulgudes on lisamärkmeid. «x» märgib siseliidet, kus $t\langle 0 \rangle \langle 1 \rangle ar \langle 2 \rangle on$ on siseliidete asukohad. punktikestega on juurde märgitud ka silbituskohad (algajatele) nagu näiteks sõnas [t.a.r.on]. Erandlikud sõnad on märkega (e). Sihitud ja sihilised tegusõnad on ära märgitud, kui nende kohta on infot: sõnad märkega tgs. on mitmetähenduslikud või pole nende suundumust võimalik välja lugeda. Kasutajalt eeldatakse ise teadmisi kuidas vastavad sõnad mitmuses pehmenevad või täishäälikud liidete puhul ühenduvad. Nimed on märgitud suurte tähtedega. Ühesilbilistel sõnadel pole rõhumuutusi märgitud. Sulgudes on näited sõnade tuletamistest ja mõnel pool olen juurde lisanud ka sobiva kasutuskoha. Lisaks on lõpu poole veel informatsiooni eraldi taimestiku, loomastiku, numbrite ja grammatika kohta. Allo-morfide kasutamine on kõneleja enda valik

Lühendid:

– = morfeemi piir

+ = pehmeneva morfeemi piir

« » = siseliide

oms. = omadussõna

abis. = abisõna

ms. = määrsõna

ss. = sidesõna

liits. = liitsõna

nases. = näitav asessõna

hs. = hüüdsõna

ks. = küsisõna

ns. = nimisõna

nr. = number abis. = abisõna

fr. = fraas

ases. = asesõna

n. = nimi

tgs. = tegusõna

mtgstu. = muutumatu sihitu tegusõna

tgsne. = sihiline tegusõna

tgstu. = sihitu tegusõna

tgsm. = modaalne tegusõna

tgsmtu. = sihitu modaalne tegusõna

tgsmne. = sihiline modaalne tegusõna

Sõnade leidmiseks võib kasutada Ctrl + F funktsiooni. Eesti - Na'vi sõnastik, kategooriatesse jaotatud na'vi sõnastik ja lihtne na'vi sõnastik võivad aidata, kui otsing peaks mingil juhul ebaõnnestuma.

Uuendustega sõnastikud on saadaval ka inglise, portugali, rootsi, saksa ja ungari keeles.

Allikad

Iga sõna juures on viide allikale. See on sõna häälduse taga olev lühend. Tegelikult on kõik põhisõnastiku sõnad Frommerilt, kuid lühend näitab veel täpsemalt, kust nad pärit on. Frommerilt märtsis saadud nimekiri on praegu kindlaim allikas. Sõnad, mis on ebaproduktiivsete liidetega, kuid Frommeri poolt kasutatud on samuti olemas nagu ka sõnad, mille tähendus on muutunud mõne produktiivse liite kasutamisel teistsuguseks, kui eeldatud:

- PF = Paul Frommer
- M = Film
- JC = James Cameron
- G = Avatari mängud
- ASG = The survival guide
- PND = Pandorapedia.com

The activist survival guide, mis oli esialgselt põhiline na'vi sõnade allikas, sisaldas ka sõnu, mis olid erinevate fonotaktiliste vigadega ja Frommeri poolt kinnitamata. Need sõnad on eraldi nimekirjas dokumendi lõpus. Siiski enamik taimede ja loomade nimetustest on Frommeri poolt ja seega ka põhisõnastikus. Mõningaid näitlejate tehtud hääldusvigu filmis pole Frommer kinnitanud. Siiski on ka teisi kinnitatud allikaid ja need märgitakse järgnevalt: CP on CCH Pounder, LA Laz Alonso, Prr Prtrton, RL Richard Littauer, SW Sam Worthington või Sigourney Weaver, ZS Zoë Saldana. LN märgib LearnNavi foorumit, kus algne allikas on kaduma läinud vms.

IPA ehk hääldamise osas on ka võimalik sõnu erinevalt lugeda. Lõputa silbid kasutavad alati niiöelda kõlavat [u]-d. Lõpuga silpides on kasutusel nii kõlav [u], kui ka tuhm [ʊ]. Reeglid, millal üht või teist kasutada, praegu pole. Seega **tsun** saab olla [tsun] või [tʃʊn], aga **lu** on alati [lu], mitte [lʊ]. Lisaks muud võimalused diftongide [aj], [aw], [ej], ja [ɛw] hääldamiseks pole siin märgitud, sest Frommer eelistab esmaseid: [ɛɪ], [aɪ], [ɛʊ] ja [aʊ]. Silbid, mida Frommer pole täpsustanud on märgitud vastavalt praegustele reeglitele.

See on tõlkeversioon inglisekeelsest Na'vi sõnastikust. Ma üritan seda pidevalt täiendada. Loomade ning taimede nimed on minu poolt välja mõeldud ja paljudel juhtudel pole need otsetõlked, vaid peegeldavad kas inglise-, ladina- või na'vikeelset nime ja enamasti ka välimust. Kui mingi nimi ei meeldi, on muid soovitusi siis öelge ja saame arutada. Versioon muutub .0x0, kui on toimunud suurem muutus ja .00x kui on toimunud pisike vigade parandus või muu selline. Alati saab näha, mida on muudetud muutuste logist sõnastiku lõpus. Lõpuks suur tänu Tuiqile, kes tegi selle sõnastiku kergemini täiendatavaks ja muudetavamaks. Kui märkate siin kirja-, stiili-, või muid vigu, siis kindlasti saatke mulle e-mail (kalakuival@skxawng.lu) või soovitage midagi foorumis. Veelkord tänud Tuiq'ile kes korraldas sõnastiku tehnilise poole.

- 'a'aw: [ʔa.ʔaw] *PF* oms. *mõni, mõned* (Kasutat-
kse loendatavate nimisõnadega ainusus-
)
- 'akra: [ʔak.ra] *PF* ns. *pinnas*
- 'aku: [ʔa.k.u] *PF* tgsne. *ära võtma, eemaldama*
- 'ali'ä: [ʔa.'liʔ.æ] *PF* ns. *krae*
- 'ampi: [ʔ.am.p.i] *PF* tgs. *katsuma, puutuma*
- 'ango: [ʔa.ŋo] *PF* oms. *mahe, tasane (heli kohta)*
- 'are: [ʔa.rɛ] *PF* ns. *keep*
- 'aw: [ʔaw] *PF* nr. *üks*
- 'awkx: [ʔawkʰ] *PF* ns. *kalju, järsak*
- 'awlie: [ʔaw.'li.ɛ] *PF* ms. *kunagi, ükskord (mine-
vikus)*
- 'awlo: [ʔaw.lo] *PF* ms. *ükskord, kunagi*
- 'awm: [ʔawm] *PF* ns. *laager*
- 'awpo: [ʔaw.po] *PF* ases. *keegi, üks isik*
- 'awsiteng: [ʔaw.si.'tɛŋ] *PF* ms. *koos* (tuletatud
sõnadest 'aw üks ja teng sama, võrdne)
- 'awstengyem: [ʔaw.stɛŋ.'j.ɛm] *PF* tgsne. *liitma
(kaks asja kokku) (e)* (tuletatud sõnadest 'aw-
siteng koos ja yem panema)
- 'awve: [ʔaw.vɛ] *PF* oms. *esimene* (tuletatud sõ-
nast 'aw üks)
- 'änsyem: [ʔæn.'sjɛm] *PF* oms. *täielik*
- 'ärīp: [ʔ.æ.f.ɪpʰ] *PF* tgsne. *liigutama (midagi)*
- 'e'al: [ʔɛ.ʔal] *PF* oms. *halvim*
- 'efu: [ʔ.ɛ.f.u] *PF* tgs. *tunnetama, tundma, taju-
ma*
- 'eko: [ʔ.ɛ.k.o] *PF* tgsne. *ründama*
- 'ekong: [ʔɛ.koŋ] *PF* ns. *biit, löök (muusikas)*
- 'em: [ʔ.ɛm] *PF* tgsne. *kokkama, küpsetama, süüa
valmistama*
- 'emyu: [ʔɛm.ju] *PF* ns. *kokk, söögi tegija* (tule-
tatud sõnast 'em kokkama)
- 'en: [ʔɛn] *PF* ns. *aimdus, tunnetus*
- 'engeng: [ʔɛŋ.ɛŋ] *PF* oms. *tase*
- 'en si: [ʔɛn 's.i] *PF* tgstu. *pakkuma, aimama, ar-
vama* (tuletatud sõnast 'en aimdus)
- 'eoio: [ʔɛ.o.i.o] *PF* oms. *pidulik*
- 'etnaw: [ʔɛt.naw] *PF* ns. *õlg*
- 'evan: [ʔɛ.van] *PF* ns. *poiss, kutt (kõnekeelne)
(tuletatud sõnast 'evengan poiss)*
- 'eve: [ʔɛ.vɛ] *PF* ns. *tüdruk (kõnekeelne)* (tuleta-
tud sõnast 'evenge tüdruk)
- 'eveng: [ʔɛ.vɛŋ] *PF* ns. *laps*
- 'evengan: [ʔɛ.vɛ.ŋan] *PF* ns. *poiss* (tuletatud
sõnast 'eveng laps)
- 'evenge: [ʔɛ.vɛ.ŋɛ] *PF* ns. *tüdruk* (tuletatud
sõnast 'eveng laps)
- 'evi: [ʔɛ.vi] *PF* ns. *lapseke* (hellitav vorm sõ-
nast 'eveng laps)
- 'ewan: [ʔɛ.wan] *PF* oms. *noor*
- 'ewll: [ʔɛ.wl] *PF* ns. *taim*
- 'eylan: [ʔɛj.lan] *PF* ns. *sõber*
- 'eyng: [ʔ.ɛjŋ] *PF* tgs. *vastama*
- 'eyt: [ʔɛjtʰ] *PF* ns. *sümbol 8* (mitte väärtus)
- 'i'a: [ʔ.i.'a] *PF* tgstu. *lõpetama, lõppema*
- 'ia: [ʔ.i.a] *PF* tgstu. *ennast kaotama (vaimselt)*
- 'it: [ʔitʰ] *PF* ns. *väike kogus*
- 'itan: [ʔi.tan] *JC,PF* ns. *poeg*
- 'ite: [ʔi.tɛ] *JC,PF* ns. *tütar*
- 'itetsyip: [ʔi.tɛ.tɕjɪpʰ] *PF* ns. *väike tütreke (õr-
nusest või armastusest öelduna)* (tuletatud sõ-
nast 'ite tütar)
- 'i'awn: [ʔ.i.'ʔawn] *PF* tgstu. *jääma, püsima*
- 'ihayu: [ʔi.'hɛ.ju] *PF* ns. *spiraal(lauludest)*
- 'in: [ʔ.in] *PF* tgstu. *hõivatud olema*
- 'o': [ʔoʔ] *PF* oms. *lõbu pakkuv, põnev, erutav*
- 'ok: [ʔokʰ] *PF* ns. *mälestamine*
- 'okrol: [ʔok.'rol] *PF* ns. *ajalugu (vanem)* (tuleta-
tud sõnadest 'ok mälestus ja rol laulma)
- 'okvur: [ʔok.'vur] *PF* ns. *ajalugu (hiljutisem)
(tuletatud sõnadest 'ok mälestus ja vur lu-
gu)*
- 'om: [ʔom] *PF* oms. *violetne, lilla*
- 'ompin: [ʔom.pin] *PF* ns. *violetne värv, lilla* (tu-
letatud sõnast 'om lilla)
- 'ong: [ʔ.oŋ] *PF* tgs. *õitsema*
- 'ongokx: [ʔ.o.ŋ.okʰ] *PF* tgstu. *sündima* (tuleta-
tud sõnadest 'ong õitsema ja nokx sünnita-
ma)
- 'opin: [ʔo.pin] *PF* ns. *värv*
- 'ora: [ʔo.ra] *PF* ns. *järv*
- 'otxang: [ʔo't'aŋ] *PF* ns. *muusikariist*
- 'u: [ʔu] *PF* ns. *asi (ese, fakt, mõte)*
- 'uo: [ʔu.o] *PF* ases. *miski, mingi asi*
- 'upe: [ʔu.pɛ] *PF* ks. *mis (asi)* (tuletatud sõna-
dest 'u asi ja pe küsisõna märkija)
- 'upxare: [ʔu.'p'a.rɛ] *PF* ns. *sõnum, teade*

A

- a:** [a] *PF* ass. *see* (*,mis*), *kes*
–a–: [a] *PF* liide omadussõna märkija lauseis
akrrmaw: [a.'kr̥.maw] *PF* ss. *pärast* allomorf sõnast **mawkr̥ra** (tuletatud sõnadest **krr** *aeg* ja **maw** *pärast*)
akrrta: [a.'kr̥.ta] *PF* ss. *alates*, *juba* allomorf sõnast **takrra** tuletatud sõnadest **krr** *aeg* ja **ta** *alates*)
alaksi: [a.'lak.si] *PF* oms. *valmis*
alim: [a.'lim] *PF* ms. *kaugel*, *kaugustes* (tuletatud sõnast **lim** *kauge*)
alo: [a.'lo] *PF* ns. *kord* (*Näiteks kolm korda*)
alu: [a.'lu] *PF* ss. *mis on*, *teise sõnaga*, *teisiti* (tuletatud sõnadest **a** *mis* ja **lu** *olema*)
alunta: [a.'lun.ta] *PF* ss. *sellepärast* (*põhjusest*)
am'a: [am.'ʔa] *PF* ns. *kahtus*
apxa: [a.'p'a] *PF* oms. *suur*
asim: [a.'sim] *PF* ms. *läheduses* (tuletatud sõnast **sim** *lähedal*)
atan: [a.'tan] *JC* ns. *valgus*
atanvi: [a.'tan.vi] *PF* ns. *valguskiir* (tuletatud sõnast **atan** *valgus*)

Ä

- äie:** [æ.'i.ɛ] *PF* ns. *nägemus* (*vaimne*)
äo–: [æ.'o] *PF* abis. *all*, *allpool*
ätxäle: [æ.'t'æ.lɛ] *PF* ns. *palve*, *nõue*

E

- eampin:** [ɛ'am.pin] *PF* ns. *sinine*, *roheline* (tuletatud sõnast **ean** *sinine*, *roheline*)
ean: [ɛ'an] *PF* oms. *sinine*, *roheline*
ekxan: [ɛ.'k'an] *PF* ns. *tõke*, *takistus*
eltu: [ɛ'l.tu] *PF* ns. *aju*
eltu lefngap: [ɛ'l.tu lɛ.'fɲapʔ] *PF* ns. *arvuti* (tuletatud sõnadest **eltu** *aju* ja **lefngap** *metall*)
eltur tixen si: [ɛ'l.tur ti.'t'ɛn s'i] *PF* tgstu. *huvitav olema* (tuletatud sõnadest **eltu-r** *ajule* (*datiivne*) ja **tixen** *ärkvel olek*)
eltu si: [ɛ'l.tu s'i] *PF* tgstu. *tähele panema*, (*kellegi*) *segamist lõpetama* (tuletatud sõnast **eltu** *aju*)
atxkxe: [at'.k'ɛ] *PF* ns. *maa*
atxkxerel: [at'.k'ɛ.rɛl] *PF* ns. *kaart*, *plaan* (tuletatud sõnadest **atxkxe** *maa* ja **rel** *pilt*)
au: [a.'u] *JC* ns. *trumm* (*valmistatud nahast*)
au: [a.'u] *LA* hs. *jahmatuse* märkija
aungia: [a.'u.ŋi.a] *PF* ns. *märk*, *enne*
awnga: [aw.'ŋa] *PF* ases. *meie* (tuletatud sõnast **ayoeng** *meie*)
ayfo: [aj.'fo] or [aj.'fo] *PF* ases. *nemad* (tuletatud sõnast **po** *tema*)
aylaru: [aj.'la.ru] *PF* ases. *teistele* (*lühenenud* **ay+lahe–ru–st**)
aynga: [aj.'ŋa] *PF* ases. *teie* (tuletatud sõnast **nga** *sina*)
ayoe: [aj.'o.ɛ] *PF* ases. *meie* (*välitav*) (tuletatud sõnast **oe** *mina*)
ayoeng: [aj.'wɛŋ] *PF* ases. *meie* (*kaasav*) (**ayoeng** *nimetavas*, (*meie* ja *sina*)) (tuletatud sõnast **oe** *mina*)
ayu: [a.'ju] *PF* ns. *asjad* (tuletatud sõnast **u** *asi* (*mitmis pole u*))

F

- fa-**: [fa] *PF* abis. koos (millegagi), (millegi) abil
- fahew**: [fa.'hɛw] *PF* ns. lõhn, hais
- fay+**: [fa.j] *PF* eesliide need (tuletatud sõnadest **fi** see ja **ay+** mitmus)
- fäpa**: [ˈfæ.pa] *PF* ns. peal
- fe'**: [fɛʔ] *PF* oms. halb, paha
- fekem**: [ˈfɛ.kɛm] *PF* ns. õnnetus (tuletatud sõnadest **fe'** halb ja **kem** tegu)
- few-**: [fɛw] *PF* abis. üle, teisele poole
- fewi**: [ˈf.ɛ.w.i] *PF* tgsne. taga ajama
- fewtusok**: [ˈfɛw.tʂok] *PF* oms. teisel pool, vastasolev (tuletatud sõnast **few-** üle)
- fi-**: [fi] *PF* eesliide see
- fi'u**: [fi.'ʔu] *PF* ms. see (asi) (tuletatud sõnast 'u asi)
- fifya**: [fi.'fja] *PF* ms. nii, niimoodi (tuletatud sõnast **fya'o** viis)
- fikem**: [fi.'kɛm] *PF* ases. see (tegevus) (tuletatud sõnast **kem** tegu)
- fipo**: [ˈfi.po] *PF* ases. see (isik või asi) (tuletatud sõnast **po** tema)
- fitrr**: [fi.'tɾ] *PF* ms. täna (tuletatud sõnast **trr** päev)
- fitseng(e)**: [fi.'tʂɛŋ(ɛ)] *PF* ms. siin, selles kohas (tuletatud sõnast **tseng** koht)
- fitxan**: [fi.'t'an] *PF* ms. nii palju (tuletatud sõnast **txan** see)
- fitxon**: [fi.'t'on] *PF* ms. täna õhtul (tuletatud sõnast **txon** õhtu)
- fkarut**: [ˈfk.a.ɾ.ut] *PF* tgs. koorima
- fkay**: [fka.j] *PF* oms. vihkav, viha täis
- fkew**: [fkɛw] *PF* oms. vägev, võimas
- fkeytok**: [ˈfkɛj.t.ok] *PF* tgstu. olema, eksisteerima (tuletatud sõnast **kifkeyti tok** maailmas olema)
- fkip-**: [fkip] *PF* abis. üleval (millegi) hulgas (kusaigil tähtede hulgas on Pandora)
- fko**: [fko] *PF* ms. üks, nemad, see, umbisikuline tegija (Et elada, peab (üks) hingama)
- fkxake**: [ˈfk'.a.k.ɛ] *PF* tgs. sügelema
- fkxen**: [fk'ɛn] *PF* ns. köögivili (toit)
- fkxile**: [ˈfk'.i.ɛ] *PF* ns. kaelakee
- flä**: [fl.æ] *PF* tgstu. õnnestuma, korda minema
- flew**: [flɛw] *PF* ns. kõri, kurk
- fmal**: [fm.al] *PF* tgsne. ülal hoidma, ülal pidama
- fmawn**: [fmawn] *PF* ns. uudis, miski millest teavitada
- fmetok**: [ˈfm.ɛ.t.ok] *PF* tgs. katsetama
- fmi**: [fm.i] *PF* tgsme. püüdma, üritama (koos tingivaga)
- fnan**: [fn.an] *PF* tgsne. hea olema (milleski)
- fnawe'**: [fna.'wɛʔ] *PF* oms. argpükslik
- fnawe'tu**: [fna.'wɛʔ.tu] *PF* ns. argpüks (tuletatud sõnast **fnawe'** argpükslik)
- fne-**: [fnɛ] *PF* eesliide liiki, sorti, laadi (tuletatud sõnast **fnel** liik, sort, laad)
- fnel**: [fnɛl] *PF* ns. liik, sort, laad
- fnepɛ**: [fnɛ.pɛ] *PF* ks. missugune? (mis liiki? - sorti? jne) allomorf sõnast **pnfel**
- fngap**: [fnɔp] *PF* ns. metall
- fnu**: [fn.u] *PF* tgs. vaikima, vait olema
- fo**: [fo] *PF* ases. nemad (tuletatud sõnadest **ay+** mitmuse morfeem ja **po** tema)
- fpak**: [fp.ak] *PF* tgs. tagasi hoidma, peatama tegevust
- fpe'**: [fp.ɛʔ] *PF* tgsne. saatma
- fpeio**: [fpɛ.'i.o] *PF* ns. väljakutse, ülesanne (tseremoniaalne)
- fpi+**: [fpi] *PF* abis. (millegi) pärast, tõttu (Ma tapan jumala pärast. Eesti keeles eraldi väljend tegelikult puudub.)
- fpil**: [fp.il] *PF* tgsne. mõtlema, arvama
- fpilfya**: [ˈfpil.fja] *PF* ns. mõtteviis (tuletatud sõnadest **fpil** mõtlema ja **fya'o** tee, viis)
- fpom**: [fpom] *PF* ns. heaolu, õnnelikkus, rahu
- fpomtokx**: [fpom.'tok] *PF* ns. tervis (tuletatud sõnadest **fpom** heaolu ja **tokx** keha)
- fpxäkim**: [ˈfp'.æ.k.im] *PF* tgs. sisenema, sisestama
- fra'u**: [ˈfra.'ʔu] *PF* ases. iga asi/ese (tuletatud sõnast 'u asi)
- frakrr**: [ˈfra.kɾ] *PF* ms. alati, koguaeg (tuletatud sõnast **krr** aeg)
- fralo**: [ˈfra.lo] *PF* ms. iga kord, igal juhul (tuletatud sõnast **alo** iga)
- frapo**: [ˈfra.po] *PF* ases. igauks, kõik (tuletatud sõnast **po** tema)
- frato**: [ˈfra.to] *PF* abis. ülivõrre, kui kõik
- fratrr**: [fra.'tɾ] *PF* ms. päeviti, iga päev (tuletatud sõnast **trr** päev)
- fratseng**: [ˈfra.tʂɛŋ] *PF* ms. igal pool (tuletatud sõnast **tseng** koht)
- fratxon**: [ˈfra.'t'on] *PF* oms. iga õhtul (tuletatud sõnast **txon** õhtu)

frawzo: [fraw.'zo] *PF* *hs. kõik on korras, kõik on hästi* (tuletatud sõnadest **fra'u** kõik ja **zo** olema hästi)

fr̥ip: [fr̥.ɪp̥] *PF* *tg. hammustama*

fr̥rfen: [f̥.r̥.f̥.ɛn] *PF* *tg. külastama*

fr̥rtu: [f̥.r̥.tu] *PF* *ns. külaline, külastaja*

ftang: [ft̥.aŋ] *PF* *tg. peatuma*

ftawnemkrr: [ftaw.'nɛm.kɾ] *PF* *ns. minevik* (tuletatud sõnadest **ft«awn»em** mööduma ja **krr** aeg)

ftär: [ft̥æɾ] *PF* *oms. vasak* (mitte parem)

fte: [ft̥ɛ] *PF* *ss. (nii), et; (selleks), et* (koos tingiva tegusõnaga sõltuvas kõrvallause)

fteke: [f̥t̥ɛ.kɛ] *PF* *ss. (nii) et mitte, et ei* (tuletatud sõnadest **fte** (nii), et ja **ke** mitte) (koos tingiva tegusõnaga sõltuvas kõrvallause)

ftem: [ft̥.ɛm] *PF* *tg. mööduma*

ftia: [ft̥.i.'a] *PF* *tg. õppima*

ftu-: [ftu] *PF* *abis. seestütlev kääne (suund)* (nt. tulen metsast (mitte: loen raamatust))

ftue: [f̥t̥u.ɛ] *PF* *oms. lihtne, kerge*

ftxavang: [f̥t̥'a.vaŋ] *PF* *oms. kirklik, püüdlük*

ftxey: [f̥t̥'.ɛj] *PF* *tg. valima, valikut tegema*

ftxey: [f̥t̥'.ɛj] *PF* *ss. kas...või mitte*

ftxi: [f̥t̥'i] *PF* *ns. keel* (kehaosa)

ftxilor: [f̥t̥'i.'lɔɾ] *PF* *oms. maitsev* (tuletatud sõnadest **ftxi** keel ja **lor** ilus)

ftxivä': [f̥t̥'i.'væʔ] *PF* *oms. halvasti maitsev* (tuletatud sõnadest **ftxi** keel ja **vä'** vastik)

ftxozä: [f̥t̥'o.'zæ] *PF* *ns. tähistus, tore sündmus, puhkus*

H

ha: [ha] *PF* *ms. sel juhul, siis*

ha'ngir: [haʔ.'ŋir] *PF* *ns. pärastlõuna*

hahaw: [h̥.a.h̥.aw] *PF* *tg. magama*

ham: [ham] *PF* *oms. eelmine*

hamalo: [ha.'ma.lo] *PF* *ms. viimane/eelmine kord* (tuletatud sõnadest **ham** eelmine ja **alo** kord)

hangham: [h̥.a.ŋ.h̥.am] *PF* *tg. naerma*

hapxi: [ha.'p̥'i] *PF* *ns. osa, tükk*

hapxitu: [ha.'p̥'i.tu] *PF* *ns. liige* (tuletatud sõnadest **hapxi** osa)

hasey: [ha.'sɛj] *PF* *oms. tehtud, lõpetatud, valmis*

hasey si: [ha.'sɛj 's:i] *PF* *tg. lõpetama, kokku võtma, ära tegema* (tuletatud sõnadest **hasey**

ftxozä si: [f̥t̥'o.'zæ s:i] *PF* *tg. tähistma* (tuletatud sõnadest **ftxozä** tähistus)

fu: [fu] *PF* *ss. või*

fuke: [fu.'kɛ] *PF* *ss. või mitte* (tuletatud sõnadest **fu** või ja **ke** mitte)

fula: [fu.'la] *PF* *ases., ass. see, mis* (tuletatud sõnadest **fi'ul** see (alus) ja **a** alustuva kõrvallause märkija)

furia: [fu.'ri.a] *PF* *ases., ass. see, mis* (tuletatud sõnadest **fi'uri** see (teema) ja **a** siduva osalause märkija)

futa: [fu.'ta] *PF* *ases., ass. seda, mis* (kõrvallause märkija) (tuletatud sõnadest **fi'u-t** seda ja **a** alustuva kõrvallause märkija)

fwa: [fwa] *PF* *ases., ass. see, mis* (kõrvallause märkija) (tuletatud sõnadest **fi'u** see ja **a** alustuva kõrvallause märkija)

fwefwi: [f̥w̥.ɛ.f̥w̥.i] *PF* *tg. vilistama*

fwel: [f̥w̥ɛl] *PF* *oms. katkine*

fwew: [f̥w̥.ɛw] *PF* *tg. otsima, tuhnima*

fya'o: [f̥ja.'ʔo] *PF* *ns. tee, rada, komme, viis*

fyape: [f̥ja.pɛ] *PF* *ks. kuidas* allomorf sõnadest **pefya**

fyawintxu: [f̥ja.w̥.m̥.'t̥'u] *PF* *tg. juhatama, teed näitama* (tuletatud sõnadest **fya'o** tee, viis ja **wintxu** näitama)

fyeyn: [f̥jɛjn] *PF* *oms. küps, valmis, täiskasvanud*

fyeyntu: [f̥jɛjn.tu] *PF* *ns. täiskasvanu* (tuletatud sõnadest **fyeyn** küps, valmis)

valmis)

hawl: [h̥.awl] *PF* *tg. ette valmistama, valmistuma*

hawng: [hawŋ] *PF* *ns. liigne, ülemäärane*

hawngkrr: [h̥awŋ.kɾ] *PF* *ms. hilja* (tuletatud sõnadest **hawng** ülekiüllus ja **krr** aeg)

hawntsyokx: [hawn.'tsjokʔ] *PF* *ns. kinnas* (tuletatud sõnadest **hawnu** kaitsma ja **tsyokx** käsi)

hawnu: [h̥.aw.n̥.u] *PF* *tg. kaitsma, varjama*

hawnven: [hawn.'vɛn] *PF* *ns. jalats* (tuletatud sõnadest **hawnu** kaitsma ja **venu** jalg)

hawre': [haw.'rɛʔ] *PF* *ns. müts* (tuletatud sõnadest **hawnu** kaitsma ja **re'o** pea)

hawtsyip: [ˈhaw.ʈsɨpʷ] *PF* ns. uinak (tuletatud sõnast **hahaw** *magama*)
hay: [haj] *PF* oms- järgmine
hayalo: [ha.ˈja.lo] *PF* ms. järgmine kord (tuletatud sõnadest **hay** järgmine ja **alo** kord)
hek: [h.ɛkʷ] *PF* tgstu. olema huvitav, imelik, kummaline, üllatav
hermeyp: [hɛr.ˈmɛjpʷ] *PF* ns. lumesadu (tuletatud sõnadest **herwì** lumi ja **meyp** nõrk)
hertxayo: [ˈhɛr.tˈa.jo] *PF* ns. lumeväli (tuletatud sõnadest **herwì** lumi ja **txayo** väli)
herwì: [ˈhɛr.wi] *PF* ns. lumi
herwiva: [ˈhɛr.wi.va] *PF* ns. lumehelves (tuletatud sõnadest **herwì** lumi ja **ilva** helves)
hewne: [ˈhɛw.nɛ] *PF* oms. pehme (asi)
heyn: [h.ɛjn] *PF* tgs. istuma
hiyik: [ˈhi.jikʷ] *PF* oms. naljakas, imelik, veider
hi'ang: [ˈhi.ʔaŋ] *PF* ns. putukas (tuletatud sõnadest **hi'i** väike ja **ioang** loom)
hi'i: [ˈhi.ʔi] *PF* oms. väike
hikrr: [ˈhi.krʷ] *PF* ns. sekund, väga lühike aeg (tuletatud sõnadest **hi'i** väike ja **krr** aeg)
hìm: [hìm] *PF* oms. vähe (kogus)

I

i'en: [i.ʔ.ɛn] *JC* ns. keelpill
io-: [i.o] *PF* abis. ülal
ioang: [i.ˈo.aŋ] *PF* ns. loom, elukas
ioi: [i.ˈo.i] *PF* ns. ehe, kaunistus, tseremooniarieetus

ì

ìì: [i:] *PF* häälightsus ee, õõ, ää
ilä+: [i.læ] or [i.ˈlæ] *PF* oms. (millegi, kellegi) kaudu, läbi

K

ka-: [ka] *PF* oms. üleni
kakrel: [kak.ˈrɛl] *PF* oms. pime **Näide:** Pime inimene (tuletatud sõnast **rel** pilt)
kalin: [ka.ˈlin] *PF* oms. armas, tore
kaltxi: [kal.ˈtʰi] *PF* hs. tere
kaltxi si: [kal.ˈtʰi ˈs:i] *PF* tgstu. tervitama, tere ütlemine (tuletatud sõnast **kaltxi** tere)
kame: [ˈk.a.m.ɛ] *PF* tgs. nägema, sisse nägema, aru saama, teadma (vaimne)
kan: [k.an] *PF* tgs. sihtima, püüdma

hìmtxampe: [hìm.ˈtˈam.pɛ] *PF* ks. kui palju allomorf sõnast **pìmtxan**
hìmtxan: [hìm.ˈtˈan] *PF* ns. hulk, kogus (tuletatud sõnadest **hìm** vähe ja **txan** palju)
hìno: [hi.ˈno] *PF* oms. detailne, täpne (asjade kohta)
hìtxoa: [hi.ˈtˈo.a] *PF* hs. vabandage, vabandust (tuletatud sõnadest **hi'i** väike ja **txoa** andetus)
hol: [hol] *PF* oms. natuke
holpxay: [hol.ˈpˈaj] *PF* ns. number (tuletatud sõnadest **hol** vähe ja **pxay** palju)
holpxaype: [hol.ˈpˈaj.pɛ] *PF* ks. kui mitu (tuletatud sõnadest **holpxay** number ja **pe** kuidas)
hrrap: [ˈhr.apʷ] *PF* ns. oht
hu-: [hu] *PF* abis. koos (kellegagi)
hufwa: [hu.ˈfwa] *PF* ss. kuigi
hufwe: [hu.ˈfwe] *PF* ns. tuul
hufwetsyip: [hu.ˈfwe.ʈsɨpʷ] *PF* ns. õrn tuul (tuletatud sõnast **hufwe** tuul)
hultstxem: [h.ul.ˈtstˈ.ɛm] *PF* tgs. takistama
hum: [h.um] *PF* tgs. lahkuma, ära minema

ioi si: [i.ˈo.i s:i] *PF* tgstu. kaunistama, ehtima (tuletatud sõnast **ioi** kaunistus)
irayo: [i.ˈra.j.o] *JC* ns., hs. aitäh, tänud
irayo si: [i.ˈra.j.o ˈs:i] *PF* tgstu. tänama, tänu andma (tuletatud sõnast **irayo** aitäh)

iley: [i.ˈlɛj] *LA* hs. sõjahüüd
ilva: [i.l.va] *PF* ns. tilk, helves, piisk
ìpxa: [i.ˈpˈa] *RL,PF* ns. Sõnajalg

kan'in: [ˈk.an.ʔ.in] *PF* tgs. keskenduma (millegi), spetsialiseeruma, eriliselt huvitatud olema (tuletatud sõnast **'in** hõivatud olema)
kangay: [ka.ˈŋaj] *PF* oms. kehtiv, tõene
kanu: [ˈka.nu] *PF* oms. tark, arukas (inimese kohta)
kar: [k.ar] *PF* tgs. õpetama
karyu: [ˈkar.ju] *PF* ns. õpetaja (tuletatud sõnast **kar** õpetama)
kato: [ˈka.to] *PF* ns. rütm

- kavuk:** [ka.'vuk⁷] *PF* ns. reetmine, äraandlikkus
- kavuk si:** [ka.'vuk⁷ 's:i] *PF* tgstu. reetma (tuletatud sõnast **kavuk** reetus)
- kaw'it:** [kaw.'ʔit⁷] *PF* ms. üldse, mitte üldse (vaata **ke...kaw'it** mitte...üldse) (tuletatud sõnadest **ke 'aw** mitte üks ja **'it** vähe)
- kawkr:** ['kaw.kɾ] *PF* ms. mitte kunagi (tuletatud sõnadest **ke 'aw** mitte üks ja **kr** aeg)
- kawng:** [kawŋ] *PF* oms. paha, kuri
- kawngsar:** ['kawŋ.s-ar] *PF* tgsne. ära kasutama, halvasti kohtlema
- kawtseng:** ['kaw.tseŋ] *PF* ms. mitte kusagil (tuletatud sõnadest **ke 'aw** mitte üks ja **tseng** koht)
- kawtu:** ['kaw.tu] *PF* ases. mitte keegi (tuletatud sõnadest **ke 'aw** mitte üks ja **tute** inimene)
- kaym:** [kajm] *PF* ns. õhtu (enne videvikku), hiline pärastlõuna
- kä:** [k.æ] *PF* tgstu. minema
- kä'ärip:** [kæ.'ʔ.æ.r-ɪp⁷] *PF* tgsne. lükkama (tuletatud sõnadest **kä** minema ja **'ärip** liigutama)
- kämakto:** [kæ.'m.ak.t-o] *PF* tgs. välja lendama/ratsutama/sõitma (tuletatud sõnadest **kä** minema ja **makto** ratsutama)
- käpxi:** [kæ.'p'i] *PF* ns. tagumine osa (tuletatud sõnadest **kä** minema ja **hapxi** osa)
- käsatseng:** [kæ.'sa.tseŋ] *PF* ms. seal väljas (tuletatud sõnadest **kä** minema ja **tseng** koht)
- käteng:** ['k.æ.teŋ] *PF* tgstu. aega veetma, koos olema
- ke:** [kɛ] *PF* ms. mitte
- ke'aw:** [kɛ.'ʔaw] *PF* oms. eraldatud, lahku löödud (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **'aw** üks)
- ke'u:** ['kɛ.ʔu] *PF* ases., ms. mitte midagi, üldse mitte (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **'u** asi)
- kea:** ['kɛ.a] *PF* ms. ei (nimisõnade ees)
- keftxo:** [kɛ.'ft'o] *PF* oms., fraas õnnetu, 'Kui kurb!'
- kefyak:** [kɛ.'fjak⁷] *PF, Prr* abis. kas pole nii? eksju? (tuletatud sõnadest **kefy** pole tee/viis ja **srak** küsimuse märkija)
- kehe:** ['kɛ.he] *PF* hs. ei
- kekem:** ['kɛ.kɛm] *PF* ases., ms. mitte midagi (tegude puhul) (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **kem** tegu)
- kelfpomtokx:** [kɛl.'fpom.tok⁷] *PF* oms. ebatervislik (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **fpomtokx** terois)
- kelku:** ['kɛl.ku] *PF* ns. kodu, maja
- kelku si:** ['kɛl.ku 's:i] *PF* tgstu. elama, paiknema (tuletatud sõnast **kelku** kodu)
- keltsun:** [kɛl.'tsun] *PF* oms. võimatu (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **tsun** võima)
- kem:** [kɛm] *PF* ns. tegevus, tegu
- kemli'u:** ['kɛm.li.ʔu] *PF* ns. tegusõna (tuletatud sõnadest **kem** tegevus ja **li'u** sõna)
- kemli'uvi:** ['kɛm.li.ʔu.vi] *PF* ns. siseliide (tuletatud sõnast **kemli'u** tegusõna)
- kempe:** ['kɛm.pɛ] *PF* ks. mis (tegevus) allomorf sõnast **pehem** (tuletatud sõnast **kem** tegu)
- kem si:** ['kɛm 's:i] *PF* tgstu. tegema (tuletatud sõnast **kem** tegu)
- keng:** [kɛŋ] *PF* ms. isegi
- kenong:** ['k.ɛ.n-oŋ] or ['kɛ.n-oŋ] *PF* tgs. kujutama, näidet tooma (e) (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **nong** millelegi järgnema)
- kerusey:** ['kɛ.ru.sej] *PF* oms. surnud (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **r«us»ey** elus, eluline (omadussõna siseliide))
- keteng:** ['kɛ.teŋ] *PF* oms. teistsugune, teine (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **teng** sama, võrdne)
- ketsuktswa':** [kɛ.tɕuk.'tɕwa⁷] *PF* oms. unustamatu (mitte unustatao) (tuletatud sõnast **tswa'** unustama)
- ketuwong:** ['kɛ.tu.woŋ] *PF* ns. vööras isik
- kew:** [kɛw] *PF* nr. null, sümbol 0
- kewong:** ['kɛ.woŋ] *PF* oms. vööras
- key:** [kɛj] *PF* ns. nägu
- keyawr:** [kɛ.'jəwɾ] *PF* oms. vale, mitte õige (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **eyawr** õige)
- keye'ung:** [kɛ.'je.ʔuŋ] *PF* ns. hullumeelsus
- keyrel:** ['kɛy.rɛl] ns. näoilme (tuletatud sõnadest **key** nägu ja **rel** pilt)
- ki:** [ki] *PF* ss. pigem, ennem, kui et
- kifkey:** [ki.'fkej] *PF* ns. maailm (füüsiline, tahke)
- kilvan:** [kil.'van] *PF* ns. jõgi
- kin:** [k-in] *PF* tgsne. vajama
- kinam:** [ki.'nam] *PF* ns. jalg
- kinamtil:** [ki.'nam.til] *PF* ns. põlv (tuletatud sõnadest **kinam** jalg ja **til** ühendus, hing)
- kinä:** ['ki.næ] *PF* nr. seitse
- kintr:** ['kin.tɾ] *PF* ns. nädal (tuletatud sõnadest **kinä** seitse ja **trr** päev)
- kintrram:** ['kin.tɾam] *PF* ns. eelmine nädal (tuletatud sõnast **kintr** nädal)

kintrray: [ˈkin.tɾaj] *PF* ns. järgmine nädal (tuletatud sõnast **kintrr** nädal)
kip-: [kipː] *PF* abis. (kellegi) hulgas
kive: [ˈki.vɛ] *PF* oms *seitsmes* (tuletatud sõnast **kinä** *seitse*)
ki'ong: [ki.ˈʔoŋ] *PF* oms. *aeglane*
kim: [kɪm] *PF* tgs. *keerlema, pöörlema*
king: [kiŋ] *PF* ns. *niit, lõng*
kite'e: [ki.tɛ.ˈʔɛ] *PF* ns. *teenus, teenistus*
kite'e si: [ki.tɛ.ˈʔɛ ˈs-i] *PF* tgstu. *teenima* (tuletatud sõnast **kite'e** *teenistus*)
kllfro': [kɪ.ˈfr.oʔ] *PF* tgstu. *vastutav olema*
kllkä: [kɪ.ˈk.æ] *PF* tgs. *laskuma* (tuletatud sõnast **kä** *minema*)
kllkulat: [kɪ.ˈk.u.l.atː] *PF* tgs. *kaevama*
kllkxem: [kɪ.ˈk.ɛm] *PF* tgs. *seisma*
kllpa: [kɪ.pa] *PF* ns. *põhjas, all*
kllpxiltu: [kɪ.ˈp'il.tu] *PF* ns. *territoorium, maa-ala*
kllte: [ˈkɪ.tɛ] *PF* ns. *maa, maapind*
klltseng: [ˈkɪ.t͡sɛŋ] *PF* ns. *asukoht* (tuletatud sõnast **tseng** *koht*)

Kx

kxa: [kˈa] *PF* ns. *suu*
kxam: [kˈam] *PF* ns. *keskpunkt, keskmine*
kxamlä-: [kˈam.læ] *PF* abis. *Läbi* (*millegi*) (tuletatud sõnast **kxam** *keskel*)
kxamtrr: [ˈkˈam.tɾ] *PF* ns. *keskpäev, lõuna* (tuletatud sõnadest **kxam** *kese* ja **trr** *päev*)
kxamtrrmaw: [ˈkˈam.tɾ.maw] *PF* ns. *aeg kohe pärast lõunat, varajane pärastlõuna* (tuletatud sõnadest **kxamtrr** *lõuna* ja **maw** *pärast*)
kxamtseng: [ˈkˈam.t͡sɛŋ] *PF* ns. *kese, koht keskel* (tuletatud sõnadest **kxam** *keskpunkt* ja **tseng** *koht*)
kxamtxomaw: [ˈkˈam.tˈo.maw] *PF* ns. *aeg pärast keskööd* (tuletatud sõnadest **kxamtxon** *kesköö* ja **maw** *pärrast*)
kxamtxon: [ˈkˈam.tˈon] *PF* ns. *kesköö* (tuletatud sõnadest **kxam** *kese* ja **txon** *öö*)

kllvawm: [ˈkɪ.vawm] *PF* oms. *pruun* (tuletatud sõnadest **kllte** *maapind* ja **vawm** *tume*)
ko: [ko] *PF* abis. *pealesurutud nõustumine* (*eks*)(näide (*Sa tuled minuga*), *eksju?*)
koak: [ˈko.akː] *PF* oms. *vana, eakas* (*elusolendite kohta*)
koaktan: [ˈko.ak.tan] *PF* ns. *vanamees* (tuletatud sõnast **koak** *vana*)
koakte: [ˈko.ak.tɛ] *PF* ns. *vanamemm* (tuletatud sõnast **koak** *vana*)
koaktu: [ˈko.ak.tu] *PF* ns. *vana inimene* (tuletatud sõnast **koak** *vana*)
kop: [kopː] *PF* ms. *ka, samuti*
koren: [ko.ˈrɛn] *PF* ns. *reegel, juhtnõör*
krr: [kɾ] *PF* ns. *aeg*
krrnekx: [kɾ.ˈn.ɛkː] *PF* tgs. *aega võtma/kulutama* (*e*) (tuletatud sõnadest **krr** *aeg* ja **nekx** *tarbi-ma*)
krrpe: [ˈkɾ.pɛ] *PF* ks. *millal* (*mis ajal*) allomorf sõnast **pehrr** (tuletatud sõnast **krr** *aeg*)
ku'up: [ˈku.ʔupː] *PF* oms. *raske* (*füüsiline mass*)
kurakx: [k.u.ˈr.akː] *PF* tgs. *välja sõitma*

kxangangang: [ˈkˈaŋ.aŋ.aŋ] *PF* hs. *pauhh, põmm* (*kõlamaaling*)
kxani: [ˈkˈa.ni] *PF* oms. *keelatud*
kxawm: [kˈawm] *PF* ms. *ehk, võib-olla*
kxayl: [kˈa.jl] *PF* oms. *kõrge*
kxener: [ˈkˈɛ.nɛr] *PF* ns. *suits*
kxetse: [ˈkˈɛ.t͡sɛ] *PF* ns. *saba*
kxeyey: [ˈkˈɛ.jɛj] *PF* ns. *viga, eksitus*
kxix: [kˈitː] *PF* ns. *surm*
kxll: [kˈɪ] *PF* ns. *kallaletung, rünnak*
kxll si: [kˈɪ ˈs-i] *PF* tgstu. *rünnama* (tuletatud sõnast **kxll** *kallaletung*)
kxu: [kˈu] *PF* ns. *viga, paha, häda*
kxuke: [ˈkˈu.kɛ] *PF* oms. *turvaline* (tuletatud sõnadest **kxu** *viga, paha* ja **ke** *mitte*)
kxutu: [ˈkˈu.tu] *PF* ns. *vaenlane* (tuletatud sõnast **kxu** *viga, paha*)

L

- lahe:** [ˈla.hɛ] *PF* oms. *teine, teistsugune*
- lam:** [ˈl.am] *PF* tgstu. *tunduma, paistma*
- lapo:** [ˈla.po] *PF* ases. *teine (isik vdi asi)* (tuletatud sõnadest **lahe** *teine* ja **po** *tema*)
- laro:** [ˈla.ro] *PF* oms. *puhas*
- latem:** [ˈl.a.t.ɛm] *PF* tgs. *muutma* (**l«eyk»atem** tgsne. *muutma*)
- latsi:** [ˈl.a.ˈts̩.i] *LA* tgs. *sammu pidama (kellegagi)*
- law:** [law] *PF* oms. *kindel, selge*
- lawk:** [ˈlawk̩] *PF* tgsne. *vestlema, rääkima (millestki)*
- law si:** [ˈlaw ˈs.i] *PF* tgstu. *selgitama, selgeks tegema* (tuletatud sõnast **law** *selge*)
- layompin:** [la.ˈjom.pin] *PF* ns. *must* (tuletatud sõnast **layon** *must*)
- layon:** [la.ˈjon] *PF* oms. *must (värv)*
- le-:** [lɛ] *PF* omadussõna tuletatav liide:
- le'aw:** [lɛ.ˈʔaw] *PF* oms. *ainult*
- le'en:** [lɛ.ˈʔɛn] *PF* oms. *vaistlik* (tuletatud sõnast **en** *aimdus*)
- lefkrr:** [lɛ.fk̩r̩] *PF* oms. *praegune, hetkeline* (tuletatud sõnast **fikrr** *see aeg*)
- lefngap:** [lɛ.ˈfn̩g̩ap̩] *PF* oms. *metalne* (tuletatud sõnast **fn̩gap** *metall*)
- lefpom:** [lɛ.ˈfpom] *PF* oms. *õnnelik, tore, rahulik* (*mitte inimeste puhul*), *hea* (tuletatud sõnast **fpom** *heaolu, õnnelikkus, rahu*)
- lefpomtokx:** [lɛ.ˈfpom.tok̩] *PF* oms. *tervislik* (tuletatud sõnast **fpomtokx** *tervis*)
- lehawng:** [lɛ.ˈhawŋ] *PF* oms. *liigne, ülemäärane* (tuletatud sõnast **hawng** *ülekiillus*)
- lehawngkrr:** [lɛ.ˈhawŋ.k̩r̩] *PF* oms. *hiline* (tuletatud sõnast **hawngkrr** *hilja*)
- lehr̩rap:** [lɛ.ˈhr̩.ap̩] *PF* oms. *ohtlik* (tuletatud sõnast **hrr̩ap** *oht*)
- lek:** [lɛ.k̩] *PF* tgs. *kuuletuma, kuulda võtma*
- lekin:** [lɛ.ˈkin] *PF* oms. *vajalik* (tuletatud sõnast **kin** *vajama*)
- lekoren:** [lɛ.ko.ˈrɛn] *PF* oms. *seaduslik* (tuletatud sõnast **koren** *reegel*)
- lekye'ung:** [lɛk.ˈjɛ.ʔuŋ] *PF* oms. *meeletu, hull* (tuletatud sõnast **kye'ung** *hullus*)
- leli'fya:** [lɛ.ˈliʔ.fja] *PF* oms. *keelealane* (tuletatud sõnast **li'fya** *keel*)
- lemrey:** [lɛm.ˈrɛj] *PF* oms. *ellujäänud* (*nt. mingist grupist ellujäänud inimesed*) (tuletatud sõnast **emrey** *ellu jääma*)
- lemweyep:** [lɛm.ˈwɛj.pɛj] *PF* oms. *kannatlik* (tuletatud sõnast **maweyep** *kannatlik olema*)
- len:** [lɛn] *PF* tgstu. *juhtuma, aset leidma*
- leNa'vi:** [lɛ.ˈnaʔ.vi] *PF* oms. *na'vi-ne, seotud na'videga* (tuletatud sõnast **Na'vi** *Rahvas*)
- leno:** [lɛ.ˈno] *PF* oms. *täpne, põhjalik* (*inimeste kohta*)
- lenomum:** [lɛ.ˈno.mum] *PF* oms. *uudishimulik* (tuletatud sõnast **newomum** *huvi tundma*)
- lepwox:** [lɛp.ˈwop̩] *PF* oms. *pilvine* (tuletatud sõnast **p̩wox** *pilv*)
- lerik:** [lɛ.ˈr̩k̩] *PF* oms. *lehine, leherikas* (tuletatud sõnast **rik** *leht*)
- leronsrel:** [lɛ.ˈron.srɛl] *PF* ms. *kujuteldav* (tuletatud sõnast **ronsrelngop** *kujutlema*)
- lertu:** [ˈlɛr.tu] *PF* ns. *töökaaslane*
- lesar:** [lɛ.ˈsar] *PF* oms. *kasulik* (*millekski*) (tuletatud sõnast **sar** *kasutama*)
- leskxir:** [lɛ.ˈsk̩'ir̩] *PF* oms. *haavatud, vigastatud* (tuletatud sõnast **skxir** *haav*)
- letam:** [lɛ.ˈtam] *PF* oms. *piisav* (tuletatud sõnast **tam** *piisama*)
- letokx:** [lɛ.ˈtok̩] *PF* oms. *kehane, füüsiline* (tuletatud sõnast **tokx** *keha*)
- letrr:** [lɛ.ˈtr̩] *RL* oms. (*iga*)*päevane* (tuletatud sõnast **trr** *päev*)
- letrrrr:** [lɛ.ˈtr̩.tr̩] *PF* oms. *tavaline, harilik* (tuletatud sõnast **trr** *päev*)
- letsranten:** [lɛ.ˈts̩ran.tɛn] *PF* oms. *tähtis* (tuletatud sõnast **tsranten** *olulisus*)
- letsunslu:** [lɛ.ˈts̩un.slu] *PF* oms. *võimalik* (tuletatud sõnast **tsunslu** *võima, suutma*)
- letwan:** [lɛt.ˈwan] *PF* oms. *kaval, hiiliv* (*inimese kohta*) (tuletatud sõnadest **tute** *isik* ja **wan** *peitma*)
- lew:** [lɛw] *PF* ns. *kate*
- lewäte:** [lɛ.wæ.ˈtɛ] *PF* oms. *vaieldav* (tuletatud sõnast **wäte** *vaidelma*)
- lew si:** [lɛw ˈs.i] *PF* tgstu. *varjama, katma* (tuletatud sõnast **lew** *kate*)
- leyapay:** [lɛ.ˈja.pa.j] *PF* oms. *udune* (tuletatud sõnast **yapay** *udu*)
- leye'krr:** [lɛ.ˈjɛʔ.k̩r̩] *PF* oms. *varajane* (tuletatud sõnast **ye'krr** *vara*)
- leyn:** [lɛ.j̩n] *PF* tgsne. *kordama, uuesti tegema*
- li:** [li] *PF* ms. *juba*

lisre+: [li.sɾɛ] *PF* abis. (mingiks ajaks) teostama (tuletatud sõnadest **li** juba ja **sre+** enne)(**Kem si lisre srray**. Tee see homseks ära)
li'fya: [liʔ.fja] *PF* ns. keel (suhtlusvahend) (tuletatud sõnadest **li'u** sõna ja **fya'o** tee, viis)
li'fyaolo': [liʔ.fja.o.loʔ] *PF* ns. keelegrupp, keele kasutajad (tuletatud sõnadest **li'fya** keel (suhtlusvahend) ja **olo'** hõim)
li'fyavi: [liʔ.fja.vi] *PF* ns. väljend, keele osa (tuletatud sõnast **li'fya** keel)
li'u: [li.ʔu] *PF* ns. sõna
li'upam: [li.ʔu.pam] *PF* ns. aksent, hääldus (tuletatud sõnadest **li'u** sõna ja **pam** heli)
li'upe: [li.ʔu.pɛ] *PF* ks. mis (sõna, väljend) allomorf sõnast **pelì'u**
lim: [li.m] *PF* mtgstu. kaugel, kaugel olema
lìng: [li.ŋ] *PF* tgstu. (õhus) hõljuma
lok: [l.okʔ] *PF* tgs. lähenema

M

ma: [ma] *PF* abis. oo (üte, kellegi poole pöördumisel)
makto: [m.ak.t.o] *PF* tgsne. ratsutama, lendama (loomaga), sõitma
masat: [ma.sat] *PF* ns. rinnariüü (sõjas)
maw-: [maw] *PF* abis. pärast (aeg)
mawey: [ma.'wɛj] *CM* oms. rahulik
maweypey: [ma.'wɛj.p.ɛj] *PF* mtgstu. kannatlik olema (e) (tuletatud sõnadest **mawey** rahulik ja **pey** ootama)
mawkr: [maw.kɾ] *PF* ms. pärast, hiljem (tuletatud sõnadest **maw** pärast ja **kr** aeg)
mawkr: [maw.'kɾ.a] *PF* ss. pärast (mingit asja) allomorf sõnast **akrrmaw** (tuletatud sõnadest **kr** aeg ja **maw** pärast)
mawl: [mawl] *PF* ns. pool (millestki)
may': [majʔ] *PF* mtgsne. proovima, hindama, üle vaatama, testima
mäx: [m.æ.k'u] *PF* tgsne. segama, rikkuma, häirima (tuletatud sõnast **kxu** viga)
me'em: [mɛ.'ʔɛm] *PF* oms. harmooniline
mefo: [mɛ.fo] *PF* ases. nemad, need kaks (tuletatud sõnadest **me+** kaksikvormi näitaja ja **po** tema)
mekre: [mɛk.rɛ] *PF* ns. varud
melo: [mɛ.lo] *PF* ms. kaks korda (tuletatud sõnadest **me+** kaksikvorm ja **alo** kord)

lok-: [l.okʔ] *PF* abis. lähedal (millelegi)
lom: [lom] *PF* oms. igatsetud (kaua ära olnud inimese kohta)
lomtu: [lom.tu] *PF* ns. igatsetud inimene (tuletatud sõnast **lom** igatsetud)
lonu: [l.o.'n.u] *PF* tgsne. vabastama, lahti laskma
lor: [lor] *PF* oms. ilus, meeli rahustav (asjade või kehaosade kohta)
lrrtok: [lɾ.tokʔ] *PF* ns. naeratus
lrrtok si: [lɾ.tokʔ 's.i] *PF* tgstu. naeratama (tuletatud sõnast **lrrtok** naeratus)
lu: [lu] *PF* tgstu., mtgstu. olema (öeldistäide) (omandust väljendab koos dativise käändega)
luke-: [lu.kɛ] *PF* abis. ilma
lumpe: [lum.pɛ] *PF* ks. miks allomorf sõnast **pelun**
lun: [lun] *PF* ns. põhjus

menari: [mɛ.'na.ri] *PF* ns. silmad (kaks) (tuletatud sõnadest **me+** kaksikvorm ja **nari** silm)
meoania: [mɛ.o.a.u.ni.a.'ɛ.a] *PF* n. harmoonia, loodusega ühes elamine
meuia: [mɛ.'u.i.a] *PF* ns. au, austus
meuianga': [mɛ.'u.i.a.ŋaʔ] *PF* oms. auline (tuletatud sõnadest **meuia** au ja **nga'** sisaldama)
meyp: [mɛjpʔ] *PF* oms. nõrk
mi: [mi] *PF* ms. ikka veel, praegugi, nagu enne
miktsang: [mɛk.tsaŋ] *PF* ns. kõrvarõngas (tuletatud sõnadest **mikyun** kõrv ja **tsang** läbilõige)
mikyun: [mɛk.jun] *JC* ns. kõrv
mip: [mipʔ] *PF* oms. uus
mì+: [mɪ] *PF* abis. sees, peal
mìfa: [mɪ.fa] or [mɪ.'fa] *PF* ns., ms. (millegi) sees
mìkam-: [mɪ.'kam] *PF* abis. (millegi) vahel
mìn: [m.m] *PF* tgstu. keerlema, pöörlema
mìnyu: [mɪ.nju] *PF* ns. keeraja, pööraja (tuletatud sõnast **mìn** keerama, pöörama)
mìso: [mɪ.'so] *PF* ms. eemal (asukoh) (tuletatud sõnast **mì** sisse)
mllte: [m.l.'t.ɛ] *PF* tgs. nõustuma, leppima
moe: [mo.ɛ] *PF* ases. meie kaks (välistav) (tuletatud sõnadest **me+** kaksikvorm ja **oe** mina)
mok: [m.okʔ] *PF* tgsne. soovitama

mokri: [ˈmɔk.rɪ] *PF* ns. *häääl*
mowan: [mɔ.ˈwan] *PF* oms. *nauditav, rahuldav*
(füüsiliselt, seksuaalselt)
mrr: [mɾ] *PF* nr. *viis*
mrrtr: [ˈmɾ.tr] *PF* ns. *arginädal, töönädal* (tuletatud sõnadest **mrr** *viis* ja **trr** *päev*)
mrrve: [ˈmɾ.vɛ] *PF* oms. *viies* (tuletatud sõnast **mrr** *viis*)
muiä: [mu.ˈi.æ] *PF* oms. *õige, õiglane, õigustatud*
mun'i: [m-un.ˈʔ.i] *PF* tgs. *lõikama, raiuma*
mune: [ˈmu.nɛ] *PF* nr. *kaks*
munge: [ˈm-u.ŋ.ɛ] *PF* tgsne. *võtma, tooma*
mungwrr-: [muŋ.ˈwɾ] *PF* abis. *välja arvatud*
muntr: [ˈmun.tr] *PF* ns. *nädalavahetus* (tuletatud sõnadest **mune** *kaks* ja **trr** *päev*)
muntrram: [ˈmun.tram] *PF* ns. *eelmine nädalavahetus* (tuletatud sõnast **muntr** *nädalavahetus*)

N

na-: [na] *PF* abis. *nagu*
na'ring: [ˈna.ʔ.rɪŋ] *PF* ns. *mets*
naer: [na.ˈɛr] *PF* ns. *jook*
nafi'u: [na.fi.ˈʔu] *PF* oms. *selline* (tuletatud sõnadest **na** *nagu* ja **fi'u** *see*)
nang: [naŋ] *PF* hs. *üllatus-, vaimustus-, ergutushüüd*
nari: [ˈna.ri] *PF* ns. *silm*
nari si: [ˈna.ri s-i] *PF* tgs. *ette vaatama, ettevaatlik olema* (tuletatud sõnast **nari** *silm*)
natkenong: [nat.ˈkɛ.noŋ] *PF* ss. *näiteks, näite-na* (tuletatud sõnadest **na** *nagu* ja **tikenong** *näide*)
nawm: [nawm] *PF* oms. *üllas, suur*
nawmtu: [ˈnawm.tu] *PF* ns. *hea/suur inimene* (tuletatud sõnast **nawm** *suur*)
nayn: [najn] *PF* ns. *sümbol 9* (*mitte väärtus*)
näk: [n.ækʔ] *PF* tgsne. *jooma*
ne-: [nɛ] *PF* abis. *eessõna* (*edasi* (*suund*))**Näide**
Oel na'ring+ne kä. (Ma lähen metsa)
ne'im: [nɛ.ˈʔim] *PF* ms. *tagasi* (*suund*)
nefä: [nɛ.ˈfæ] *PF* ms. *üles* (*suund*)
nekl: [nɛ.ˈkl] *PF* ms. *alla* (*suund*)
neks: [n.ɛkʔ] *PF* tgsne. *põletama, tarbima*
nemfa-: [ˈnɛm.fa] *PF* abis. *kuhugi sisse* (tuletatud sõnadest **ne** *edasi* ja **mifa** *sisse*)

muntray: [ˈmun.tr.aj] *PF* ns. *järgmine nädalavahetus* (tuletatud sõnast **muntr** *nädalavahetus*)
muntxa: [mun.ˈt'a] *PF* oms. (*kellegagi*)*paari pandud, ühinenud*
muntxa si: [mun.ˈt'a 's-i] *PF* tgs. *üheks saada, paarima* (*kellegagi*), *abielluma* (tuletatud sõnast **muntxa** *paari pandud*)
muntxatan: [mun.ˈt'a.tan] *PF* ns. *mees* (*abikaasana*) (tuletatud sõnast **muntxatu** *abikaasa*)
muntxate: [mun.ˈt'a.tɛ] *PF* ns. *naine* (*abikaasana*) (tuletatud sõnast **muntxatu** *abikaasa*)
muntxatu: [mun.ˈt'a.tu] *PF* ns. *abikaasa* (tuletatud sõnast **muntxa** *paari pandud*)
muve: [ˈmu.vɛ] *PF* oms. *teine* (tuletatud sõnast **mune** *kaks*)
muwintxu: [mu.w-m.ˈt'u] *PF* tgsne. *tutvustama, esitlema* (tuletatud sõnast **wintxu** *näitama*)

nemrey: [nɛm.ˈrɛj] *PF* ms., hs. *ellujäävalt* (*midagi tegema*) (tuletatud sõnast **emrey** *ellujääma*)
neto: [nɛ.ˈto] *PF* ms. *eemale* (*suund*) (tuletatud sõnast **ne** *suund* (*kuhugile*))
netrip: [ˈnɛt.rɪpʔ] *PF* ms. *õnnelikult*
new: [n.ɛw] *PF* tgsne. *tahtma*
newomum: [n.ɛw.ˈo.mum] *PF* tgs. *huvi tundma, teada tahtma* (tuletatud sõnadest **new** *tahtma* ja **omum** *teadma*)
neypin: [ˈnɛjm.pin] *PF* ns. *hele värv* (tuletatud sõnast **neyn** *hele*, *valge varjund*)
neyn: [nɛjn] *PF* oms. *hele* (*värv*)
niä: [n-i.ˈæ] *PF* tgsne. *haarama, krahmama*
nikre: [ˈnik.rɛ] *PF* ns. *juuksed*
nikroi: [nik.ˈro.i] *PF* ns. *juuksekaunistus* (tuletatud sõnadest **nikre** *juuksed* ja **ioi** *kauunistus*)
nitram: [nit.ˈram] *PF* ms. *rõõmus* (*inimeste kohta*)
ni-: [ni] *PF* muutab mäarsõnaks tuletatav liide:
ni'aw: [ni.ˈʔaw] *PF* oms. *ainult* (tuletatud sõnast **'aw** *üks*)
ni'awtu: [ni.ˈʔaw.tu] *PF* ms. *iiksi* (tuletatud sõnadest **'aw** *üks* ja **tute** *isik*)

- nì'awve:** [ni.'ʔaw.vɛ] *PF* ms. *esimesena* (tuletatud sõnast **'awve** *esimene*)
- nì'en:** [ni.'ʔɛn] *PF* ms. *vaistu järgi* (*tegema*) (tuletatud sõnast **'en** *aimdus*)
- nì'eng:** [ni.'ʔɛŋ] *PF* ms. *võrdselt, samaväärselt* (tuletatud sõnast **'engeng** *tase*) Tirusol za'u ne fo nì'eng
- nì'eoio:** [ni.'ʔɛ.o.i.o] *PF* ms. *pidulikult* (tuletatud sõnast **'eoio** *pidulik*)
- nì'eveng:** [ni.'ʔɛ.vɛŋ] *PF* ms. *nagu laps, lapsikult* (tuletatud sõnast **'eveng** *laps*)
- nì'eyng:** [ni.'ʔɛjŋ] *PF* ms. *tagasi* (*saabunud*) (tuletatud sõnast **'eyng** *vastus*)
- nì'í'a:** [ni.'ʔi'ʔ.a] *PF* ms. *lõpuks* (tuletatud sõnast **'í'a** *lõpp*)
- nì'it:** [ni.'ʔit'] *PF* ms. *natuke* (tuletatud sõnast **'it** *väike kogus*)
- nì'o':** [ni.'ʔo'] *PF* ms. *nauditaval, lõbusal viisil* (tuletatud sõnast **'o'** *erutav*)
- nì'ul:** [ni.'ʔul] *PF* ms. *rohkem, enam, veel*
- nìawnomum:** [ni.aw.'no.mum] *PF* ms. *teadagi, nagu sa tead* (*tavakõnes*) (tuletatud sõnadest «awn» *perfektiivne umbisikuline siseliide* ja **omum** *teadma*)
- nìayoeng:** [ni.aj.'wɛŋ] *PF* ms. *nagu meie, nagu me teeme* (*tavakõnes* [naj.'wɛŋ]) (tuletatud sõnast **ayoeng** *meie* (*kaasaarvav*))
- nìfe':** [ni.'fɛ'ʔ] *PF* ms. *halvasti* (tuletatud sõnast **fe'** *halb*)
- nìfkr:** [ni.'fkr] *PF* ms. *hiljuti* (tuletatud sõnast **fikrr** *see aeg*)
- nìfrakrr:** [ni.'fra.kr] *PF* ms. *nagu alati* (tuletatud sõnast **frakrr** *alati*)
- nìftue:** [ni.'ftu.ɛ] *PF* ms. *lihtsalt, kergelt* (tuletatud sõnast **ftue** *lihtne*)
- nìftxan:** [ni.'ft'an] *PF* ms. *ühtmoodi, samal hulgal* (tuletatud sõnast **fitxan** *nii, sellisel hulgal*)
- nìftxavang:** [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* ms. *kirglikult, püüdlilikult, kogu südamest* (tuletatud sõnast **ftxavang** *kirglik*)
- nìfya'o:** [ni.'fja.'ʔo] *PF* ms. (*mingil*) *viisi* lNäide: **Po poltxe nìfya'o a-law.** *Ta rääkis selgelt (ta rääkis selgel viisil)* (tuletatud sõnast **fya'o** *viis*)
- nìfyeyntu:** [ni.'fjɛjn.tu] *PF* ms. *nagu täiskasvanu, küpselt* (tuletatud sõnast **fyeyntu** *täiskasvanu*)
- nìhawng:** [ni.'hawŋ] *PF* ms. *liiga, liialt* (tuletatud sõnast **hawng** *üleüllus*)
- nìhay:** [ni.'haj] *PF* ms. *järgmisena* (tuletatud sõnast **hay** *järgmine*)
- nìhek:** [ni.'hɛk'] *PF* ms. *kummaliselt, huvitaval kombel* (tuletatud sõnast **hek** *olema kummaline, imelik*) (*lausemärkus, mitte käitumise kirjeldaja*)
- nìhol:** [ni.'hol] *PF* ms. *vähe* (tuletatud sõnast **hol** *natuke*)
- nìk'ong:** [nik.'ʔoŋ] *PF* ms. *aeglaselt* (tuletatud sõnast **kì'ong** *aeglane*)
- nìkanu:** [ni.'ka.nu] *PF* ms. *targalt* (tuletatud sõnast **kanu** *tark*)
- nìkeftxo:** [ni.kɛ.'ft'o] *PF* ms. *kahjuks, õnnetuseks* (tuletatud sõnast **keftxo** *õnnetu*)
- nìlam:** [ni.'lam] *PF* ms. *näivalt* (tuletatud sõnast **lam** *näima*)
- nìlaw:** [ni.'law] *PF* ms. *selgelt, kindlalt* (tuletatud sõnast **law** *selge*)
- nìli:** [ni.'li] *PF* ms. *ennatlikult* (tuletatud sõnast **li** *juba*)
- nìlkeftang:** [ni.kɛ.'ftaŋ] *PF* ms. *pidevalt, peatumata* (tuletatud sõnadest **luke** *ilma* ja **ftang** *peatuma*)
- nìltsan:** [ni.l.'tsan] *PF* ms. *hästi* (tuletatud sõnast **siltsan** *hea*)
- nìlun:** [ni.'lun] *PF* ms. *muidugi, loogiliselt*
- nìmun:** [ni.'mun] *PF* ms. *uuesti, veel*
- nìmwey:** [nim.'wɛj] *PF* ms. *rahulikult* (tuletatud sõnast **mawey** *rahulik*)
- nìmweyepay:** [nim.'wɛj.pɛj] *PF* ms. *kannatlikult* (tuletatud sõnast **maweyepay** *kannatlik olema*)
- nìn:** [n.m] *PF* tgsne. *vaatama* (*kuhugile*)
- nìNa'vi:** [ni.'na'vi] *PF* ms. *nagu na'vid, na'viselt* (tuletatud sõnast **Na'vi** *Rahvas*)
- nìnäk:** [ni.'næk'] *PF* ms. *juues, vedelal viisil* (tuletatud sõnast **näk** *jooma*)
- nìngay:** [ni.'ŋaj] *PF* ms. *tõesti, tõeliselt* (tuletatud sõnast **ngay** *tõene*)
- nìno:** [ni.'no] *PF* ms. *detailselt, põhjalikult, läbinisti*
- nìprte':** [ni.'pɾ.tɛ'] *PF* ms. *hea meelega, võta heaks, loomulikult, tere tulemast* (*eeldatava sõnaga* **zola'u**) (tuletatud sõnast **prte'** *meeldiv*)
- nìpxay:** [ni.'p'aj] *PF* ms. *palju, paljuhulgaliselt* (tuletatud sõnast **pxay** *palju*)

nìpxi: [ni.'p'i] *PF* ms. *ühemõtteliselt, suunatud just (kellelgi/millelegi) (tuletatud sõnast px i terav)*

nìpxim: [ni.'p'im] *PF* ms. *sirgelt, korralikult (tuletatud sõnast pxim püstine, sirge nt. sirgelt seisma)*

nìrangal: [ni.'ra.ŋal] *PF* ms. *soov (fakti vastand, koos perfektiivse või imperfektiivse tingiva kõneviisiga) (tuletatud sõnast rangal soovima)*

nìronsrel: [ni.'ron.sɾɛl] *PF* ms. *ette kujutades (tuletatud sõnast ronsrelngop kujutlema)*

nìslele: [ni.'slɛ.lɛ] *PF* ms. *ujudes, ujuvalt (tuletatud sõnast slele ujuma)*

nìsngum: [nis.'ŋum] *PF* ms. *murelikult (tuletatud sõnast sngum mure)*

nìsti: [ni.'sti] *PF* ms. *vihasel (tuletatud sõnast sti vihane)*

nìsung: [ni.'suŋ] *PF* ms. *pealegi, lisaks, veelgi enam (tuletatud sõnast sung lisama)*

nìswey: [ni.'swɛj] *PF* ms. *kõige paremini (tuletatud sõnast swey parim)*

nìsyayvi: [ni.'sja.j.vi] *PF* ms. *juhuslikult (tuletatud sõnast syayvi õnn, edu)*

nìsyen: [ni.'sjɛn] *PF* ms. *viimaks, viimaseks (tuletatud sõnast syen viimane)*

nìtam: [ni.'tam] *PF* ms. *piisavalt (pärast oma-dussõna) (tuletatud sõnast tam piisavus)*

nìteng: [ni.'tɛŋ] *PF* ms. *ka, nii, samamoodi (tuletatud sõnast teng sama, võrdne)*

nìtengfya: [ni.'tɛŋ.fja] *PF* ms. *samalaadselt (tuletatud sõnast tengfya samamoodi, nagu (ss.))*

nìtrrrtr: [ni.'tr.tr] *PF* ms. *(iga)päevaselt, regulaarselt (tuletatud sõnast trr päev)*

Ng

nga: [ŋa] *PF* ases. *sina*

nga': [ŋaʔ] *PF* tgsne. *sisaldama*

ngatsyip: [ŋa.tɕjɪp] *PF* ases. *väike sina, sa väike (tuletatud sõnast nga sina)*

ngawng: [ŋawŋ] *PF* ns. *uss*

ngay: [ŋaj] *PF* oms. *tõene*

ngaytxoa: [ŋaj.'t'o.a] *PF* hs. *anna andeks!, vabandust! (siüü tunnistamine ja kahetsemine) (tuletatud sõnadest ngeyä sinu ja txoa andustus)*

ngäng: [ŋæŋ] *PF* ns. *kõht*

nìtut: [ni.'tutʔ] *PF* ms. *pidevalt, vahet pidamata (tuletatud sõnast tut jätkamise märkija)*

nìtxan: [ni.'t'an] *PF* ms. *palju (tuletatud sõnast txan palju)*

nìwan: [ni.'wan] *PF* ms. *salaja, varjavalt (tuletatud sõnast wan peitma)*

nìwawe: [ni.wa.'wɛ] *PF* ms. *tähenduslikult (tuletatud sõnast wawe tähtsus)*

nìwä: [ni.'wæ] *PF* ms. *vastupidi, vastupidiselt*

nìwäte: [ni.wæ.'tɛ] *PF* ms. *vaieldavalt (tuletatud sõnast wäte vaidelma)*

nìwin: [ni.'win] *PF* ms. *kiiresti (tuletatud sõnast win kiire)*

nìwotx: [ni.'wotʔ] *PF* ms. *kõik (absoluutselt kõik) (tuletatud sõnast wotx kõiksus)*

nìzawnong: [ni.'zaw.noŋ] *PF* ms. *turvaliselt, kindlalt (tuletatud sõnadest «awn» -nud, -tud vormi siseliide ja zong turvaline)*

nokx: [n.okʔ] *PF* tgsne. *sünnitama*

nong: [n.oŋ] *PF* tgs. *järgnema, järel käima*

nulkrr: [nul.'kr] *PF* ms. *pikemalt (ainult aeg) (tuletatud sõnast krr aeg)*

nulnew: [nul.'n.ɛw] *PF* tgs. *eelistama (e) (tuletatud sõnast new tahtma)*

nume: ['n.u.m.ɛ] *PF* tgs. *õppima, teada saama*

numeyu: ['nu.mɛ.ju] *PF* ns. *õpilane (tuletatud sõnast nume õppima)*

numtseng: ['num.tɕɛŋ] *PF* ns. *kool (tuletatud sõnadest nume õppima ja tseng koht)*

numtsengvi: ['num.tɕɛŋ.vi] *PF* ns. *klassiruum, kooli jaotus (tuletatud sõnast numtseng kool)*

ngäzik: [ŋæ.zɪkʔ] *PF* oms. *raske, raskesti teostata*

ngenga: [ŋɛ.'ŋa] *PF* ases. *sina (austav vorm) (tuletatud sõnast nga sina)*

ngeyn: [ŋɛjɪn] *PF* oms. *väsinud*

ngian: [ŋi.'an] *PF,SW* ms. *siiski*

ngim: [ŋim] *PF* oms. *pikk (füüsikaline suurus)*

ngimpup: [ŋim.'pupʔ] *PF* ns. *pikkus (tuletatud sõnadest ngim pikk ja pup lühike)*

ngop: [ŋ.opʔ] *PF* tgsne. *looma, tekitama*

ngopyu: [ŋop.ju] *PF* ns. *looja (tuletatud sõnast ngop looma)*

ngrr: [ŋr̥] *PF* ns. juur
ngrrrpõngu: [ŋr̥.põ.ŋu] *PF* ns. rohujuurte liikumine (tuletatud sõnadest **ngrr** juur ja **põngu** grupp)
ngul: [ŋul] *PF* oms. hall, hallikas

O

oe: [ˈo.ɛ] *PF* ases. mina
oeng: [ˈwɛŋ] *PF* ases. meie kaks (välistav), sina ja mina (tuletatud sõnast **oe** mina)
oetsyip: [ˈwɛ.tsjip̚] *PF* ases. pisike mina (tuletatud sõnast **oe** Mina)
oeyk: [o.ˈɛjk̚] *PF* ns. põhjus, alus
oeykting: [o.ˈɛjk̚.t.ŋ] *PF* tgs. selgitama, aru andma, ütleva (miks) (e) (tuletatud sõnadest **oeyk** põhjus, alus ja **ting** andma)
ohakx: [o.ˈhak̚] *PF* oms. näljane
ohē: [ˈo.hɛ] *PF* ases. mina (austav vorm)

P

pa'o: [ˈpa.ʔo] *PF* ns. pool, külg
pak: [pak̚] *PF* abis. laitmiseks
pam: [pam] *PF* ns. heli
pamrel: [pam.ˈrɛl] *PF* ns. kirjutamine, kirjutis (tuletatud sõnadest **pam** heli ja **rel** pilt)
pamrelfya: [pam.ˈrɛl.fja] *PF* ns. õigekiri (õigesti kirjutamise viis) (tuletatud sõnadest **pamrel** kirjutis ja **fya'o** viis)
pamrel si: [pam.ˈrɛl ˈs.i] *PF* tgstu. kirjutama (tuletatud sõnast **pamrel** kirjutis)
pamtseo: [ˈpam.tɕɛ.o] *PF* ns. muusika (tuletatud sõnadest **pam** heli ja **tseo** kunst)
pamtseo si: [ˈpam.tɕɛ.o ˈs.i] *PF* tgstu. muusikat tegema (+**fa** (muusikariista) mängima) (tuletatud sõnast **pamtseo** muusika)
pamtseotu: [ˈpam.tɕɛ.o.tu] *PF* ns. muusik (tuletatud sõnast **pamtseo** muusika)
pan: [pan] *PF* ns. kolmandik, üks kolmandik
pate: [ˈp.a.t.ɛ] *ZS* tgs. kohale saabuma
pawm: [p-awm] *PF* tgs. küsima
pay: [pa] *PF* ns. vesi, vedelik
pay+: [pa] *PF* eesliide Mitmuses küsimuse märkija (sõnadest **pe+** ja **ay+**)
payfya: [ˈpa.j.fja] *PF* ns. oja (tuletatud sõnadest **pay** vesi ja **fya'o** tee)
payiva: [ˈpa.j.i.va] *PF* ns. veetilk (tuletatud sõnadest **pay** vesi ja **ilva** tilk)

ngulpin: [ˈŋul.pin] *PF* ns. hall (tuletatud sõnast **ngul** hall, hallikas)
nguway: [ˈŋu.waj] *PF* ns. soomushundi hõige, ulgumine (tuletatud sõnast **way** laul)

oïss: [o.iˈs:] *LA* hs. vihane lõrisemine 'vaata ette!'
olo': [o.ˈloʔ] *PF* ns. hõim
olo'eyktan: [o.lo.ˈʔɛjk̚.tan] *JC* ns. hõimu valitseja (tuletatud sõnadest **olo'** hõim ja **eyktan** valitseja)
omum: [ˈo.m.um] *PF* tgsne. teadma (rõhk lähed siseliite lisamisel esimesele silbile)
ontsang: [ˈon.tsaŋ] *PF* ns. ninarõngas (tuletatud sõnadest **ontu** nina ja **tsang** läbilõige)
ontu: [ˈon.tu] *JC* ns. nina

paynga': [ˈpa.j.ŋaʔ̚] *PF* oms. niiske, röske (tuletatud sõnadest **pay** vesi ja **nga'** sisaldama)
payoang: [pa.j.ˈo.aŋ] *PF* ns. kala (tuletatud sõnadest **pay** vesi ja **ioang** loom)
pähem: [ˈp.æ.h.ɛm] *PF* tgstu. saabuma
pängkxo: [p.æŋ.ˈk'o] *PF* tgstu. suhtlema, vestlema, suhtlust pidama
pängkxoyu: [p.æŋ.ˈk'o.ju] *PF* ns. vestleja, suhtleja (tuletatud sõnast **pängkxo** vestlema)
pängkxoyu lekoren: [p.æŋ.ˈk'o.ju lɛ.ko.ˈrɛn] *PF* ns. advokaat (tuletatud sõnadest **pängkxoyu** vestleja ja **lekoren** reegline)
pänu: [ˈp.æ.nu] *PF* ns. lubadus
pänuting: [ˈp.æ.nu.t.ŋ] *PF* tgsne. lubama (mida-gi kellelegi) (e) (tuletatud sõnadest **pänu** lubadus ja **ting** andma)
-pe+: [pɛ] *PF* liide küsimuse märkija
pe'un: [ˈp.ɛ.ʔ.un] *PF* tgsne. otsustama
pefnel: [pɛ.ˈfnɛl] *PF* ks. missugune (mis liiki? - sorti? jne) allomorf sõnast **fnepe**
pefya: [pɛ.ˈfja] *PF* ks. kuidas allomorf sõnast **fyape**
pehem: [pɛ.ˈhɛm] *PF* ks. mis (tegevus) allomorf sõnast **kempe** (tuletatud **kem** tegu)
pehrr: [pɛ.ˈhɾ] *PF* ks. millal allomorf sõnast **krrepe** (tuletatud **krre** aeg)

pelü'u: [pɛ.'li.ʔu] *PF* ks. *mis (sõna, väljend)* allomorfi sõnast **li'upe**
pelun: [pɛ.'lun] *PF* ks. *miks* allomorfi sõnast **lumpe**
peng: [p·ɛŋ] *PF* tgsne. *ütleva*
peseng: [pɛ.'sɛŋ] *PF* ks. *kus* allomorfi sõnast **tsengpe**
pesomwew: [pɛ.som.'wɛw] *PF* ks. *mis temperatuur on?, kui soe on?* (tuletatud sõnast **somwew temperatuur**)
pesu: [pɛ.'su] *PF* ks. *kes* allomorfi sõnast **tupe**
peu: [pɛ.'u] *PF* ks. *mis (asi)* allomorfi sõnast **'upe**
pewn: [pɛwn] *PF* ns. *kael*
pey: [p·ɛj] *PF* tgs. *ootama (kedagi)*
piak: [pi.'akʔ] *PF* oms. *lahtine; selge (ilm)*
piak si: [pi.'akʔ s-i] *PF* tgstu. *avama* (tuletatud sõnast **piak avatud**)
pil: [pil] *PF* ns. *näojoon, näotriip*
pizayu: ['pi.za.ju] *PF* ns. *esivanem*
pimtxan: [pim.'t'an] *PF* ks. *kui palju, (kui suur kogus/hulk)* allomorfi sõnast **himtxampe**
pìwopx: [pi.'wopʔ] *PF* ns. *pilv*
plngay: [p·l.ŋaj] *PF* tgstu. *möömma, tunnistama*
plltxe: [p·l.'t'·ɛ] *PF* tgs. *rääkima*
po: [po] *PF* ases. *tema*

Px

pxan: [p'an] *PF* oms. *vääriline*
pxasik: ['p'a.sikʔ] *PF* hs. *Käigu kuradile!*
pxasul: ['p'a.sul] *PF* oms. *värske (toit)*
pxaw-: [p'aw] *PF* abis. *ümber, umbes*
pxawpa: ['p'aw.pa] *PF* ns. *piir, piirjoon* (tuletatud sõnadest **pxaw ümber** ja **pa'o pool**)
pxawpxun: ['p'aw.p'un] *PF* ns- *käekaitse* (tuletatud sõnadest **pxaw ümber** ja **pxun käsi**)
pxay: [p'aj] *PF* oms. *palju* (kasutatakse ainsuses või mitmuses olevate nimisõnadega)
pxel-: [p'ɛl] *PF* abis. *nii, nagu*
pxelo: ['p'ɛ.lo] *PF* ms. *kolm korda* (tuletatud sõnadest **pxe+ kolmikvorm** ja **alo kord**)
pxen: [p'ɛn] *PF* ns. *riietus, riideese*
pxey: [p'ɛj] *PF* nr. *kolm*
pxeyve: ['p'ɛj.vɛ] *PF* oms. *kolmas* (tuletatud sõnast **pxey kolm**)
pxi: [p'i] *PF* oms. *terav*

poan: [po.'an] *PF* ases. *tema (meessoost)* (mitmus puudub: kasutada **(ay)fo**) (tuletatud sõnast **po tema**)
poe: [po.'ɛ] *PF* ases. *tema (naissoost)* (mitmus puudub: kasutada **(ay)fo**) (tuletatud sõnast **po tema**)
polpxay: [pol.'p'aj] *PF* ks. *kui mitu* (tuletatud sõnadest **holpxay number** ja **pe kui**)
pom: [p·om] *PF* tgs. *suudleva, musitama*
pongu: ['po.ŋu] *PF* ns. *grupp, hulk* (tuletatud sõnast **po tema**)
prrkxentrrkr: [pɾ.k'ɛn.tɾ.kɾ] *Skxawng* ns. *suitsetamise nautimine päevasel ajal (Na'vi idioom)*(tuletatud sõnadest **prrte' nauditav, kx-ener suits, trr päev** ja **krr aeg**)
prnnen: ['pɾ.nɛn] *PF* ns. *beebi, väike laps*
prnnyul: [pɾ.nɛ.sjul] *PF* ns. *pung* (tuletatud sõnadest **prnnen beebi** ja **syulang lill**)
prrte': ['pɾ.tɛʔ] *PF* oms. *nauditav, meeldiv (tegevuse kohta)*
prrwll: [pɾ.wl] *PF* ns. *sammal* (tuletatud sõnadest **prnnen beebi** ja **'ewll taim**)
pukap: ['pu.kapʔ] *PF* nr. *kuus*
pum: [pum] *PF* ases. *omand, omatav asi* (kaasõna vastavate nimi- ja asesõnade juures)
pup: [pupʔ] *PF* oms. *lühike (füüsiline)*
puve: ['pu.vɛ] *PF* oms. *kuues* (tuletatud sõnast **pukap kuus**)

pxim: [p'im] *PF* oms. *püstine*
pximaw-: [p'i.'maw] *PF* abis. *kohe pärast* (tuletatud sõnadest **maw pärast (aeg)** ja **pxi terav**)
pxiset: [p'i.'sɛtʔ] *PF* ms. *nüüd kohe* (tuletatud sõnadest **set nüüd** ja **pxi terav**)
pxisre+: [p'i.'sɛ] *PF* abis. *just enne* (tuletatud sõnadest **sre enne (aeg)** ja **pxi terav**)
pxiswawam: [p'i.swaw.'am] *PF* ms. *just hetk tagasi* (tuletatud sõnadest **swaw hetk** ja **-am minevik**)
pxiswaway: [p'i.swaw.'aj] *PF* ms. *kohe hetke pärast* (tuletatud sõnadest **swaw hetk** ja **ay tulevik**)
pxiye'rìn: [p'i.'jɛʔ.rim] *PF* ms. *otsekohe (mitte nii ruttu nagu pxisaway)* (tuletatud sõnadest **ye'rìn kohe, varsti** ja **pxi terav**)
pxim: [p'im] *PF* ms. *tihti, tihedalt*
pxor: [p'·oɾ] *PF* tgstu. *plahvatama, lõhkema*

pxorpam: [p'or.pam] *PF* ns. rõhuga kaashäälük (tuletatud sõnadest **pxor** plahvatama ja **pam** hääl)

pxun: [p'un] *PF* ns. käsi, käsivars

R

ral: [ral] *PF* ns. tähendus

ralpeng: [ral.p'ɛŋ] *PF* tgsne. tõlgendama, tõlgit-sema (e) (tuletatud sõnadest **ral** tähendus ja **peng** ütleva)

ram: [ram] *PF* ns. mägi

ramtsyip: [ram.tsjip] *PF* ns. küngas, väike mägi (tuletatud sõnast **ram** mägi)

ramunong: [ra.mu.noŋ] *PF* ns. kaev

rangal: [r'a.ŋal] *PF* tgs. soovima

raspu': [ra.'spu?] *PF* ns. jalakaitsmd (kasutatakse sõjas)

rawke: [raw.ke] *PF* hs. hädakisa, abihüüd

rä'ä: [ræ.'ʔæ] *PF* abis. ära (eitav käsklus)

re'o: [rɛ.'ʔo] *PF* ns. pea

rel: [rɛl] *PF* ns. pilt

reltseo: [rɛl.tse.o] *PF* ns. kujutav kunst (tuletatud sõnadest **rel** pilt ja **tseo** kunst)

reltseotu: [rɛl.tse.o.tu] *PF* ns. kunstnik (tuletatud sõnast **reltseo** kunst)

reng: [rɛŋ] *PF* oms. madal (füüsiliselt)

renten: [rɛn.tɛn] *PF* ns. prillid

renu: [rɛ.nu] *PF* ns. muster

rewon: [rɛ.won] *PF* ns. hommik

rey: [r'ɛj] *PF* tgs. elama

rey'eng: [rɛj.'ʔɛŋ] *PF* ns. Elu Tasakaal (tuletatud sõnast **rey** elama)

reypay: [rɛj.paj] *PF* ns. veri (tuletatud sõnadest **rey** elama ja **pay** vesi)

S

sa'nok: [sa'ʔ.nok] *PF* ns. ema tuletatud sõnast **sa'atenuk**

sa'nu: [sa'ʔ.nu] *PF* ns. emme (hellitav vorm **sa'nok** ema)

sa'nutsyip: [sa'ʔ.nu.tsjip] *PF* ns. väike emake (kasutatakse väikeste tüdrukute puhul) (tuletatud sõnast **sa'nu** emme)

sa'sem: [sa'ʔ.sɛm] *PF* ns. vanem või vanemad (tuletatud sõnadest **sa'nok** ema ja **sempul** isa)

saa: [sa:] *LA* hs. ähvardav hõige

pxuntil: [p'un.til] *PF* ns. küünarnukk (tuletatud sõnadest **pxun** käsivars ja **til** ühendus, hing)

riks: [r'ik'] *PF* tgs. liikuma, kohta vahetma

rim: [rim] *PF* oms. kollane

rimpin: [rim.pin] *PF* ns. kollane (tuletatud sõnast **rim** kollane)

rina': [ri.'naʔ] *PF* ns. seeme (tuletatud sõnast **atokirina'** Püha Puu seemned)

rik: [rik] *PF* ns. leht

rikean: [ri.ke.an] *PF* oms. lehtroheline (tuletatud sõnadest **rik** leht ja **ean** roheline)

ro+: [ro] *PF* abis. kohakääne asuma kusagil

rofa-: [ro.fa] *PF* abis. kõrval, naabruses

rol: [rol] *PF* tgs. laulma (**r<eyk>ol** muusikat tegema, laulma panema (lüüriiline))

rolun: [ro.'lun] *PF* hs. Heureka!, Käes!, Üles leidsin!

ronsem: [ron.sɛm] *PF* ns. mõistus

ronsrel: [ron.sɛl] *PF* ns. kujuteldav asi (tuletatud sõnast **ronsrelnog** kujutleva)

ronsrelnog: [ron.sɛl.ŋ.op] *PF* tgsne. kujutle, kujuta ette (tuletatud sõnadest **ronsem** mõistus, **rel** pilt, **ngop** clooma, kõnekeelselt [ron.sɛw.ŋop])

rum: [rum] *PF* ns. pall

run: [r'un] *PF* tgs. leidma, avastama

rusey: [ru.'sɛj] *PF* ms., ns. elus, eluline (tuletatud sõnadest **rey** elama ja «**us**» v-kesksõna)

rutxe: [ru.'t'ɛ] *PF* hs. palun

salew: [s'a.'l'ɛw] *PF* tgs. edasi minema

san: [san] *PF* ms. otsekõne algus

sang: [saŋ] *PF* oms. soe

sar: [s'ar] *PF* tgsne. kasutama

sat: [sat] *PF* ases. seetsat pehmendatud vorm, erandlikult pehmendatud pärast sõna **ftu** seest (suund)

sau: [sa.'u] *LA* hs. pingutuse väljendamiseks ('mmh', 'pff', 'uhh')

sayrip: [saj.rɪp] *PF* oms. kena, nägus (enamasti meeste kohta)

- sä-**: [sæ] *PF* eesliide *ns.* (tuletatud sõnadest **sänume** õpetus ja **säspxin** haigus)
- sä'o**: [sæ.ʔo] *PF* *ns.* tööriist, nõu
- säfpil**: [sæ.'fpi] *PF* *ns.* idee
- sänume**: [sæ.'nu.mɛ] *PF* *ns.* õpetus, juhis (tuletatud sõnast **nume** õppima)
- sänumvi**: [sæ.'num.vi] *PF* *ns.* õppetund (tuletatud sõnast **sänume** õpetus)
- säplltxe**: [sæ.p.l.'t'ɛ] *PF* *ns.* teadaanne, väide
- säplltxevi**: [sæ.p.l.'t'ɛ.vi] *PF* *ns.* kommentaar (tuletatud sõnast **säplltxe** teadaanne)
- säspxin**: [sæ.'sp'in] *PF* *ns.* haigus (tuletatud sõnast **spxin** haige)
- säspxintsyip**: [sæ.'sp'in.tsjip] *PF* *ns.* kerge haigus, põdur olek (tuletatud sõnast **säspxin** haigus)
- säsulin**: [sæ.'su.lim] *PF* *ns.* hobi, meelerahu pakkuv tegevus (tuletatud sõnast **sulin** hõivatud olema (heas mõttes))
- säwäte**: [sæ.wæ.'tɛ] *PF* *ns.* väide, argument, väieldav teema (tuletatud sõnast **wäte** vaidlema)
- säzärrip**: [sæ.'zæ.rɪp] *RL,PF* *ns.* Suurhobu ohjad (tuletatud sõnast **zä'ärrip** tõmbama)
- sekrr**: [sɛ.kr] *PF* *ns.* olevik, praegune hetk (tuletatud sõnadest **set** nüüd ja **krr** aeg)
- sempu**: [sɛm.pu] *PF* *ns.* issi (hellitav vorm **sempul** isa)
- sempul**: [sɛm.pul] *PF* *ns.* isa
- set**: [sɛt] *PF* *ms.* nüüd, kohe
- sevin**: [sɛ.'vin] *PF* *ms.* ilus (inimeste, peamiselt naiste kohta)
- seykxel**: [sɛj.'k'ɛl] *PF* *oms.* tugev (emotsionaalselt, vaimselt, mitte füüsiliselt), endas kindel
- seyri**: [sɛj.'ri] *JC* *ns.* huul
- seysoniltsan**: [sɛj.so.nɪl.'tsan] *PF* *hs.* Hea töö! (tuletatud fraasist **hasey soli niltsan** hästi tehtud)
- si**: [s:i] *PF* tegema (midagi) (saab olla vaid koos teise sõnaga) tuletatav liide:
- sim**: [s'im] *PF* *mtgstu.* lähedal olema
- sì**: [sɪ] *PF* *ss.* ja (ühendab kaks asja, võib kasutada järelliitena (-sì) **ulte** ja)
- sik**: [sɪk] *PF* *ms.* otsekõne lõpp
- silpey**: [sɪl.'p'ɛj] *PF* *tgstu.* lootma (koos sõnaga **tsnì**, märkimaks mida loodetakse, kui ta pole just eraldi osalauses) (e) (tuletatud sõnadest **siltsan** hea ja **pey** ootama)
- silronsem**: [sɪl.'ron.sɛm] *PF* *ms.* arukas, tark (asi) (tuletatud sõnadest **siltsan** hea ja **ronsem** mõistus)
- siltsan**: [sɪl.'tsan] *PF* *oms.* hea
- sin-**: [sɪn] *PF* *abis.* peal, peale
- ska'a**: [sk'a.'ʔ'a] *PF* *tgstne.* hävitama
- skepek**: [s'kɛ.pɛk] *PF* *oms.* ametlik
- skien**: [s'ki.ɛn] *PF* *oms.* parem (mitte vasak)
- skxakep**: [s'k'a.kɛp] *PF* *oms., ms.* tõenäoline; tõenäoliselt
- skxawng**: [sk'awŋ] *PF* *ns.* loll, idioot
- skxir**: [sk'ir] *PF* *ns.* haav, vigastus
- skxir si**: [s'k'ir 's:i] *PF* *tgstu.* haavama, vigastama (tuletatud sõnast **skxir** haav)
- skxirtsyip**: [s'k'ir.tsjɪp] *PF* *ns.* marrastus, siselõige, väike haav (tuletatud sõnast **skxir** haav)
- skxom**: [sk'om] *PF* *ns.* võimalus, juhus
- sla'tsu**: [s'l'aʔ.tʂ'u] *PF* *tgstne.* kirjeldama
- slä**: [slæ] *PF* *ss.* aga
- slele**: [s'l.ɛ.l.ɛ] *PF* *tgstu.* ujuma
- sleyku**: [slɛj.'k'u] *PF* *tgstne.* looma, tekitama (tuletatud sõnadest **slu** saama ja «**eyk**» põhjustav, kausatiivne siseliide)
- sloan**: [sl'o.'an] *PF* *tgstne.* valama, kallama
- slu**: [sl'u] *PF* *tgstu.* saama (kellekski, millekski) (kahemõttelistel juhtudel kasutatakse saavaks käändeks abisõna *ne*)
- smar**: [smar] *PF* *ns.* saak, jahitud asi
- smon**: [sm'on] *PF* *tgstu.* tundma, teadma (+ datiivne käänne)
- snaytx**: [sn'ajt'] *PF* *tgstne.* kaotama
- sngap**: [sŋ'ap] *PF* *tgstne.* nõelama, torkama
- sngä'i**: [sŋ'æ.ʔ'i] *PF* *tgstntu.* algama
- sngä'ikrr**: [sŋ'æ.ʔi.kr] *PF* *ns.* algus (tuletatud sõnadest **sngä'i** algama ja **krr** aeg)
- sngä'iyu**: [sŋ'æ.ʔi.ju] *PF* *ns.* algaja, alustaja (tuletatud sõnast **sngä'i** algama)
- sngel**: [sŋɛl] *PF* *ns.* prügi, saast
- sngeltseng**: [sŋɛl.tʂɛŋ] *PF* *ns.* prügila (tuletatud sõnadest **sngel** prügi ja **tseng** koht)
- sngum**: [sŋum] *PF* *ns.* mure
- sno**: [sno] *PF* *ases.* tema/nende enda oma (enesekohane genitiivne vorm: **sneyä**)
- snumina**: [snu.mi.na] *CP* *oms.* hämar (inimese kohta)
- soaia**: [so.'a.i.a] *PF* *ns.* perekond (erp omastava vorm *soaiä*)
- sok**: [sok] *PF* *oms.* hiljutine
- som**: [som] *PF* *oms.* kuum, palav

- somwew:** [som. 'wɛw] *PF* ns. *temperatuur* (tuletatud sõnadest **som** kuum ja **wew** külm)
- somwewpe:** [som. 'wɛw.pɛ] *PF* ks. *mis temperatuur on?, kui soe on? (tavapärasem)* (tuletatud sõnast **somwew** temperatuur)
- sop:** [s-opʰ] *PF* tgstu. *reisima, rändama*
- sopyu:** ['sop.ju] *PF* ns. *rändaja, reisija* (tuletatud sõnast **sop** rändama, reisima)
- spaw:** [sp·aw] *PF* tgsne. *uskuma, tõeks pidama*
- spä:** [sp·æ] *PF* tgs. *hüppama*
- spe'e:** [sp·ɛ. 'ʔ·ɛ] *PF* tgsne. *vangistama, tabama*
- spe'etu:** [spɛ. 'ʔɛ.tu] *PF* ns. *vangistatu, kinnipeetu* (tuletatud sõnast **spe'e** vangistama)
- speng:** [sp·ɛŋ] *PF* tgs. *taastama*
- spule:** ['sp·u.l·ɛ] *PF* tgsne. *edasi ajama, lükkama*
- spuwin:** ['spu.win] *PF* oms. *vana* (mitte inimeste kohta), *eelnev*
- spxam:** [sp'am] *PF* ns. *seen*
- spxin:** [sp'in] *PF* oms. *haige*
- srak(e):** ['srak(ɛ)] *PF* abis. *märgib kas...? küsimusi*
- sran:** [sran] *PF* hs. *jah, jaa* (kõnekeelne)
- srane:** ['sra.nɛ] *PF* hs. *jah*
- sraw:** [sraw] *PF* oms. *valus*
- sre+:** [srɛ] *PF* abis. *enne* (aeg)
- sre':** [srɛʔ] *PF* ns. *hammas*
- srefey:** [srɛ. 'f·ɛj] *PF* tgsne., tgstu. *ootama, lootma* (millegi tulekule) (tuletatud sõnadest **sre+** enne ja **pey** ootama)
- srekamtrr:** [srɛ. 'kam.tr] *PF* ns. *aeg enne lõunat* (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **kxamtrr** keskpäev)
- srekamtxon:** [srɛ. 'kam.t'on] *PF* ns. *aeg enne keskööd* (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **kxamtxon** kesköö)
- srekr:** [srɛ. 'kr] *PF* ms. *enne, varem* (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **kr** aeg)
- srese'a:** [srɛ.s·ɛ. 'ʔ·a] *PF* tgs. *ennustama* (tuletatud sõnadest **sre+** enne ja **tse'a** nägema)
- sresrr'ong:** [srɛ.sr. 'ʔon] *PF* ns. *aeg enne koitu* (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **trr'ong** koit)
- sreton'ong:** [srɛ.ton. 'ʔon] *PF* ns. *aeg enne päikseloojangut* (tuletatud sõnadest **sre** enne ja **txon'ong** videvik)
- srew:** [sr·ɛw] *PF* tgstu. *tantsima*
- srung:** [srɔŋ] *PF* ns. *abi, toetus*
- srung si:** ['srɔŋ 's·i] *PF* tgstu. *aitama, toetama* (tuletatud sõnast **srung** abi)
- starsim:** ['st·ar.s·im] *PF* tgsne. *korjama, koguma*
- stawm:** [st·awm] *PF* tgsne. *kuulma*
- stä'nì:** ['st·æʔ.n·i] *PF* tgsne. *kinni püüdma*
- stefxaw:** [st·ɛ. 'ft'·aw] *PF* tgsne. *uurima, vaatama*
- steyki:** [stɛj. 'k·i] *PF* tgsne. *(kedagi) vihastama* (tuletatud sõnadest **sti** vihane olema ja «**eyk**» põhjustav, kausatiivne siseliide)
- sti:** [st·i] *PF* tgstu. *vihastuma* (sihitu), *vihane olema*
- sto:** [st·o] *PF* tgs. *keelduma* (midagi tegema)
- stum:** [stum] *PF* ms. *peaaegu*
- stxeli:** ['st'ɛ.li] *PF* ns. *kingitus, and*
- stxong:** [st'ox] *PF* oms. *imelik, tundmatu*
- sulin:** ['s·u.l·m] *PF* tgstu. *hõivatud olema* (heas mõttes); *olema keskendunud millelegi, mis on rahustav ja huvi pakkuv* (tuletatud sõnast **in** hõivatud olema)
- sung:** [s·uŋ] *PF* tgsne. *lisama*
- sunu:** ['s·u.n·u] *PF* tgstu. *olema meeldiv, rahuldust pakkuv*
- sutx:** [s·utʰ] *PF* tgsne. *järgnema, luurama*
- swaw:** [swaw] *PF* ns. *hetk, moment*
- swawtsyip:** ['swaw.tsjipʰ] *PF* ns. *lühike hetk, sekund* (tuletatud sõnast **swaw** hetk)
- swey:** [swɛj] *PF* oms. *parim*
- sweylu:** ['swɛj.lu] *PF* tgs. *peaks* (pidama tingiv kv.) (tuletatud sõnadest **swey** parim ja **lu** olema)
- swirä:** [swi. 'ræ] *PF* ns. *elukas, olevus*
- swizaw:** [swi. 'zaw] *PF* ns. *nool*
- swok:** [swokʰ] *PF* oms. *püha*
- swotu:** ['swo.tu] *PF* ns. *püha koht*
- syaw:** [sj·aw] *PF* tgstu. *kutsuma*
- syay:** [sja.j] *PF* ns. *saatus*
- syayvi:** ['sja.j.vi] *PF* ns. *õnn, edu, (juhuslik) võimalus* (tuletatud sõnast **syay** saatus)
- syä'ä:** ['sjæ.ʔæ] *PF* oms. *kibe, mõru*
- syen:** [sjɛn] *PF* oms. *viimane, lõplik*
- syep:** [sj·ɛpʰ] *PF* tgsne. *lõksu püüdma, lõksu seadma*
- syo:** [sjo] *PF* oms. *kerge* (füüsiline mass)
- syulang:** ['sju.laŋ] *PF* ns. *lill*
- syuve:** ['sju.vɛ] *PF* ns. *toit, söök* (mitmus puudub)

T

- ta-**: [ta] *PF* abis. *seestütlev kääne, alates (aeg)*
- ta'em**: [ta.'ʔem] *PF* ms. *ülevaalt, ülalt*
- ta'leng**: [taʔ.lɛŋ] *PF* ns. *nahk*
- ta'lengean**: [taʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* oms. *nahasinine* (tuletatud sõnadest **ta'leng** *nahk* ja **ean** *sinine*)
- tafkip-**: [ta.'fkipʔ] *PF* abis. *ülalt (millegi) hulgast* (tuletatud sõnadest **ta** *seestütlev kääne* ja **fkip-** *üleval (millegi) hulgas*)
- tafral**: [ta.'fɾal] *PF* ms. *seetõttu, selle pärast*
- takip-**: [ta.'kipʔ] *PF* abis. *hulgast* (tuletatud sõnadest **ta** *seestütlev kääne* ja **kip-** *hulgas, se-as*)
- takrra**: [ta.'kɾ.a] *PF* ss. *alates, juba allomorf sõnast akrrta* tuletatud sõnadest **krr** *aeg* ja **ta** *alates*)
- takuk**: [t'a.k'ukʔ] *PF* tgsne. *lööma, äsama, peale tungima*
- talun(a)**: [ta.'lun(a)] *PF* ss. *sellepärast (põhjus)* (tuletatud sõnadest **ta** *eessõna (küsimus kust?)* ja **lun** *põhjus*)
- tam**: [t'am] *PF* tgstu., hs. *piisama, olgu, okei*
- tam tam**: [t'am t'am] *M* hs. *rahu, pole hullu*
- tangek**: [t'a.ŋɛkʔ] *PF* ns. *puutüvi*
- tanhì**: [tan.'hi] *PF* ns. *täht, helendav tähn* *ka Na'videl olevad helendavad tedretäed*
- taron**: [t'a.r'on] *JC,PF* tgs. *jahtima*
- taronyu**: [t'a.ron.ju] *JC,PF* ns. *kütt* (tuletatud sõnadest **taron** *jahtima* ja **-yu** *tegija märkja*)
- taronyutsyìp**: [t'a.ron.ju.tsjipʔ] *PF* ns. *väike kütt* (tuletatud sõnast **taronyu** *kütt*)
- tatep**: [t'a.t'ɛpʔ] *PF* tgsne. *tähelepanu kaotama, mõtet kaotama*
- tatlam**: [tat.'lam] *PF* ms. *silmnähtavalt, ilmselt* (tuletatud sõnast **lam** *tunduma*)
- taw**: [taw] *PF* ns. *taevas*
- taweyk(a)**: [ta.'wɛjk(a)] *PF* ss. *sellepärast (põhjendus)*
- tawng**: [t'awŋ] *PF* tgstu. *sukelduma*
- täftxu**: [t'æ.'ft'u] *PF* tgsne. *kuduma*
- täftxuyu**: [t'æ.'ft'u.ju] *PF* ns. *kangur* (tuletatud sõnadest **täftxu** *kuduma* ja **-yu** *tegija märkja*)
- tätxaw**: [t'æ.'t'aw] *PF* tgstu. *naasma, tagasi tulema*
- te**: [tɛ] *JC* abis. *kasutatakse täisnimedes*
- tel**: [t'ɛl] *PF* tgsne. *kätte saama, vastu võtma*
- telem**: [tɛ.'lɛm] *PF* ns. *nöör, pael*
- tem**: [t'ɛm] *PF* tgstu. *laskma*
- temrey**: [tɛm.'rɛj] *PF* ns. *ellujäämine* (tuletatud sõnast **emrey** *ellu jääma*)
- teng**: [tɛŋ] *PF* oms. *samasugune, võrdne*
- tengfya**: [tɛŋ.fja] *PF* ss. *nüi, nagu; sama moodi* (situatsiooni saransus) (tuletatud sõnadest **teng** *sama, võrdne* ja **fya'o** *tee, viis*)
- tengkrr**: [tɛŋ.'kɾ] *PF* ss. *samal ajal* (tuletatud sõnadest **teng** *sama võrdne* ja **krr** *aeg*)
- teri-**: [tɛ.'ri] *PF* oms. (millegi, kellegi) *suhtes*
- terkup**: [t'ɛr.k'upʔ] *PF* tgstu. *surema*
- teswotìng**: [tɛ.'swɔ.t'ɪŋ] *PF* tgstu. *rahuldama* (*soovi*), (*lahkelt*) *andma* (*e*) (tuletatud sõnast **tìng** *andma*)
- tete**: [t'ɛ.tɛ] *PF* oms. *niiri* (näiteks *noatera*)
- tewng**: [t'ɛwŋ] *PF* ns. *niudevöö*
- tewti**: [t'ɛw.ti] *PF* hs. *Ohsaa! väljendab üllatust või rahulolu*
- teya**: [tɛ.'ja] *PF* oms. *täis*
- teya si**: [tɛ.'ja 's:i] *PF* tgstu. *täitma (+ asi, mida täidetakse datiivselt)* (tuletatud sõnast **teya** *täis*)
- teyr**: [tɛjɾ] *PF* oms. *valge (värv)*
- teyrpin**: [tɛjɾ.pɪn] *PF* ns. *valge* (tuletatud sõnast **teyr** *valge*)
- til**: [til] *PF* ns. *hing, ühenduskoht*
- tirea**: [ti.'rɛ.a] *PF* ns. *vaim, hing*
- tireafya'o**: [ti.'rɛ.a.fja.'ʔo] *PF* ns. *vaimu/hinge tee* (tuletatud sõnadest **tirea** *hing* ja **fya'o** *tee*)
- tireaioang**: [ti.'rɛ.a.i.'o.aŋ] *PF* ns. *hingeloom* (tuletatud sõnadest **tirea** *hing* ja **ioang** *loom*)
- tireapängkxo**: [ti.'rɛ.a.p'æŋ.k'o] *PF* tgs. *lähedaselt suhtlema* (tuletatud sõnadest **tirea** *hing* ja **pängkxo** *suhtlema*)
- tì'awm**: [ti.'ʔawm] *PF* ns. *telkimine* (tuletatud sõnast **'awm** *laager*)
- tì'awm si**: [ti.'ʔawm 's:i] *PF* tgstu. *telkima, matkama* (tuletatud sõnast **'awm** *laager*)
- tì'awpo**: [ti.'ʔaw.po] *PF* ns. *individuaalsus* (*negatiivse varjundiga*), *isekus* (tuletatud sõnast **'awpo** *üks isik*)
- tì'efu**: [ti.'ʔɛ.fu] *PF* ns. *tunne* (tuletatud sõnast **'efu** *tundma*)
- tì'em**: [ti.'ʔɛm] *PF* ns. *kokkamine* (tuletatud sõnast **'em** *kokkama*)

- tí'eylan:** [ti.'ʔej.lan] *PF* ns. sõprus (tuletatud sõnast **'eylan** sõber)
- tí'eyng:** [ti.'ʔejŋ] *PF* ns. vastus (tuletatud sõnast **'eyng** vastama)
- tí'i'avay:** [ti.'ʔiʔ.a.va] *PF* ms. lõpuni (tuletatud sõnadest **'i'a lõpetama** ja **vay kuni**)
- tí'o':** [ti.'ʔoʔ] *PF* ns. lõbu, erutus (tuletatud sõnast **'o'** erutav)
- tí'ong:** [ti.'ʔoŋ] *PF* ns. õitsemine (tuletatud sõnast **'ong** õitsema)
- tífkeytok:** [ti.'fkej.tok'] *PF* ns. olek (tuletatud sõnast **fkeytok** eksisteerima)
- tífmetok:** [ti.'fmɛ.tok'] *PF* ns. kontroll, katse (tuletatud sõnast **fmetok** katsetama)
- tífnu:** [ti.'fnu] *PF* ns. vaikus (tuletatud sõnast **fnu** vait olema)
- tíf tang:** [ti.'ftaŋ] *PF* ns. peatumine, kõrisulghäälik (tuletatud sõnast **ftang** peatuma)
- tíf tang si:** [ti.'ftaŋ s:] *PF* tgsne. peatuma (tuletatud sõnast **tíf tang** peatamine)
- tíf tia:** [ti.fti'.a] *PF* ns. õpe (tuletatud sõnast **ftia** õppima)
- tíf tia kifkeyä:** [ti.fti'.a ki.'fke.jæ] *PF* ns. teadus, füüsilise maailma õpe (tuletatud sõnadest **tíf tia** õpe ja **kifkey** maailm)
- tíf txavang:** [ti.'ft'a.vaŋ] *PF* ns. kirg (tuletatud sõnast **ftxavang** kirglik)
- tíf txej:** [ti.'ft'ɛj] *PF* ns. valik (tuletatud sõnast **ftxej** valima)
- tíf yawintxu:** [ti.fja.wim.'t'u] *PF* ns. juhendus, juhatamine (tuletatud sõnast **fyawintxu** juhutama)
- tíf yejn:** [ti.'fjejn] *PF* ns. küpsus, valmidus, täiselt (tuletatud sõnast **fyajn** küps, valmis)
- tíf hawl:** [ti.'haw] *PF* ns. ettevalmistus, plaan (tuletatud sõnast **hawl** valmistuma)
- tíf hawnu:** [ti.'haw.nu] *PF* ns. kaitse (tuletatud sõnast **hawnu** kaitsma)
- tíf hawnu si:** [ti.'haw.nu 's:i] *PF* tgsu. kaitsma (tuletatud sõnast **tíf hawnu** kaitse)
- tík'in:** [tik.'ʔim] *PF* ns. vaba aeg, hõivatuse puudumine (tuletatud sõnast **'in** hõivatud olema)
- tíkan:** [ti.'kan] *PF* ns. siht, eesmärk (tuletatud sõnast **kan** sihtima)
- tíkangkem:** [ti.'kaŋ.kɛm] *PF* ns. töö (tuletatud sõnast **kem** tegu)
- tíkangkem si:** [ti.'kaŋ.kɛm 's:i] *PF* tgsu. tööta-ma (tuletatud sõnast **tíkangkem** töö)
- tíkangkemvi:** [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *PF* ns. projekt, töö osa (tuletatud sõnast **tíkangkem** töö)
- tíkanu:** [ti.'ka.nu] *PF* ns. tarkus (tuletatud sõnast **kanu** tark)
- tíkawng:** [ti.'kawŋ] *PF* ns. kurjus, õelus (tuletatud sõnast **kawng** paha)
- tíkenong:** [ti.'kɛ.noŋ] *PF* ns. näide (tuletatud sõnast **kenong** abstaktse nimisõna eesliide)
- tíketeng:** [ti.'kɛ.tɛŋ] *PF* ns. erinevus, teistsugusus (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **teng** sama)
- tíkin:** [ti.'kin] *PF* ns. vajadus (tuletatud sõnast **kin** vajama)
- tíkisar:** [ti.ku.'sar] *PF* ns. õpetamine (tuletatud sõnast **kar** õpetama)
- tíkxey:** [ti.'k'ɛj] *PF* ns. vigasus, ebakorrektsus (tuletatud sõnast **kxeyey** viga)
- tíkxey si:** [ti.'k'ɛj 's:i] *PF* tgsu. valesi tegema, ära rikkuma (tuletatud sõnast **tíkxey** vigasus, vale)
- tílam:** [ti.'lam] *PF* ns. välimus, esinemine, nähtumine (tuletatud sõnast **lam** tunduma)
- tílen:** [ti.'lɛn] *PF* ns. üritus, juhtum (tuletatud sõnast **len** juhtuma, aset leidma)
- tílor:** [ti.'lor] *PF* ns. ilu, kaunidus (tuletatud sõnast **lor** ilus)
- tím:** [tim] *PF* oms. madal
- tíme'em:** [ti.'mɛ.ʔɛm] *PF* ns. harmoonia (üldiselt) (tuletatud sõnast **me'em** harmooniline)
- tímok:** [ti.'mɔk'] *PF* ns. soovitus (tuletatud sõnast **mok** soovitama)
- tímuntxa:** [ti.mun.'t'a] *PF* ns. paarimine, abielu (tuletatud sõnast **muntxa** paari pandud)
- tímweypej:** [tim.'wej.pej] *PF* ns. kannatlikkus (tuletatud sõnast **maweypej** kannatlik olema)
- tín:** [tin] *PF* ns. hõivatus; hõivav tegevus (tuletatud sõnast **'in** hõivatud olema)
- tíng:** [t.ŋ] *PF* tgsne. andma
- tíngay:** [ti.'ŋaj] *PF* ns. tõde (tuletatud sõnast **ngay** tõene)
- tíngäzik:** [ti.'ŋæ.zik'] *PF* ns. raskus, probleem (tuletatud sõnast **ngäzik** raske)
- tíng mikyun:** [t'im 'mik.jun] *PF* tgsu. kuula-ma (tuletatud sõnadest **tíng** andma ja **mikyun** kõrv)
- tíng nari:** [t'im 'na.ri] *PF* tgsu. vaata (tuletatud sõnadest **tíng** andma ja **nari** silm)

- tīngop:** [ti.'ŋop⁷] *PF* ns. loomine (tuletatud sõnast **ngop** looma)
- tīng tseng:** [t'ɪŋ 'tsɛŋ] *PF* tgstu. tagasi astuma, eest ära tulema (tuletatud sõnadest **tīng** andma ja **tseng** koht)
- tīno:** [ti.'no] *PF* ns. täpsus, põhjalikkus, detailsus
- tīnomum:** [ti.'no.mum] *PF* ns. uudishimu (tuletatud sõnast **newomum** huvi tundma)
- tioeyktīng:** [ti.'o.ɛjk.tiŋ] *PF* ns. seletus (tuletatud sõnast «**eyk**» põhjus (tüvi))(Hääldus tavakõnes [ti.'wɛjk.tiŋ])
- tīohakx:** [ti.o.'hak⁷] *PF* ns. nälg (tuletatud sõnast **ohakx** näljane)
- tīpawm:** [ti.'pawm] *PF* ns. küsimus (tuletatud sõnast **pawm** küsima)
- tīpāhem:** [ti.'pæ.hɛm] *PF* ns. saabumine (tuletatud sõnast **pāhem** saabuma)
- tīpāngkxo:** [ti.pæŋ.'k'o] *PF* ns. vestlus, arutlus (tuletatud sõnast **pāngkxo** suhtlema)
- tīpāngkxotsyip:** [ti.pæŋ.'k'o.tsjip⁷] *PF* ns. väike vestlus, pisike jutuaajamine (tuletatud sõnast **tīpāngkxo** vestlus)
- tīpe'un:** [ti.'pɛ.ʔun] *PF* ns. otsus (tuletatud sõnast **pe'un** otsustama)
- tīprte':** [ti.'pr.tɛʔ] *PF* ns. nauding, rahuldus (tuletatud sõnast **prte'** nauditav, rahuldav)
- tīran:** [t-i.'r-an] *PF* tgs. käima, jalutama
- tīrey:** [ti.'rɛj] *PF* ns. elu (tuletatud sõnast **rey** elama)
- tīrol:** [ti.'rol] *PF* ns. laul (vokaalne) (tuletatud sõnast **rol** laulma)
- tīronsrel:** [ti.'ron.srɛl] *PF* ns. kujutus (tuletatud sõnast **ronsrelngop** kujutlema)
- tīska'a:** [ti.ska.'ʔa] *PF* ns. hävitus, hävitustöö (tuletatud sõnast **ska'a** hävitama)
- tīsla'tsu:** [ti.'slaʔ.tsu] *PF* ns. kirjeldus (tuletatud sõnast **sla'tsu** kirjeldama)
- tīsnaytx:** [ti.'snajt⁷] *PF* ns. kaotus (tuletatud sõnast **snaytx** kaotama)
- tīsom:** [ti.'som] *PF* ns. kuumus (tuletatud sõnast **som** kuum)
- tīsop:** [ti.'sop⁷] *PF* ns. teekond, rännak (tuletatud sõnast **sop** reisima)
- tīspe'e:** [ti.spe.'ʔɛ] *PF* ns. vangistamine, tabamine (tuletatud sõnast **spe'e** vangistama, tabama)
- tīspxin:** [ti.'sp'in] *PF* ns. haigus, haigeolek (tuletatud sõnast **spxin** haige)
- tīsraw:** [ti.'srɔw] *PF* ns. valu (tuletatud sõnast **srɔw** valu)
- tīsraw seyki:** [ti.'srɔw sej.'k.i] *PF* tgsne. (kellegi, millelegi) haiget tegema (tuletatud sõnadest **tīsraw** valu ja **s«eyk»i** tegema (põhjusstav, kausatiivne))
- tīsraw si:** [ti.'srɔw 's.i] *PF* tgstu. valutama, valu tegema (tuletatud sõnast **tīsraw** valu)
- tīsrese'a:** [ti.'srɛ.sɛ.ʔa] *PF* ns. ennustus (tuletatud sõnast **srese'a** ennustama)
- tīsti:** [ti.'sti] *PF* ns. viha (tuletatud sõnast **sti** vihane)
- tīsung:** [ti.'suŋ] *Lance* ns. P.S, lisaks veel (tuletatud sõnast **sung** lisama)
- tītaron:** [ti.'ta.ron] *PF* ns. jahimine (tuletatud sõnast **taron** jahtima)
- tītslam:** [ti.'tslam] *PF* ns. arusaamine, tarkus (tuletatud sõnast **tslam** aru saama)
- tītstunwi:** [ti.'tstun.wi] *PF* ns. lahkus, heldus (tuletatud sõnast **tstunwi** lahke, hell)
- tītusaron:** [ti.tu.'sa.ron] *PF* ns. jahimine (tuletatud sõnast **taron** jahtima)
- tīttxanew:** [ti.'t'a.nɛw] *PF* ns. ahnus (tuletatud sõnast **txanew** ahne)
- tīttxen:** [ti.'t'ɛn] *PF* ns. ärkvel olek, ärkamine (tuletatud sõnast **txen** ärkvel)
- tīttxula:** [ti.'t'u.la] *PF* ns. konstrueerimine, ehitis (tuletatud sõnast **txula** ehitama)
- tīttxur:** [ti.'t'ur] *PF* ns. tugevus, jõud (tuletatud sõnast **txur** tugev)
- tīvawm:** [ti.'vawm] *PF* ns. pimedus (tuletatud sõnast **vawm** tume, pime)
- tīväng:** [ti.'væŋ] *PF* ns. janu (tuletatud sõnast **väng** janune)
- tīve'ki:** [ti.vɛʔ.'ki] *PF* ns. viha (tuletatud sõnast **ve'ki** vihkama)
- tīwan:** [ti.'wan] *PF* ns. segaseks tegemine, varjamine (tuletatud sõnast **wan** peitma)
- tīwäte:** [ti.wæ.'tɛ] *PF* ns. vaidlus (tuletatud sõnast **wäte** vaidlema)
- tīwew:** [ti.'wɛw] *PF* ns. külm (tuletatud sõnast **wew** külm (oms))
- tīwusem:** [ti.wu.'sɛm] *PF* ns. võitlemine (tuletatud sõnast **wem** võitlema)
- tīyawm:** [ti.'jawn] *PF* ns. armastus (tuletatud sõnast **yawm** armastatud)
- tīyawr:** [ti.'jawr] *PF* ns. õigus, veatus (tuletatud sõnast **eyawr** õige, veatu)

tiyora': [ti.jo'raʔ] *PF* ns. *võit* (tuletatud sõnast *yora'* *võitma*)
tiyusom: [ti.ju.'som] *PF* ns. *söömine* (tuletatud sõnast *yom* *sööma*)
to: [to] *PF* abis. võrdlemise märkija *kui*
tok: [t.okʔ] *PF* tgsne. *olema, kohta hõivama*
tokx: [tokʔ] *PF* ns. *keha*
tolel: [to.'lɛl] *PF* hs. *Heureka!, Ma saan aru!* (sünonüüm **tslolam**)
toltem: [t.ol.'t.ɛm] *PF* tgsne. (*vibu*) *laskma*
tompa: [tom.pa] *PF* ns. *vihm*
tompameyp: [tom.pa.'mɛjpʔ] *PF* ns. *seenekas, hoovihm* (tuletatud sõnadest **tompa** *vihm* ja **meyp** *nõrk*)
tomperwi: [tom.pɛɾ.wi] *PF* ns. *lörts* (tuletatud sõnadest **tompa** *vihm* ja **herwi** *lumi*)
tompiva: [tom.pi.va] *PF* ns. *vihmapiisk* (tuletatud sõnadest **tompa** *vihm* ja **ilva** *piisk*)
tor: [toɾ] *PF* oms. *viimane, viimne, lõpetav* (tuletatud sõnast **toruk** *viimne vari*)
toruk makto: [to.rukʔ 'mak.to] *JC* ns. *Torukiga lendaja* (tuletatud sõnadest **toruk** *Lendlõvi* ja **makto** *ratsutama/lendama* (loomaga))
trr: [tr̩] *PF* ns. *päev*
trr'awve: [tr̩.'ʔaw.vɛ] *PF* ns. *pühapäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **'awve** *esimene*)
trr'ong: [tr̩.'ʔoŋ] *PF* ns. *koit, päiksetõus* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **'ong** *ilmutama*)
trr'ongmaw: [tr̩.'ʔoŋ.maw] *PF* ns. *päiksetõusu-järgne koit* (tuletatud sõnadest **trr'ong** *koit* ja **maw** *pärast*)
trram: [tr̩.'am] *PF* ms. *eile* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **ham** *eelmine*)
trray: [tr̩.'aj] *PF* ms. *homme* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **hay** *järgmine*)
trrkive: [tr̩.'ki.vɛ] *PF* ns. *laupäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **kive** *seitsmes*)

Ts

tsa-: [tsa] *PF* eesliide *see*
tsa'u: [tsa.'ʔu] *PF* nases. *see (asi)* (tuletatud sõnadest **tsa** *see* ja **'u** *asi*)
tsafya: [tsa.'fja] *PF* ms. *niimoodi, sedamoodi* (tuletatud sõnadest **tsa-** *see* ja **fya'o** *viis*)
tsa-hey: [tsa.'hɛj] *ZS* hs. *hoiatuse või viha väljendus* ('*jama!*', '*põrgusse!*')
tsaheyl si: [tsa.'hɛj l 's-i] *PF* tgstu. *sidet looma* (*kellegagi*), *ühenduma* (tuletatud sõnast **tsa-**

trrmrrve: [tr̩.'mɾ.vɛ] *PF* ns. *neljapäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **rrrve** *viies*)
trrmuve: [tr̩.'mu.vɛ] *PF* ns. *esmaspäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **muve** *teine*)
trrpeve: [tr̩.'pɛ.vɛ] *PF* ks. *mis päeval?* (tuletatud sõnast **päev** ja liidetest **-pe** küsisõna märkija ja **-ve** järgarvsõna märkija)
trrpuve: [tr̩.'pu.vɛ] *PF* ns. *reede* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **puve** *kuues*)
trrpexyve: [tr̩.'p'ɛj.vɛ] *PF* ns. *teisipäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **pexyve** *kolmas*)
trrtsivɛ: [tr̩.'tsi.vɛ] *PF* ns. *kolmapäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **tsivɛ** *neljas*)
trrtxon: [tr̩.'t'on] *PF* ns. *ööpäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **txon** *öö*)
tukru: [tuk.'ru] *PF* ns. *oda*
tul: [t-ul] *PF* tgs. *jooksma*
tumpin: [t.um.pin] *PF* n. *punane, oranž* (tuletatud sõnast **tun** *punane, oranž*)
tun: [tun] *PF* oms. *punane, oranž*
tung: [t-ʉŋ] *PF* tgs. *lubama, võimaldama*
tungzup: [t-ʉŋ.'z-upʔ] *PF* tgsne. *pillama, kukutama* (*e*) (tuletatud sõnadest **tung** *lubama* ja **zup** *kukkuma*)
tup: [tupʔ] *PF* ss. *pigem, ennem*
tupe: [tu.pɛ] *PF* ks. *kes allomorf sõnast pesu*
tut: [tutʔ] *PF* abis. *vestluse jätkamise märkija*
tuté: [tu.'tɛ] *PF* ns. *naine (isik)* (tuletatud sõnast **tute** *isik*)
tutan: [tu.'tan] *PF* ns. *mees* (tuletatud sõnast **tute** *isik*)
tute: [tu.tɛ] *PF* ns. *isik*
tuteo: [tu.tɛ.o] *PF* ases. *keegi* (tuletatud sõnast **tute** *isik*)
tuvon: [t-u.v-on] *PF* tgs. *nõjatuma, toetuma*

hey lu side

tsahey lu: [tsa.'hɛj.lu] *JC,PF* ns. *side*
tsakem: [tsa.'kɛm] or [tsa.'kɛm] *PF* dem. *see* (*tegevus*) (tuletatud sõnadest **tsa-** *see* ja **kem** *tegu*)
tsakrr: [tsa.'kr̩] *PF* nases. *siis, sel ajal* (tuletatud sõnadest **tsa-** *see* ja **krr** *aeg*)
tsakrrvay: [tsa.'kr̩.vaj] *PF* ms. *sel ajal, niikaua* (tuletatud sõnadest **tsakrr** *sel ajal* ja **vay** *ku-*

- ni)
- tsal:** [tʰsal] *PF* ases. *see (alus)*
- tsalsungay:** [tʰsal.su.ŋaj] *PF* ms. *siiski, sellest hoolimata*
- tsam:** [tʰsam] *PF* ns. *sõda*
- tsamopin:** [tʰsa.mo.pin] *PF* ns. *sõjamaskering* (tuletatud sõnadest **tsam** *sõda* ja **'opin** *värv*)
- tsampongu:** [tʰsam.po.ŋu] *PF* ns. *sõjakamp* (tuletatud sõnadest **tsam** *sõda* ja **pongu** *grupp*)
- tsamsiyu:** [tʰsam.si.ju] *PF* ns. *sõdalane* (tuletatud sõnadest **tsam** *si sõda tegema, sõdima* ja **-yu** *tegija märkija*)
- tsang:** [tʰsaŋ] *PF* ns. *läbilõige*
- tsap'alute:** [tʰsap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* ns. *vabandus*
- tsap'alute si:** [tʰsap.'ʔa.lu.tɛ 's:i] *PF* tgstu. *vabandama* (tuletatud sõnast **tsap'alute** *vabandus*)
- tsapo:** [tʰsa.po] *PF* ases. *see (inimeste kohta)* (tuletatud sõnadest **tsa-** *see* ja **po** *tema*)
- tsaria:** [tʰsa.ri.a] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **tsa'u-ri** *see (teema)* ja **a** *mis, kes*)
- tsat:** [tʰsat] *PF* ases. *seda (asja)*
- tsata:** [tʰsa.ta] *PF* ases., ass. *seda, mis* (tuletatud sõnadest **tsa'u-t** *seda (sihitis)* ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- tsatseng:** [tʰsa.tʰsɛŋ] or [tʰsa.tʰsɛŋ] *PF* dem. *seal, selles kohas* (tuletatud sõnadest **tsa** *see* ja **tseng** *koht*)
- tsatu:** [tʰsa.tu] *PF* dem. *see (isik)* (tuletatud sõnadest **tsa** *see* ja **tute** *isik*)
- tsaw:** [tʰsaw] *PF* dem. ases. *see (sama nagu tsau)*
- tsawa:** [tʰsa.wa] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **tsa'u** *see (alus)* ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- tsawke:** [tʰsaw.kɛ] *PF* ns. *päike*
- tsawl:** [tʰsawl] *PF* oms. *suur, pikk*
- tsawlh'i:** [tʰsawl.'hi] *PF* ns. *suurus* (tuletatud sõnadest **tsawl** *suur (suurus)* ja **hi'i** *väike (suurus)*)
- tsawl slu:** [tʰsawl 'sl.u] *PF* tgstu. *kasvama* (tuletatud sõnadest **tsawl** *suur* ja **slu** *saama*)
- tsay+:** [tʰsa] *PF* eesliide *need* (tuletatud sõnadest **tsa-** *see* ja **ay+** *mitmus*)
- tsä':** [tʰs-æʔ] *PF* tgs. *pritsima*
- tse:** [tʰsɛ] *PF* abis. *noh (vestluse alustamiseks)*
- tse'a:** [tʰs-ɛ.'ʔ.a] *PF* tgs. *nägema (otseselt)*
- tseng(e):** [tʰsɛŋ(ɛ)] *PF* ns. *koht*
- tsengo:** [tʰsɛ.ŋo] *PF* ases. *kusagil, kuskil kohas* (tuletatud sõnast **tseng** *koht*)
- tsengpe:** [tʰsɛŋ.pɛ] *PF* ks. *kus* allomorf sõnast **peseng**
- tseo:** [tʰsɛ.o] *PF* ns. *kunst*
- tsewtx:** [tʰsɛwtʰ] *PF* oms. *must, räpane*
- tsim:** [tʰsim] *PF* ns. *allikas*
- tsiŋg:** [tʰsiŋ] *PF* nr. *neli*
- tsi've:** [tʰsi.vɛ] *PF* oms. *neljas* (tuletatud sõnast **tsiŋg** *neli*)
- tskalep:** [tʰska.lɛpʰ] *PF* ns. *amb*
- tsko:** [tʰsko] *PF* ns. *vibu*
- tsko swizaw:** [tʰsko swi.'zaw] *PF* ns. *vibu ja nool* (tuletatud sõnadest **tsko** *vibu* ja **swizaw** *nool*)
- tskxaytsyip:** [tʰsk'aj.tʰsjipʰ] *PF* ns. *rahe* (tuletatud sõnast **tskxepay** *jää*)
- tskxe:** [tʰsk'ɛ] *PF* ns. *kivi*
- tskxekeng:** [tʰsk'ɛ.kɛŋ] *PF* ns. *treening, harjutus*
- tskxekeng si:** [tʰsk'ɛ.kɛŋ 's:i] *PF* tgstu. *harjutama, treenima* (tuletatud sõnast **tskxekeng** *treening*)
- tskxepay:** [tʰsk'ɛ.paj] *PF* ns. *jää* (tuletatud sõnadest **tskxe** *kivi* ja **pay** *vesi*)
- tslam:** [tʰsl.am] *PF* tgsne. *aru saama, mõistma*
- tsleng:** [tʰslɛŋ] *PF* oms. *vale*
- tslolam:** [tʰslo.'lam] *PF* hs. *sain aru! arusaadav* (tuletatud sõnadest **tslam** *aru saama* ja **«ol»** *perfektiivse aspekti siseliide*)
- tsmuk:** [tʰsmukʰ] *PF* ns. *veresugulane, vend või õde*
- tsmukan:** [tʰsmu.kan] *PF* ns. *vend* (tuletatud sõnast **tsmuk** *veresugulane*)
- tsmuke:** [tʰsmu.kɛ] *PF* ns. *õde* (tuletatud sõnast **tsmuk** *veresugulane*)
- tsmuktu:** [tʰsmuk.tu] *PF* ns. *veresugulane, vend või õde* (tuletatud sõnast **tsmuk** *veresugulane*)
- tsngal:** [tʰŋal] *PF* ns. *tass, kruus*
- tsngan:** [tʰŋan] *PF* ns. *liha*
- tsngawvik:** [tʰŋ-aw.v-ikʰ] *PF* tgstu. *nutma*
- tsni:** [tʰsni] *PF* ass. *et, see* (koos tingiva tegusõnaga sõltuvas kõrvallauses)
- tsopi:** [tʰso.pi] *PF* ns. *kops*
- tspang:** [tʰsp-aŋ] *PF* tgsne. *tapma*
- tsranten:** [tʰsr-an.t-ɛn] *PF* tgstu. *tähtis olema, lugema*
- tsray:** [tʰsra] *PF* ns. *küla*
- tsre'i:** [tʰsr-ɛ.'ʔ.i] *PF* tgsne. *viskama*
- tstal:** [tʰstal] *PF* ns. *nuga*
- tstew:** [tʰstɛw] *PF* oms. *vapper*

tstu: [t̥stu] *PF* oms. *kinnine, suletud; pilves (ilm)*
tstunwi: [t̥stun.wi] *PF* oms. *lahke, hell, hooliv*
tstu si: [t̥stu 's-i] *PF* tgstu. *sulgema (tuletatud sõnast tstu suletud)*
tstxo: [t̥st'xo] *PF* ns. *nimi*
tstxoli'u: [t̥st'xo.li.ʔu] *PF* ns. *nimisõna (tuletatud sõnadest tstxo nimi ja li'u sõna)*
tstx-: [t̥stx] *PF* eesliide *v-kesksõna (tuletatud sõnadest tsun suutma ja fko üks)*
tsuksim: [t̥suk.sim] *PF* ns. *lõug*
tsuktswa': [t̥suk.'tswaʔ] *PF* oms. *unustata*
(tuletatud sõnast tswa' unustama)
tsukyom: [t̥suk.'jom] *PF* oms. *söödav (tuletatud sõnast yom sööma)*
tsulfä: [t̥sul.'fæ] *PF* ns. *meisterlikkus*
tsulfä si: [t̥sul.'fæ 's-i] *PF* tgstu. *omandama (mingit oskust) (tuletatud sõnast tsulfä meisterlikkus)*
tsulfätu: [t̥sul.'fæ.tu] *PF* ns. *meister, ekspert (kunsti, käsitöö, oskuse) (tuletatud sõnast*

tsulfä meisterlikkus)
tsun: [t̥s-un] *PF* tgsmtu. *võima, suutma*
tsunslu: [t̥s-un.sl-u] *PF* tgstu. *võimalik olema (tuletatud sõnadest tsun võima, suutma ja slu saama)*
tsurokx: [t̥s-u.'r-okʔ] *PF* tgs. *puhkama*
tswa': [t̥sw-aʔ] *PF* tgsne. *unustama*
tswayon: [t̥sw-aj.-on] *PF* tgsne. *lendama*
tswin: [t̥swin] *PF* ns. *juuksepatš, Na'videl olev närvipats (sideme loomiseks)*
tswintšyip: [t̥swin.tšjipʔ] *PF* ns. *väike patsike (tuletatud sõnast tswin Juuksepatš)*
tsyafe: [t̥tšja.fɛ] *PF* oms. *keskmine, tavapärase*
tsyal: [t̥tšjal] *PF* ns. *tiib*
tsyo: [t̥tšjo] *PF* ns. *jahu*
tsyokx: [t̥tšjokʔ] *PF* ns. *käsi*
tsyosyu: [t̥tšjo.sju] *PF* ns. *jahust tehtud toit (tuletatud sõnadest tsyo jahu ja syuve toit)*

Tx

txa': [t'ax] *PF* oms. *kõva*
txal: [t'al] *PF* ns. *selg*
txampay: [t'am.'paj] *PF* ns. *meri, ookean (tuletatud sõnadest txan suur ja pay vesi)*
txampxi: [t'am.'p'xi] *PF* ns. *enamus, suur osa (tuletatud sõnast txan palju)*
txan: [t'an] *PF* oms. *palju, suur hulk (koguse kohta)*
txanatan: [t'a.na.tan] *PF* ms. *hele, ere (tuletatud sõnadest txan väga ja atan valgus)*
txanew: [t'a.nɛw] *PF* oms. *ahne (tuletatud sõnadest txan palju ja new tahtma)*
txanfwerwi: [t'an.'fwɛr.wi] *PF* ns. *lumetorm (tuletatud sõnadest hufwe tuul ja herwi lumi)*
txantsan: [t'an.tsan] *PF* oms. *ovaline, suurepärase*
txantšlusam: [t'an.tšlu.sam] *PF* oms. *tark (tuletatud sõnadest txan palju ja tšlusam teadma)*
txantštew: [t'an.tštɛw] *PF* ns. *kangelane (tuletatud sõnadest txan väga ja tštew vapper)*
txantur: [t'an.tur] *PF* oms. *võimas, võimukas (tuletatud sõnadest txan palju ja txur jõud)*
txanwawe: [t'an.wa.'wɛ] *PF* oms. *suur tähtsus, isiklikult tähtis (tuletatud sõnadest txan*

palju ja wawe tähtsus)
txasom: [t'a.som] *PF* oms. *väga kuum (tuletatud sõnadest txan väga ja som kuum)*
txawew: [t'a.wɛw] *PF* oms. *väga külm (tuletatud sõnadest txan väga ja wew külm)*
txayo: [t'a.jo] *PF* ns. *väli, maa-ala*
txärem: [t'æ.rɛm] *PF* ns. *luu, kont*
txe'lan: [t'ɛʔ.'lan] *PF* ns. *siida*
txele: [t'ɛ.lɛ] *PF* ns. *teema*
txen: [t'ɛn] *PF* oms. *ärkvel, virge*
txep: [t'ɛpʔ] *PF* ns. *tuli*
txepiva: [t'ɛ.pi.va] *PF* ns. *tuhk (tuletatud sõnadest txep tuli ja ilva helves)*
txeptšyip: [t'ɛp.tšjipʔ] *PF* ns. *väike lõkkeke, armas tuleke (tuletatud sõnast txep tuli)*
txepvi: [t'ɛp.vi] *PF* ns. *säde (tuletatud sõnast txep tuli)*
txewk: [t'ɛwkʔ] *PF* ns. *kaigas*
txey: [t'ɛj] *PF* tgs. *peatama, kinni pidama*
txin: [t'in] *PF* oms. *peamine, põhiline*
txintin: [t'in.tin] *PF* ns. *amet, peamine roll ühiskonnas (tuletatud sõnadest txin peamine ja tin hõive)*
txim: [t'im] *PF* nss. *tagumik, tagumine ots*
txing: [t'ɪŋ] *PF* tgs. *jätma, hülgama*
txo: [t'o] *PF* ss. *kui, juhul kui, kas*

txoa: [t'o.a] *PF* ns. *andustus*
txokefyaw: [t'o.kɛ.fjɔw] *PF* ss. *teisiti, teistviisi*
 (tuletatud sõnast **txo-ke-fya'o-'aw** kui mitte üks tee/viis)
txon: [t'on] *PF* ns. *öö*
txon'ong: [t'on.'ŋoŋ] *PF, Prr* ns. *videvik, päikese-
 loojang, koidukuma* (tuletatud sõnadest **txon**
öö ja **'ong** *ilmutama*)
txon'ongmaw: [t'on.'ŋoŋ.maw] *PF* ns. *aeg pä-
 rast videvikku, enne pimedaks minemist* (tule-
 tatud sõnadest **txon'ong** *videvik* ja **maw** *pä-
 rast*)
txonam: [t'o.'nam] *PF* ms. *eile õhtul, eelmisel*
õhtul (tuletatud sõnadest **txon** *õhtu* ja **ham**

eelmine)

txonay: [t'o.'naj] *PF* ms. *homme õhtul* (tuleta-
 tud sõnadest **txon** *õhtu* ja **hay** *järgmine*)
txopu: [t'o.pu] *PF* ns. *hirm*
txopu si: [t'o.pu 's-i] *PF* tgsu. *kartma* (tuleta-
 tud sõnast **txopu** *hirm*)
txukx: [t'uk'] *PF* oms. *sügav* (füüsiliselt)
txula: [t'.u.l.a] *PF* tgs. *ehitama, rajama*
txum: [t'um] *PF* ns. *mürk*
txumnga': [t'um.ŋaʔ'] *PF* oms. *mürgine* (tule-
 tatud sõnadest **txum** *mürk* ja **nga'** *sisaldama*)
txur: [t'ur] *PF* oms. *tugev* (füüsiliselt)

U

uk: [uk'] *PF* ns. *vari* (tuletatud sõnast **toruk** *vi-
 imne vari*)
ukxo: [u.'k'o] *PF* oms. *kuiv*
ulte: [ul.tɛ] *PF* ss. *ja* (erinevate lauseosade vahel)
ultxa: [ul.'t'a] *PF* ns. *koosolek, kokkutulek*
ultxarun: [ul.'t'a.r-un] *PF* tgsne. *kohtama, kok-
 ku saama* (tahtmatult) (*e*) (tuletatud sõnadest
ultxa *kokkutulek* ja **run** *leidma*)
ultxa si: [ul.'t'a 's-i] *PF* tgsu. *kokku saama sihili-
 kult* (+ **hu**) (tuletatud sõnast **ultxa** *kohtumi-
 ne*)
unil: [u.nil] *JC* ns. *uni*
uniltirantokx: [u.nil.ti.'ran.tok'] *JC, PF* ns.
Avatar, uneskäiv keha (tuletatud sõnadest

uniltiranyu *uneskäija* ja **tokx** *keha*)

uniltiranyu: [u.nil.ti.'ran.ju] *PF* ns. *uneskäija*
 (tuletatud sõnadest **unil** *uni* ja **tiranyu** *kä-
 ija*)
uo-: [u.o] *PF* abis. *taga*
uran: [u.ran] *PF* ns. *paat*
utral: [ut.ral] *PF* ns. *puu*
utraltsyip: [ut.ral.tsjip'] *PF* ns. *põõsas* (tuleta-
 tud sõnast **utral** *puu*)
uvan: [u.'van] *PF* ns. *mäng, uvan letokx* *sport*
uvan si: [u.'van 's-i] *PF* tgsu. *mängima* (*mängu*)
 (tuletatud sõnast **uvan** *mäng*)

V

var: [v.ar] *PF* tgsmtu. *püsima mingis toimingus,
 jätkama mingit tegevust*
vawm: [vawm] *PF* oms. *tume, pime*
vawmpin: [vawm.pin] *PF* ns. *tume värv* (tule-
 tatud sõnast **vawm** *tume*)
vay-: [vaj] *PF* abis. *kuni*
vaykrr: [vaj.'kr] *PF* ss. *kuni, seni kuni* (tuleta-
 tud sõnadest **vay-** *kuni* ja **krr** *aeg*)
vä': [væʔ] *PF* oms. *ebameeldiv, haisev*
väng: [væŋ] *PF* oms. *janune*
ve'ki: [v.ɛʔ.'k-i] *PF* tgsne. *vihkama*
venu: [vɛ.nu] *PF* ns. *jalg*
venzek: [vɛn.zɛk'] *PF* ns. *varvas* (tuletatud sõ-
 nadest **venu** *jalg* ja **zekwä** *sõrm*)

vewng: [v.ɛwŋ] *PF* tgsne. *hoolitsema, vastutama*
 (*millegi/kellegi eest*)
vey: [vɛj] *PF* ns. *liha, loomalihast toit*
virä: [v.i.'r.æ] *PF* tgs. *levima, vohama*
vitra: [vit.'ra] *PF* ns. *hing*
vol: [vol] *PF* nr. *kaheksa*
volve: [vol.vɛ] *PF* oms. *kaheksas* (tuletatud sõ-
 nast **vol** *kaheksa*)
vospxi: [vo.'sp'i] *PF* ns. *kuu* (tuletatud sõna-
 dest **vospixi** *kaheteistkümnendik* ja **zisitä** *aas-
 ta*)
vospxiäm: [vo.'sp'i.äm] *PF* ns. *eelmine kuu* (tu-
 letatud sõnast **vospxi** *kuu*)
vospxiäy: [vo.'sp'i.äj] *PF* ns. *jäegmine kuu* (tu-
 letatud sõnast **vospxi** *kuu*)

vrin: [ˈv.ɾ.ɪm] *PF* tgstu. *hõivatud olema* (*halvas mõttes*); *olema väsinud ja küllastunud mingist hõivavaast tegevusest* (tuletatud sõnast **in** *hõivatud olema*)
vrtep: [ˈvɾ.tɛp] *PF* ns. *daemon*

W

wan: [w.an] *PF* tgsne. *peitma*
wawe: [wa.ˈwɛ] *PF* ns. *täendus, tähtsus*
way: [wa.j] *PF* ns. *laul* (*vana, tseremoniaalne*)
way si: [ˈwa.j ˈs.i] *PF* tgstu. *laulma* (tuletatud sõnast **way** *laul*)
waytelem: [ˈwa.j.tɛ.lɛm] *PF* ns. *akord* (tuletatud sõnadest **way** *laul* ja **telem** *akord*)
wä+: [wæ] *PF* abis. *vastu* (*kellegi vastu võitlema*)
wäte: [wæ.ˈt.ɛ] *PF* tgsne. *vaidlema*
wātu: [ˈwæ.tu] *PF* ns. *vastane* (tuletatud sõnast **wä-** *vastu*)
wätx: [w.æ.tʰ] *PF* tgsne. *halb olema* (*milleski*)
wem: [w.ɛm] *PF* tgstu. *võitlema, kaklema*
wempongu: [ˈwɛm.pɔ.ŋu] *PF* ns. *sõdurite salk, võitlusrihm* (tuletatud sõnadest **wem** *võitlema* ja **pongu** *grupp*)
wew: [wɛw] *PF* oms. *külm*

Y

ya: [ja] *PF* ns. *õhk*
yafkeyk: [ˈja.fkɛjk] *PF* ns. *ilm* (tuletatud sõnast **fkeytok** *olema, eksisteerima*)
yapay: [ˈja.pa.j] *PF* ns. *udu, aur* (tuletatud sõnadest **ya** *õhk* ja **pay** *vesi*)
yawne: [ˈjaw.nɛ] *PF* oms. *armastatud*
yawnetu: [ˈjaw.nɛ.tu] *PF* ns. *armastatu* (tuletatud sõnast **yawne** *armastatud*)
yawntu: [ˈjawn.tu] *PF* ns. *armastatu* (tuletatud sõnast **yawne** *armastatud*)
yayayr: [ja.ˈja.jɾ] *PF* ns. *meeltesegadus*
yaymak: [ˈja.j.mak] *PF* oms. *rumal, võhiklik*
yayo: [ˈja.jo] *PF* ns. *lind* (tuletatud sõnadest **ya** *õhk* ja **ioang** *loom*)
yän: [j.æn] *PF* tgsne. *kinni siduma*
ye: [jɛ] *PF* oms. *rahul, rahuldatud, täidetud*
ye'krr: [jɛʔ.kɾ] *PF* ms. *vara* (tuletatud sõnadest **ye'rin** *varsti* ja **krr** *aeg*)
ye'rin: [ˈjɛʔ.rɪm] *PF* ms. *kohe, varsti*
yehakx: [ˈjɛ.hak] *PF* oms. *nälja kustutanud, täis* (tuletatud sõnadest **ye** *täidetud* ja **ohakx**

vul: [vul] *PF* ns. (*puu*) *haru*
vur: [vur] *PF* ns. *jutt, lugu*
vurvi: [ˈvur.vi] *PF* ns. *kokkuvõte* (tuletatud sõnast **vur** *lugu*)
weyn: [w.ɛjn] *PF* tgs. *joonistama*
win: [win] *PF* oms. *kiire*
win säpi: [ˈwin.sæ.ˈp.i] *PF* tgstu. *kiirustama* (tuletatud sõnadest **win** *kiire* ja **s«äp»i** *tegema* (*enesekohane asesõna*))
win si: [ˈwin ˈs.i] *PF* tgstu. *midagi kiirelt tegema, kiirustama* (tuletatud sõnast **win** *kiire*)
wiya: [ˈwi.ja] *ZS* hs. *hoiatuse või viha väljendus* (*„kurat!“*)
wintxu: [w.ɪm.ˈt.ˈu] *PF* tgs. *näitama*
wok: [wok] *PF* oms. *vali, häälekas*
wotx: [wot] *PF* ns. *täielikkus, kõiksus*
wrrpa: [ˈwɾ.pa] *PF* n., ms. *õu, väljas, õues*
wur: [wur] *PF* oms. *jahe*
wutso: [ˈwu.tso] *PF* ns. *õhtusöök, serveeritud söök*

näljane)

yem: [j.ɛm] *PF* tgsne. *panema, asetama*
yemfpay: [jɛm.ˈfpa.j] *PF* ns. *sissekastmine* (*vedelikku*) (tuletatud sõnadest **yem** *panema* ja **pay** *vesi*)
yemfpay si: [jɛm.ˈfpa.j ˈs.i] *PF* tgstu. *vedelikku kastma* (tuletatud sõnast **yemfpay** *kastmine*)
yemstokx: [ˈy.ɛm.stok] *PF* tgsne. *selga panema* (*riideid*) (tuletatud sõnadest **yem** *sìn* *peale panema* ja **tokx** *keha*)
yeväng: [ˈjɛ.væŋ] *PF* oms. *janu kustutanud* (tuletatud sõnadest **ye** *rahul* ja **väng** *janune*)
yey: [jɛj] *PF* oms. *sirge*
yim: [j.ɪm] *PF* tgsne. *siduma*
yol: [jol] *PF* oms. *lühike* (*aeg*)
yom: [j.om] *PF* tgsne. *sööma*
yomtìng: [ˈjom.t.ɪŋ] *PF* tgstu. *toitma* (*sihittis da-tiivsena*) (*e*) (tuletatud sõnadest **yom** *sööma* ja **tìng** *andma*)
yora': [jo.ˈɾ.aʔ] *PF* tgsne. *võitma*
yur: [j.ur] *PF* tgsne. *pesema*

Z

- za'ärìp:** [za.'ʔ.æ.r.ɪpʔ] *PF* tgsne. tõmbama (tuletatud sõnast **'ärìp** liigutama)
- za'u:** [z.a.'ʔ.u] *PF* tgstu. tulema
- zam:** [zam] *PF* nr. kuuskümmend neli
- zamunge:** [za.'m.u.ɲ.ɛ] *PF* tgsne. tooma (tuletatud sõnast **munge** tooma)
- zapxi:** [za.'p'ɪ] *PF* ns. eesmine (osa) (tuletatud sõnast **hapxi** osa)
- zawng:** [z.a.wɲ] *PF* tgstu. karjuma
- zekwä:** [zɛk.wæ] *PF* ns. sõrm
- zene:** [z.ɛ.n.ɛ] *PF* tgsn. pidama (tegema) **Näide**
Oe zene kivä Ma pean minema
- zenke:** [z.ɛ.ɲ.kɛ] *PF* tgsmtu. mitte tohtima (e) (tuletatud sõnadest **zene** pidama ja **ke** mitte)
- zerok:** [z.ɛ.r.okʔ] *PF* tgs. mäletama, meeles mindama
- zeyko:** [zɛj.'k.o] *PF* tgsne. ravima, parandama (tuletatud sõnadest **zo** olema hästi ja «**eyk**» põhjustav siseliide)
- zìsikrr:** [zì.sì.kɾ] *PF* ns. aastaeg (tuletatud sõnadest **zìsìt** aasta ja **krr** aeg)
- zìsìt:** [zì.sìtʔ] *PF* ns. aasta
- zo:** [z.o] *PF* tgstu. hästi olema., olema nii, nagu peab., töötama nii, nagu ette nähtud.
- zong:** [z.oŋ] *PF* tgs. päästma, kaitsma
- zongtseng:** [z.oŋ.tʂɛŋ] *PF* ns. varjupaik, pagu (tuletatud sõnadest **zong** päästma ja **tseng** koht)
- zoplo:** [zop.'lo] *PF* ns. solvang
- zoslu:** [zò.sl.u] *PF* tgstu. paranema, korda saama (tuletatud sõnadest **zo** olema hästi ja **slu** saama)
- zup:** [z.upʔ] *PF* tgstu. kukkuma
- zusawkrr:** [zu.'saw.kɾ] *PF* ns. tulevik (tuletatud sõnadest **z«us»a'u** tulev ja **krr** aeg)

A Numbrisüsteem

Järgnevad tabelid on Na'vide numbritest. Need käituvad nimisõna juures omadussõnadena ('**awa tute**'). Kuna Na'videl on kasutusel kaheksandiksüsteem, siis on siingi kõik arvud välja toodud kaheksandiksüsteemis, mitte kümnendsüsteemis. Allajoonitud kohad märgivad tõenäolist rõhuasetust. Numbrid 8 ja 9 on siin vaid sümbolite näol, näiteks telefoninumbrite jaoks. Neil ei ole vastavat arvulist väärtust.

Na'vi numbrid: 0 – 39					
	0	1	2	3	4
0	kew	vol	<u>mevol</u>	<u>pxevol</u>	<u>tsìvol</u>
1	'aw	volaw	<u>mevolaw</u>	<u>pxevolaw</u>	<u>tsìvolaw</u>
2	<u>mune</u>	<u>vomun</u>	<u>mevomun</u>	<u>pxevomun</u>	<u>tsìvomun</u>
3	<u>pxey</u>	<u>vopey</u>	<u>mevopey</u>	<u>pxevopey</u>	<u>tsìvopey</u>
4	<u>tsìng</u>	<u>vosìng</u>	<u>mevosìng</u>	<u>pxevosìng</u>	<u>tsìvosìng</u>
5	mrr	vomrr	<u>mevomrr</u>	<u>pxevomrr</u>	<u>tsìvomrr</u>
6	<u>pukap</u>	<u>vofu</u>	<u>mevofu</u>	<u>pxevofu</u>	<u>tsìvofu</u>
7	<u>kinä</u>	<u>vohin</u>	<u>mevohin</u>	<u>pxevohin</u>	<u>tsìvohin</u>

Na'vi numbrid: 40 – 63				Järgarvsõnad			
	5	6	7	number + -ve			
0	<u>mrrvol</u>	<u>puvol</u>	<u>kivol</u>	0	–	8	<u>volve</u>
1	<u>mrrvolaw</u>	<u>puvolaw</u>	<u>kivolaw</u>	1	'awve	9	<u>volawve</u>
2	<u>mrrvomun</u>	<u>puvomun</u>	<u>kivomun</u>	2	<u>muve</u>	10	<u>vomuve</u>
3	<u>mrrvopey</u>	<u>puvopey</u>	<u>kivopey</u>	3	<u>pxeyve</u>	11	<u>vopeyve</u>
4	<u>mrrvosìng</u>	<u>puvosìng</u>	<u>kivosìng</u>	4	<u>tsìve</u>	12	<u>vosìve</u>
5	<u>mrrvomrr</u>	<u>puvomrr</u>	<u>kivomrr</u>	5	<u>mrrve</u>	13	<u>vomrrve</u>
6	<u>mrrvofu</u>	<u>puvofu</u>	<u>kivofu</u>	6	<u>puve</u>	14	<u>vofuve</u>
7	<u>mrrvohin</u>	<u>puvohin</u>	<u>kivohin</u>	7	<u>kive</u>	15	<u>vohive</u>

Veel Na'vi numbreid:						
	x1	kombineerimine	x8	x64	x512	x4096
1	'aw	-aw	vol	zam	<u>vozam</u>	<u>zazam</u>
2	<u>mune</u>	-mun	<u>mevol</u>	<u>mezam</u>	<u>mevozam</u>	<u>mezazam</u>
3	<u>pxey</u>	-pey	<u>pxevol</u>	<u>pxezam</u>	<u>pxevozam</u>	<u>pxezazam</u>
4	<u>tsìng</u>	-sìng	<u>tsìvol</u>	<u>tsìzam</u>	<u>tsìvozam</u>	<u>tsìzazam</u>
5	mrr	-mrr	<u>mrrvol</u>	<u>mrrzam</u>	<u>mrrvozam</u>	<u>mrrzazam</u>
6	<u>pukap</u>	-fu	<u>puvol</u>	<u>puzam</u>	<u>puvozam</u>	<u>puzazam</u>
7	<u>kinä</u>	-hin	<u>kivol</u>	<u>kizam</u>	<u>kivozam</u>	<u>kizazam</u>

Example Number			
zamtsìvosìng	zam + tsìvo + sìng	64 + 4*8 + 4	100

Numbrid, mida na'vid ei kasuta		
8	'eyt	9 nayn

B Aeg

Siin on märgitud erinevad ööpäeva perioodid Pandoral ja Maa nädalapäevad. Rõhusilp on allajoonitud.

Trrtxon	
trr'ong	Koit
trr'ongmaw	Aeg pärast koitu
rewon	Hommik
srekamtrr	Aeg enne lõunat
kxamtrr	Lõuna
kxamtrrmaw	Aeg pärast lõunat
ha'ngir	Õhtupoolik
kaym	Õhtu
sret'on'ong	Aeg enne videvikku
txon'ong	Videvik
txon'ongmaw	Aeg pärast videvikku
txon	Öö
srekamtxon	Aeg enne keskööd
kxamtxon	Kesköö
kxamtxomaw	Aeg pärast keskööd
txon	Öö
sresrr'ong	Aeg enne koitu
trr'ong	Koit

Nädalapäevad Maal	
Pühapäev	trr'awve
Esmaspäev	trrmuve
Teisipäev	trrpexyve
Kolmapäev	trrtsive
Neljapäev	trrmrrve
Reede	trrpuve
Laupäev	trrkive

C Na'vi keele laensõnad

Ḷnglīsī: [ˈʔɪŋ.lɪ.sɪ] *PF* ns. *inglise keel* (laenatud ingliskeelsest sõnast *English*)

Rrta: [ˈʔr.ta] *PF, Prr* n. *Maa* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Earth*)

Europa: [ɛ.u.'ro.pa] *ingliskeelses* n. *Euroopa* (laenatud kreekaelsest sõnast *Europe*)

hametsi: [ha.mɛ.ʔsɪ] *PF* pärmiga jahutoode *juuretis* (laenatud heebreakeelsest sõnast *chametz*)

Jakesully: [ʒɛjk'su:li] *M* ns. *lollakas, Toruk maktoy* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Jake Sully*) Na'vi keele reeglite järgi tegelkult keelatud.

kunsip: [ˈkun.sɪpʔ] *PF* ns. *lahingulaev* (laenatud ingliskeelsest sõnast *gunship*)

matsa: [ma.ʔsa] *PF* ns. *kuivik* (laenatud heebreakeelsest sõnast *matsa*)

nīFranse: [ni.'fran.sɛ] *PF* ms. *prantsuse moodi, prantsuse keeles* (laenatud prantsuskeelsest

sõnast *French*)

nīToitsye: [ni.'to.i.tsjɛ] *PF* ms. *saksa moodi, saksa keeles* (laenatud saksakeelsest sõnast *German*)

Pari: [pa.ri] *PF* n. *Pariis* (laenatud prantsuskeelsest sõnast *Paris*)

pasketpol: [pæ.skɛt.pol] *PF* ns. *korvpall* (laenatud ingliskeelsest sõnast *basketball*)

pätsi: [ˈpæ.ʔsɪ] *PF* ns. *märk, rinnamärk* (laenatud ingliskeelsest sõnast *badge*)

pīlok: [pi.'lokʔ] *PF* ns. *blogi* (laenatud ingliskeelsest sõnast *blog*)

puk: [pukʔ] *PF* ns. *raamat* (laenatud ingliskeelsest sõnast *book*)v

puktsyip: [ˈpuk.ʔsjɪpʔ] *PF* ns. *raamatuke, buklet* (tuletatud sõnast **puk** *raamat*)

pxir: [p'ir] *PF* ns. *õlu* (laenatud saksakeelsest sõnast *bier*)

skxaypxe: [ˈskʰaj.pʰɛ] *inglisekeelsest* n. *Skype* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Skype*)
Sweriye: [swɛrijɛ] *PF* n. *Rootsi*
tawsip: [ˈtaw.sipʷ] *PF* ns. *taevalaev* (laenatud ingliskeelsest sõnast *ship*)
toktor: [ˈtok.tɔɾ] *PF* ns. *arst* (laenatud ingliskeelsest sõnast *doctor*)
tsyänel: [ˈtsjæ.nɛl] *PF* ns. *Telekanal* (laenatud ingliskeelsest sõnast *channel*)

tsyiräfi: [ˈtsjɪ.ræ.fi] *PF* ns. *Kaelkirjak* (laenatud ingliskeelsest sõnast *giraffe*)
wou: [ˈw.o.u] *PF* mtgstu. *olema äge, kift* (*släng*) (laenatud ingliskeelsest sõnast *whoa*)
Yeysu: [jɛj.su] *PF* n. *Jeesus* (laenatud itaaliakeelsest sõnast *Jesu*)
Yu.E.Sey: [ju.ɛ.sɛj] *PF* n. *USA* (laenatud ingliskeelsest sõnast *USA*)

D Na'vi nimed:

- Akwey:** [ak.'wɛj] *JC* n. *Na'vi* mees
Amhul: [am.'hul] *PF* n. *Na'vi* naine
Ateyitan: [a.tɛj.i.tan] *JC* n. *Ateyo* poeg (tuletatud sõnadest **Ateyo Mehe** nimi ja **'itan** poeg)
Ateyo: [a.'tɛ.jo] *JC* n. *Na'vi* mees
ayRam aLusing: [aj.'ram a.lu.'sɪŋ] *PF* n. *Hõljuvad mäed* (tuletatud sõnadest **ram** mägi ja **lɪŋ** hõljuma)
ayViträyä Ramunong: [aj.vit.'ra.jæ ra.'mu.noŋ] *JC* n. *Hingede Kaev* (tuletatud sõnadest **vit-ra** hing ja **ramunong** kaev)
Änsit: ['æn.sɪtʰ] *PF* n. *mees Na'vi*
Entu: ['ɛn.tu] *PF* n. *mees Na'vi*
Eytukan: ['ɛj.tu.kan] *JC* n. *Omatikaya* valitseja
Eywa: ['ɛj.wa] *JC* n. *looduse vaim, jumalus*
Eywa'eveng: [ɛj.wa.'ʔɛ.vɛŋ] *JC,PF* n. *Pandora* (kõnekeelne häälalus [ɛj.'wɛ.vɛŋ]) (tuletatud sõnadest **Eywa** Looduse vaim ja **'eveng** laps)
Iknimaya: ['ik.ni.'ma.ja] *JC* n. *Trepp Taevasse*
İstaw: [ɪ.'staw] *PF* n. *Na'vi* mees
Kamun: ['ka.mun] *PF* n. *Na'vi* mees
Kelutral: ['kɛ.lut.ral] *PF* n. *Kodupuu* (tuletatud sõnadest **kelku** kodu ja **utral** puu)
Li'ona: [li.'ʔo.na] *G,PF* n. *hõimu* nimi
Loak: ['lo.akʰ] *PF* n. *Na'vi* mees
Mo'at: ['mo.'ʔatʰ] *JC* n. *Omatikaya* naisšamaan
Mo'at'ite: [mo.'ʔat.ʔi.tɛ] *JC* n. *Mo'ati* tütar (tuletatud sõnadest **Mo'at** *Omatikaya* naine ja **'ite** tütar)
Na'vi: ['naʔ.vi] *PF* n. *Rahvas, Pandora* põliskasu-
kad
Newey: [nɛ.'wɛj] *PF* n. *Na'vi* naine
Neytiri: [nɛj.ti.ri] *JC* n. *Omatikaya* naise nimi
Ninat: [ni.natʰ] *JC* n. *Omatikaya* naislaulja
Omatikaya: [o.ma.ti.'ka.ja] *JC* n. *Sinise flöödi*
hõim
Otranyu: [ot.'ran.ju] *JC* n. *nimi*
Peyral: [pɛj.'ral] *PF* n. *Omatikaya* naine
Ralu: ['ra.lu] *PF* n. *mees Na'vi*
Rini: ['ri.ni] *PF* n. *Na'vi* naine
Rongloa: ['roŋ.lo.a] *JC* n. *hõim*
Seze: ['sɛ.zɛ] *ZS* n. *Neytiri* mardus
Silwanin: [sil.wa.nin] *JC* n. *Neytiri* õde
Sorewn: [so.'rɛwn] *PF* n. *Na'vi* naine
Swotulu: ['swo.tu.lu] *PF* n. *püha jõgi* (tuletatud sõnast **swotu** *püha* koht)
Tawtute: ['taw.tu.tɛ] *PF* n. *Taevaisik, inimene* (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **tute** *inimene*)
Tsahik: [ʰtsa.hɪkʰ] *JC* n. *sugukonda* valitsev *naine, tõlgitseja, šamaan*
Tsenu: [ʰtsɛ.nu] *PF* n. *Na'vi* naine
Tskaha: [ʰtska.ha] *JC* n. *hõimu* nimi
Tsu'tey: [ʰtsuʔ.'tɛj] *JC* n. *Omatikaya* mees
Tsumongwi: [ʰtsu.moŋ.wi] *JC* n. *Algne* *Omatikaya* nimi
Tuke: ['tu.kɛ] *PF* n. *Na'vi* naine
Txewi: ['t'ɛ.wɪ] *PF* n. *Na'vi* mees
Txilte: ['t'il.tɛ] *PF* n. *Na'vi* naine
Uniltaron: [u.nil.'ta.ron] *PF* n. *Unelmate Jaht* (tuletatud sõnadest **unil** *uni* ja **taron** *jaht*)
Utral Aymokriyä: ['ut.ral aj.'mok.ri.jæ] *JC,PF* n. *Häälte Puu* (tuletatud sõnadest **utral** *puu* ja **mokri** *hää*)
Va'ru: ['vaʔ.ru] *PF* n. *Na'vi* mees

E Taimestik ja loomastik

Taimestik

- 'ampirikx:** [ʔam.pi.rikʰ] *PF* ns. *Lehekukutaja* (*leaf pitcher plant*) (tuletatud sõnadest **'ampi** *katsuma* ja **riks** *liikuma*)
- 'ä'o:** [ʔæ.ʔo] *PF* ns. *Kannuke* (*pitcher plant*)
- 'ele'wll:** [ʔe.leʔ.w] *PF* ns. *Okaskäpp*, *kaktus* (*thorny paw*) (tuletatud sõnast **'ewll** *taim*)
- aniheyu:** [a.ni.'he.ju] *PF* ns. *Sinispiraal* (*fibonacci*) (tuletatud sõnadest **ean** *sinine* ja **'iheyu** *spiraal*)
- apxangrr:** [a.'p'a.ŋr] *PF* ns. *Hiidpuu* (*delta tree*) (tuletatud sõnadest **apxa** *suur* ja **ngrr** *tüvi*)
- atokirina':** [a.to.ki.'ri.naʔ] *JC* ns. *Püha Puu seemned*
- awaiei:** [a.wa.i.'e.i] *PF* ns. *Paradiisi mardus* (*banshee of paradise*)
- eanean:** [ʔe.an.'e.an] *PF* ns. *Sinitaim* (*cheadle*) (tuletatud sõnast **ean** *sinine*)
- eyaye:** [e.'ja.je] *PF* ns. *Surmasulg* (*warbonnet*)
- fkxakewll:** [ʔk'a.ke.w] *PF* ns. *Pungohakas* (*itch plant*) (tuletatud sõnadest **fkxake** *sügelema* ja **'ewll** *taim*)
- flefle:** [fle.fle] *PF* ns. *Õnnetaim* (*Sol's delight*)
- fngapsutxwll:** [ʔŋap.sut'.w] *PF* ns. *Metalli järgiv taim* (*metal-following plant*) (tuletatud sõnadest **fngap** *metall* ja **sutx** *järgnema*)
- fwäkiwll:** [ʔwæ.ki.w] *PF* ns. *Palveritsika orchidee* (*mantis orchid*) (tuletatud sõnadest **fwäki** *palveritsikas* ja **'ewll** *taim*)
- hìrumwll:** [hi.'rum.w] *PF* ns. *Kuulipuu* (*puffer plant*)
- kllpxiwll:** [kl.'p'i.w] *PF* ns. *Lõvimari* (*lionberry*) (tuletatud sõnadest **kllte** *maapind* ja **pxiwll** *terav taim*)
- kxaylte:** [k'aj.l.te] *PF* ns. *Küüisleht* (*cillaphant*) (tuletatud sõnast **kxayl** *kõrge*)
- loreyu:** [lo.'re.ju] *PF* ns. *Iluspiraal* (*helicoradian*) (tuletatud sõnadest **lor** *ilus* ja **'iheyu** *spiraal*)
- mìnyu:** [mim.ju] *PF* ns. *Keerdliilia* (*twisted lily*) (tuletatud sõnast **mìn** *keerama*)
- mulpxar:** [mul.'p'ar] *PF* ns. *Kukepea*
- pa'liwll:** [paʔ.li.w] *PF* ns. *Hobukann* (*direhorse pitcher plant*) (tuletatud sõnadest **pa'li** *Suurhobu* ja **'ewll** *taim*)
- pamtseowll:** [pam.tse.o.w] *PF* ns. *Kassikõrv* (*cat ear*) (tuletatud sõnadest **pamtseo** *muu-*
- sika* ja **'ewll** *taim*)
- paywll:** [pa.j.w] *PF* ns. *Veetaim* (*dapophet*) (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **'ewll** *taim*)
- penghrrap:** [peŋ.'hr.apʰ] *PF* ns. *Narmaslamp* (*binary sunshine*) (tuletatud sõnadest **peng** *üttelema* ja **hrrap** *oht*)
- pxayzekwä:** [p'aj.'zek.wæ] *PF* ns. *Okasnü pits* (*spiny whips*) (tuletatud sõnadest **pxay** *palju* ja **zekwä** *sõrm*)
- pxiut:** [p'i.utʰ] *PF* ns. *Teravpuu* (*razor palm*) (tuletatud sõnadest **pxi** *terav* ja **utral** *puu*)
- pxiwll:** [p'i.w] *PF* ns. *Terataim* (*hermit bud plant*) (tuletatud sõnadest **pxi** *terav* ja **'ewll** *taim*)
- pxorna':** [p'or.naʔ] *PF* ns. *Pauktorn* (*episoth*) (tuletatud sõnadest **pxor** *plahvatama*, *lõhke-* *ma* ja **rina'** *seeme*)
- pxorna'lor:** [p'or.naʔ.'lor] *PF* ns. *Ilus paukur* (tuletatud sõnadest **pxorna'** *plahvatav* *seeme* ja **lor** *ilus*)
- rawp:** [rawpʰ] *PF* ns. *Põiskaun* (*bladder*)
- rumut:** [rum.utʰ] *PF* ns. *Pallpuu* (*ball tree*) (tuletatud sõnadest **rum** *pall* ja **utral** *puu*)
- seze:** [se.ze] *PF,ZS* ns. *sinine lill* (*blue flower*)
- smaoe:** [sma.'o.e] *PF* ns. *Okkiline sõdur* (*phalanxia*)
- sngukx:** [sŋukʰ] *PF* ns. *Songik* (*grub plant*)
- somtìlor:** [som.tì.lor] *PF* ns. *Triipmuna* (*pop-sicle*) (tuletatud sõnadest **som** *kuum* ja **tìlor** *ilu*)
- syeptute:** [sjep.tu.te] *PF* ns. *Lõkstaim* (*hyeman*) (tuletatud sõnadest **syep** *lõksu püüid-* *ma*, *lõksu seadma* ja **tute** *isik*, *inimene*)
- tautral:** [ta.ut.ral] *PF* ns. *Õdtspalm* (*sky tree*) (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **utral** *puu*)
- tawtsngal:** [taw.tŋal] *PF* ns. *Taevaketas* (*panopyra*) (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **tsngal** *kruus*)
- tìhawnuwll:** [tì.'haw.nu.w] *PF* ns. *Kilptaim* (*spartan*) (tuletatud sõnadest **tìhawnu** *kaitse* ja **'ewll** *taim*)
- tompawll:** [tom.pa.w] *PF* ns. *Vihmataim* (*geode*) (tuletatud sõnadest **tompa** *vihm* ja **'ewll** *taim*)

torukspxam: [ˈto.ruk.spʰam] *PF* ns. *Hiidseen* (*octoshroom*) (tuletatud sõnadest **toruk** *Suur lendlõvi* ja **spxam** *seen*)

tsawlapxangrr: [ˈtsawl.a.pʰa.ŋr̥] *PF* ns. *Tüvi-puu* (*unidelta tree*) (tuletatud sõnadest **tsawl** *suur* ja **ngrr** *tüvi*) (lühemalt: **tsawlapx**)

tstxa'a: [ˈtstʰa.ʔa] *PF* ns. *Pikuke* (*canalyd*)

tsyorina'wll: [ˈtsjo.ri.'naʔ.wl] *PF* ns. *Seemnepuu* (*cycad*) (tuletatud sõnadest **rina'** *seeme* ja **'ewll** *taim*)

txll'u: [ˈtʰl̥.ʔu] *PF* ns. *Torukõrvits* (*hookagourd*)

txumpaywll: [ˈtʰum.pa.j.wl] *PF* ns. *Mürknõel* (*scorpion thistle*) (tuletatud sõnadest **txum** *mürk* ja **paywll** *Veetaim*)

txumtsä'wll: [ˈtʰum.'tsæʔ.wl] *PF* ns. *Mürgisarv* (*Baja tickler*) (tuletatud sõnadest **tsä'** *pritsi-*

ma ja **'ewll** *taim*)

väfewll: [ˈvæ.fɛ.wl̥] *PF* ns. *Haisik* (*centipede*) (tuletatud sõnadest **vä'** *ebameelidv* ja **fahew** *hais*)

värumut: [ˈvæ.ru.mutʰ] *PF* ns. *Haisupunn* (*ve-in pod*) (tuletatud sõnadest **vä'** *ebameelidv* ja **rum** *pall*)

Vitrautral: [vit.'ra.ut.ral] *PF* n. *Hingede Puu* (*Tree of souls*) (tuletatud sõnadest **vitra** *hing* ja **utral** *puu*)

yomhi'ang: [jom.'hiʔ.aŋ] *PF* ns. *Suur kanntaim* (*dakteron*) (tuletatud sõnadest **yom** *sööma* ja **hi'ang** *putukas*)

yomioang: [jom.i.'o.aŋ] *PF* ns. *Surmakarikas* (*chalice plant*) (tuletatud sõnadest **yom** *sööma* ja **ioang** *loom*)

Loomastik

'angtsik: [ˈʔaŋ.tsikʰ] *PF* ns. *Vasarpea* (*hammer-head*)

eltungawng: [ɛl.tu.ŋawŋ] *PF* ns. *Uneuss* (*brainworm*) (tuletatud sõnadest **eltu** *aju* ja **ngawng** *uss*)

fkio: [ˈfki.o] *PF* ns. *Libliklohe* (*tetrapteron*)

fpxafaw: [ˈfpʰa.faw] *PF* ns. *Lendmeduus* (*medusa*)

fwampop: [ˈfwam.popʰ] *PF* ns. *tapirus* (*loom*)

fwäki: [ˈfwæ.ki] *PF* ns. *Palveritsikas*

ikran: [ˈik.ran] *JC* ns. *Mardus, Ikran* (*banshee*)

ikranay: [ˈik.ra.na.j] *ASG* ns. *Metsmardus* (*forest banshee*)

kali'weya: [ka.liʔ.wɛ.ja] *ASG* ns. *mürgise ämbliku liik*

kenten: [ˈkɛn.tɛn] *PF* ns. *Tiibsisalik* (*fan lizard*)

lonataya: [lo.na.ta.ja] *ASG* ns. *Lendmeduus* (*medusa*)

nantang: [ˈnan.taŋ] *JC,PF* ns. *Soomushunt* (*vi-perwolf*)

pa'li: [ˈpaʔ.li] *PF* ns. *Suurhobu* (*direhorse*)

palulukan: [ˈpa.lu.'lu.kan] *JC* ns. *Surmapanter* (*thanator*) (kõnekeelselt [pa.'lu.kan])

riti: [ˈri.ti] *JC* ns. *Nõelkull* (*stingbat*)

syaksyuk: [sjak.'sjukʰ] *PF* ns. *Hiidleemur* (*prolemuris*)

talioang: [ˈtal.i.o.aŋ] *JC* ns. *Saropiison* (tuletatud sõnast **ioang** *loom*)

teylu: [ˈtɛj.lu] *JC* ns. *Teilu* (*beetle larva*)

toruk: [ˈto.rukʰ] *JC* ns. *Suur lendlõvi, Viimane vari* (*great leonopteryx*)

yerik: [jɛ.'rikʰ] *PF* ns. *Sinihiro* (*hexapede*)

zize': [zi.'zɛʔ] *PF* ns. *Tuliherilane* (*hellfire wasp*)

F Kasulikud väljendid

Need on kasulikud na'vikeelsed idiomaatilised väljendid. Tihiti võib sõnade järjekorda muuta, kuid morfeemid peaksid tõenäoliselt siiski muutumatuks jääma. Nende järgi on ka hea uurida lausekostruktsioone. Selle tõttu on siin ka mõned üksikud sõnad välja toodud.

'awa swawtsyip: [] *PF fr. üks hetk*

'efu ohax: [ʔ·ε·f·u o.'hak'] *PF fr. näljane olema*

'ivong nìk'ong: [] *PF fr. aeglaselt on hästi*

'in nga fyape nìkrr: [] *PF fr. millega sa viimasel ajal tegeled? millega sa viimasel ajal hõivatud oled?*

Aytele a ngeyä hapxìmi kifkeyä lu fyape?: [] *PF fr. Kuidas on lood sinu maal?*

ätxäle pa(lu)lukanur: [æ.'t'æ.le pa.'lu.ka.nur] *PF fr. Na'vi kõnekäänd: Ätxäle si palulkanur tsnì smarit livonu; "Küsi Surmapantrilt tema saaki, See asi on ette ära otsustatud*

etripa syayvi: [ʔt.ɾɪ.pa 'sja.j.vi] *PF fr. Edu! Kivi kotti!*

Eywa ngahu: [ʔj.wa 'ŋa.hu] *PF,JC fr. Head aega, Eywa (olgu) sinuga*

fipor syaw fko İstaw: [] *PF fr. tema on İstaw*

Fnu, ma 'evi. Sa'nur leru hawtsyip. Tsivurokx ko.: [] *PF fr. Vaikust, laps. Emal on uinak. Las ta puhkab.*

ftia oel lî'fyati leNa'vi nî'o' nîwotx: [] *PF fr. na'vi keele õppimine on täiega lahe!*

ftxey...fuke: [ft'ej fu.'kε] *PF fr. kas...või mitte? (tuletatud sõnadest ftxey kas ja fuke või mitte)*

fwäki ke fwefwi: [fwæ.ki kε 'fw·ε.fw·i] *PF fr. Na'vi kõnekäänd: "Palveritsikas ei vilista, see on kellegi loomuse vastanane*

fyape fko syaw ngar?: [fja.pε fko sj·aw ŋaɾ] *PF fr. Kuidas sind kutsutakse?, Mis su nimi on?*

hayalo ta oe (oeta): [ha.'ja.lo ta 'o.ε ('wε.ta)] *PF fr. Järgmine kord tänan mina sind (otse: järgmine kord minult)*

hayalovay: [ha.'ja.lo.vaj] *PF fr. seniks, järgmise kohtumiseni (tuletatud sõnadest hayalo järgmine kord ja vay- kuni)*

irayo: [i.'ra.j.o] *PF hs. aitäh, tänud*

kaltxi: [kal.'t'i] *PF hs. tere, hei*

kaltxi sivi, ma İstaw: [] *PF fr. ütle tere, İstaw*

kea tikin: [kε.a ti.'kin] *PF fr. Pole tänu väärt*

kefya srak: [kε.'fja 'srak'] *PF fr. kas pole nii? üks? või ei?*

ke...kaw'it: [kε kaw.'ʔit'] *PF fr. mitte...üldse (tuletatud sõnadest ke mitte ja kaw'it mitte üldse)*

ke pxan: [kε p'an] *PF fr. Ma ei vääri kiitust (ma pole vääriiline)*

ke tsolam: [] *PF fr. ma ei saanud aru*

ke zene win säpivi: [] *PF fr. aega on, pole vaja kiirustada*

kìyevame: [ki.jε.'va.m·ε] *PF hs. Nägemist!, Näeks (me) tulevikus (uuesti).*

krro krro: [kr̥.o 'kr̥.o] *PF fr. vahel, mõnikord, vahete vahel*

kxetse sì mikyun kop plltxe: [k'ε.t̥sε si 'mik.jun kop' pl̥.'t'ε] *LN,PF fr. Na'vi vanasõna: "Ka saba ja kõrvaad räägivad.*

ma frapo, ayngaru oeyä tsmukit alu Newey: [] *PF fr. lubage mul tutvustada oma õde Neweyt*

makto zong: [mak.to zɔŋ] *PF fr. Hoia end!*

ne kllte: [nε 'kl̥.tε] *PF fr. maha, pikali (tuletatud sõnadest ne suuna märkija ja kllte maa, maapind)*

nga läpivawk nî'it nî'ul ko: [] *PF fr. räägi midagi veel endast*

nga läpivawk nìno ko: [] *PF fr. räägi endast lähemalt*

nga pesuhu käteng nìrrtrr: [] *PF fr. kellega sa tavaliselt aega veedad?*

ngari solalew polpxaya zìsìt: [] *PF fr. kui vana sa oled?, mitu aastat sa oled läbinud?*

ngari txe'lan mawey livu: [ŋa.ri t'εʔ.'lan ma.'wεj li.'vu] *PF fr. ära muretse, sinu süda olgu rahulik*

ngaru lu fpom srak?: [ŋa.ru lu fpom srak'] *PF fr. Kuidas läheb? On sul heaolu?*

ngaru lu pefnetxintin nìrrtrr: [] *PF* fr. *mis on su peamine roll ühiskonnas? mis tööd sa teed?*
ngaru oeyä lertut: [] *PF* fr. *lubage tutvustada minu kolleegi*
ngaru tsulfä: [ˈŋa.ru ʔsul.ˈfæ] *PF* fr. *Ma pole midagi võrreldes singuga (otse: Sinule meisterlikkus)*
ngaru tut: [ˈŋa.ru tut] *PF* fr. *Ja sinul? (pärast datiiivses käändes olevat küsimust)*
nga yawne lu oer: [ŋa ˈjaw.nɛ lu wɛr] *PF* fr. *Ma armastan sind, sa oled mulle armastatud*
nga z(ol)a' u ftu peseng: [] *PF* fr. *kust sa pärit oled? kust sa tuled?*
ngenga lu tupe: [] *PF* fr. *kes sa oled?*
ngeyā kxetse lu oeru: [ˈŋɛj.æ ˈk'ɛ.ʔsɛ l-u ˈwɛ.ru] *PF,JC* fr. *Na'vi kõnekäänd: "Su saba on minu!, Niiid sa kaotad!*
nìlun ayioi a'eoio ayeyktanä lu lor frato: [] *PF* fr. *Muidugi on juhtide tseremooniariided kõige ilusamad.*
nìprte': [ni.ˈpɾ.tɛʔ] *PF* ms. *hea meelega*
oe 'olongokx mì sray a txampayiri sim, slä set kelku si mì Helutral: [] *PF* fr. *ma sündisn ookeaniäärses linnas, aga elan niiid Kodupuus*
oe irayo si ngaru: [ˈo.ɛ i.ˈraj.o s-i ˈŋa.ru] *PF* fr. *Ma annan tänu sulle, tänan sind*
oel ngati kameie: [wɛl ˈŋa.ti ˈka.mɛ.i.ɛ] *PF* fr. *Ma näen sind (ka terovitusena)*
oeri solalew zisit apxevol: [] *PF* fr. *ma olen 24-aastane*
oeru meuia: [ˈwɛ.ru mɛ.ˈu.i.a] *PF* fr. *Mulle on au, oli au*
oeru syaw (fko) Txewi: [] *PF* fr. *minu nimi on Txewi*
oeru teya si: [ˈwɛ.ru tɛ.ˈja s-i] *PF* fr. *täidab mind rõõmuga, rahuldusega*
oeru txoa livu: [ˈwɛ.ru t'ɔ.a li.ˈvu] *PF* fr. *Anna mulle andeks, Oleks mulle andestust*
oe tskxekeng si säsuliner alu tsko swizaw: [] *PF* fr. *ma tegelen oma hobiga, mis on vibulaskmine*
oeyä txintin lu fwa stä'nì fayolangit: [] *PF* fr. *mu peamine roll ühiskonnas on kala püüda (, ja neid kuivale panna :D)*
pum ngeyā: [pum ˈŋɛ.jæ] *PF* fr. *Hoopis sind peab tänama (otse: sinu oma)*
rutxe läpivawx n'it: [] *PF* fr. *palun räägi endast natuke*
rutxe liveyn: [] *PF* fr. *palun korda*
rutxe tivìng mikyun, ma frapo: [] *PF* fr. *palun kõigilt tähelepanu!, palun kõik kuulake!*
seykxel si nitram: [sɛj.ˈk'ɛl si nit.ˈram] *PF* fr. *Tugev ja rõõmus! (umbes: Leiaks sa sellest sündmusest head), õnnitlused!*
smon nìprte': [smon ni.ˈpɾ.tɛʔ] *PF* fr. *tore sind teada*
srake fnan ngal li'fyati leNa'vi: [] *PF* fr. *oskad sa na'vi keelt hästi?*
srake smon ngar oeyä meylan alu Entu si Kamun: [] *PF* fr. *kas sa tead mu sõpru Entut ja Kamuni?*
srefereiey nìprte': [] *PF* fr. *ootan seda põnevusega*
taronyut yom smaril: [ˈta.ron.jut j-om smar.il] *PF* fr. *Na'vi kõnekäänd: "saak sööb kütti, täiesti ajuvaba olukord, kaos*
ti'efumì oeyä: [ti.ˈʔɛ.fu.mi ˈwɛ.jæ] *PF* fr. *minu arvates*
ti'i'avay krrä: [ti.ˈʔiʔ.a.vaj ˈkɾ.æ] *PF* fr. *igavesti, aegade lõpuni*
ti'o'iri peu sunu ngar frato: [] *PF* fr. *kuidas sulle kõige rohkem meeldib lõbutseda?*
tik'inìri kempe si nga: [] *PF* fr. *mida sa vabal ajal teed?*
tikangkemìri varmrìn oe nìwotx: [] *PF* fr. *mul oli käed ülepeakaela tööd täis*
tikxey ngaru: [ti.ˈk'ɛj ˈŋa.ru] *PF* fr. *sa eksid*
tiyawr ngaru: [ti.ˈjawr ˈŋa.ru] *PF* fr. *sul on õigus*
tokx eo tokx: [ˈtok' ɛ.o ˈtok'] *PF* fr. *näost näkku, isiklikult*
Tsali'uri alu X, ral lu 'upe: [] *PF* fr. *mida see sõna (X) tähendab?*
tstunwi: [ˈtstun.wi] *PF* oms. *hooliv, hell*
tsun miväxku hikrr srak: [] *PF* fr. *kas ma võin korraks segada?*
tsun nga law sivi n'it srak: [] *PF* fr. *selgita palun, räägi täpsemalt*
txon lefpom: [t'on le.ˈfpom] *PF* fr. *head ööd, rahulikku ööd*

X-(i)ri peral: [] *PF fr. Mida see (sõna X) tähendab?*

X niNa'vi (slu) peli'u: [] *PF fr. kuidas öelda na'vi keeles sõna X?*

za'u ni'eng: [za.ʔu ni.'ʔɛŋ] *PF fr. Ühist huvi omama.*

zola'u ni'prte': [zɔl.'a.ʔ·u ni.'pɾ.tɛʔ] *PF fr. tule hea meelega, tere tulemast*

G Tähestik

Kemaweyan, Plumps, Prرتون ja Tirea Aean mõtlesid välja ainulaadse viisi, kuidas märkida ja hääldada na'vi keele 33 foneemi (erinevat häälikut), millest 20 on kaashäälikud, 7 täishäälikud, 2 pooltäähäälikud (ll, rr) ja 4 diftongid (aw, ay, ew, ey). Nende loetelu on siin:

Tähestik					
'	tɪFtang	k	KeK	s	Sä
a	A	kx	Kxekx	t	TeT
aw	AW	l	LeL	tx	TxeTx
ay	AY	ll	'Ll	ts	Tsä
ä	Ä	m	MeM	u	U
e	E	n	NeN	v	Vä
ew	EW	ng	NgeNg	w	Wä
ey	EY	o	O	y	Yä
f	Fä	p	PeP	z	Zä
h	Hä	px	PxePx		
i	I	r	ReR		
ì	Ì	rr	'Rr		

H Erinevad liited

Tegusõnade siseliited

- alm:** [al.m] *LN* Lõpetatud (perfektiivse) tegevuse tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.PAST), tuletatud: **am + ol: Oe tsng«alm»awvik.** *Ma olin nutnud.*
- aly:** [al.j] *LN* Lõpetatud (perfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.FUT.), tuletatud: **ay + ol: Oe h«aly»angham.** *Ma olen (siis juba) naernud.*
- am:** [a.m] *LN* Lihtmineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PAST.): **Oe tsw«am»ayon.** *Ma lendasin.*
- arm:** [aʁ.m] *LN* Lõpetamata (imperfektiivse) mineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.PAST.), tuletatud: **am + er: Oe tsng«arm»awvik.** *Ma olin magamas*
- ary:** [aʁ.j] *LN* Lõpetamata (imperfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.FUT.), tuletatud: **ay + er: Oe h«ary»angham.** *Ma olen (siis) naermas.*
- asy:** [a.sj] *PF* Lubava/otsustava tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (FUT.D.): **Oel tsp«asy»ang palulukanit.** *Ma kindlasti tapan Surmapantri.*
- ats:** [a.ʦ] *LN* Kaudse kõneviisi ja ebakindlate teadmiste tunnus Siseliide asukohal 2 (INFR.): **Oel tsp«ats»ang poanit.** *Ma arvan, et ma tapsin ta.*
- awn:** [aw.n] *PF* -nud, -tud vormi tunnus. Siseliide asukohal 1 (P.PART.): **Oe t«awn»aron-a túte lu.** *Ma olen jahitud inimene.*
- ay:** [a.j] *LN* Tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (FUT.): **Oel yerikit t«ay»aron.** *Ma jahin (tulevikus) Sinihirve.*
- äng:** [æ.ŋ] *LN* Halvustava või laitva mõjutuse tunnus. Siseliide asukohal 2 (PEJ.): **Oe sr«äng»ew.** *Ma tantsin (õõh!).*
- äp:** [æ.p] *PF* Enesekohase asesõna tunnus. Siseliide asukohal pre-first (REFL.): **Oe st«äp»eftxaw.** *Ma kontrollin ennast.*
- ei:** [ɛ.i] *LN* Kiitva, hea mõjutuse tunnus. Siseliide asukohal 2 (LAUD.): **Oe sr«ei»ew.** *Ma tantsin (jess!).*
- er:** [ɛ.ʀ] *PF* Lõpetamata (imperfektiivse) tegevuse tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.): **Oe t«er»iran.** *Ma olen jalutamas.*
- eyk:** [ɛj.k] *PF* Põhjustava (kausatiivse) tegusõna tunnus. Siseliide asukohal pre-first (CAUS.): **Oel t«eyk»erkup pot.** *Ma surmasin ta.*
- ilv:** [il.v] *PF* Tingiva oleviku perfektiivne tunnus. Siseliide asukohal 1 (PRES.PER.SUBJ.): **Oe new tsl«ilv»am.** *Ma tahaks aru saada.*
- imv:** [im.v] *PF* Tingiva täismineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PAST.SUBJ.): **Oeyä swizaw ningay timvakuk.** *Oleks mu nool õigesti tabanud.*
- irv:** [iʀ.v] *PF* Tingiva lõpetamata (imperfektiivse) oleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PRES.IMPF.SUBJ.): **Oe new tsl«irv»am.** *Ma tahaks olla arusaav.*
- iv:** [i.v] *LN* Tingiva kõneviisi tunnus. Siseliide asukohal 1 (SUBJ.): **Ngal new futa oe w«iv»em.** *Sa tahad seda, et mina võitleks.*
- iyev:** [i.jɛ.v] *PF* Tingiva tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame ngati.** *Ma näeks sind varsti.*
- ilm:** [il.m] *LN* Hiljutise lõpetatud (perfektiivse) mineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.REC.PAST.), tuletatud: **im + ol: Oe t«ilm»ätxaw.** *Ma just naasin.*
- ily:** [il.j] *LN* Kohese lõpetatud (perfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.IMM.FUT.), tuletatud: **iy + ol: Oe h«ily»ahaw.** *Varsti olen ma ära maganud.*
- im:** [i.m] *LN* Hiljutise lihtmineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (REC.PAST.): **Oe tsw«im»ayon.** *Ma just lendasin.*
- irm:** [iʀ.m] *LN* Hiljutise lõpetamata (imperfektiivse) mineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.REC.PAST.), tuletatud: **im + er: Oe t«irm»ätxaw.** *Ma olin just naasmas.*

- iry:** [ɪr.j] *LN* Kohese lõpetamata (imperfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IM-
PF.IMM.FUT.), tuletatud: **iy + er: Oe h«iry»ahaw.** *Ma olen varsti magamas.*
- isy:** [ɪ.sj] *PF* Kohese lubava/otsustava tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMM.FUT.D.): **Oel
tsp«isy»ang palulukanit.** *Ma tapan varsti kindlasti Surmapantri.*
- iy:** [ɪ.j] *LN* Kohese tuleviku tunnus Siseliide asukohal 1 (IMM.FUT.): **Oel yerikit t«iy»aron.** *Ma
hakkan kohe Sinihirve jahtima.*
- iyev:** [ɪ.jɛ.v] *PF* Tingiva tuleviku tunnus Siseliide asukohal 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame nga-
ti.** *Ma näeks sind varsti.*
- ol:** [o.l] *PF* Lõpetatud (perfektiivse) tegevuse tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.): **Oe t«ol»iran.**
Ma jalutasin ära (lõpetatud).
- us:** [u.s] *LN* V-kesksõna tunnus. Siseliide asukohal 1 (A.PART.): **Oe t«us»aron-a túte lu.** *Ma olen
jahtiv inimene.*
- uy:** [u.j] *PF* Austava või tseremoniaalse mõjutuse tunnus. Siseliide asukohal 2 (HON.): **Na'viyā,
l«uy»u hapxi.** *Sa oled osa Rahvast.*

Nimisõnade käanded ja mitmused

- ä:** [æ] *PF* Omastava (genitiivse) käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad **a, ä, e,** ja **ì-ga**
(allmomorf liitele **yä**) (GEN.): **Oel yom ikranä yerikit.** *Ma söön Ikrani Sinihirve.*
- it:** [itʰ] *PF* Sihitava käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või
eritähäälikutega (allmomorf liitele **t, ti**) (PAT.): **Oel taron yerikit.** *Ma jahin Sinihirve.*
- il:** [ɪl] *PF* Aluse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või pool-
täishääliku (allmomorf liitele **l**) (ERG.): **Ikrani taron yerikit.** *Ikran jahib sinihirve.*
- iri:** [ɪri] *PF* Teema käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või eri-
täishäälikutega (allmomorf liitele **ri**) (TOP.): **Fìskxawngìri tsap'alute sengi oe.** *Ma vabandan
selle lollpea eest.*
- l:** [l] *LN* Aluse käände liide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (ERG.): **Oel taron yeri-
kit.** *Ma jahin Sinihirve.*
- ri:** [ri] *PF* Teema käände liide tegusõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (TOP.): **Ayngari zene
hivum** *Sa pead lahkuma.*
- ru:** [ru] *LN* Datiivse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (allmomorf
liitele **-ur**) (DAT.): **Oel syuvet ngaru ting.** *Ma annan sulle toitu.*
- t:** [tʰ] *LN* Sihitava käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (allmomorf lii-
tele **it, ti**) (PAT.): **Oel ngat kame.** *Ma näen sind.*
- ti:** [ti] *LN* Sihitava käände liide nimisõnadele ja asesõnadele (PAT.): **Ngati taron torukil.** *Toruk
jahib sind.*
- ur:** [ur] *PF* Datiivse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või
eritähäälikutega (allmomorf liitele **-ru**) (DAT.): **Ayeylanur oeyä.** *Oma sõpradele.*
- y:** [j] *PF* Omastava (genitiivse) käände liide tähega **a** või **e** lõppevatele asesõnadele (GEN.):
Ngey toruk siltsan lu. *Su Toruk on hea.*
- ya:** [ja] *PF,M* Järelliide üttele kollektiivsete nimisõnade puhul: **Mawey, Na'viya.** *Rahu, Na'vid.*
- yā:** [jæ] *LN* Datiivse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad **a, ä, e,** ja **ì-ga** (allmomorf
liitele **ä**) (GEN.): **Oel yeiom Neytiriyā yerikit.** *Ma söön hea meelega Neytiri Sinihirve. (a puhul
võib nimisõnades ka täishäälik ette tulla: näiteks –eyä)*

Muud lõpud

Kõik ees- ja järelliited pole reegilpärased. Enamus neist on ebareeglipärased, ja seega on nendega tuletatud sõnad siin märgitud. Järgnevalt näitab (**pro.**) täielikku produktiivsust, mis

tähendab, et liidet võib kasutada igal sõna tuletamisel ja et sõna on õige, isegi kui see siin sõnastikus märgitud pole. Kõik siseliited, käänded ja mitmuse märkijad on täielikult reeglipärased.

–a–: [a] *PF* (**pro.**)Omadussõna tunnus: **Oel txantsana ikranit aean tswayon.** *Ma lendan võrratu sinise Mardusega.*

–an: [an] *LN* Meessoo tunnus teatud nimisõnadele: **Poan täftxuyu lu.** *Ta on (mees)kangur*

ay+: [aj] *PF* Mitmuse liide nimisõnadele (PL.): **Ay+horen flä.** *Reegleid saadab edu (otse: reeglid õnnestuvad).*

–e: [ɛ] *PF* Naissoo tunnus nimisõnadele: **Poe taronyu lu.** *Ta on (nais)kiitt.*

fay+: [faj] *PF* (**pro.**) need liide nimisõnadele (THESE): **Fayawkx tsawl lu.** *Need kaljud on kõrged.*

fi–: [fi] *PF* (**pro.**)see, liide nimisõnadele (THIS): **Oel kame finantangit.** *Ma näen seda rästikhunti.*

–fkeyk: [fkɛjkʷ] *PF* (**pro.**) järelliide nimisõnadele mis märgivad olekut: **Kilvanfkeyk lu fyape fitrr?** *Kuidas täna jõe olek on?*

fne–: [fnɛ] *PF* (**pro.**)liik, sort, liide nimisõnadele (KIND): **Fneutralpe tsa’u lu?** *Mis puu(liik) see on?*

fra–: [fra] *PF* (**pro.**) iga tuletatav liide: **Oel kamame frapot.** *Ma nägin igaiüht (kõiki).*

kaw–: [kaw] *PF* mitte + tuletatav liide: **Oe kawrr ke kamä.** *Ma ei läinudki (mitte) kunagi.*

–lo: [lo] *PF* Korra arvu järelliide numbritele ‘aw, mune, pxe: ‘**Awlo oe ramol.** *Ma laulsin ühe korra.*

me+: [mɛ] *LN* (**pro.**) Kaksikvormi liide nimisõnadele (DU.): **Oel new me+orati.** *Ma tahan kaht järve.*

–ng: [ŋ] *LN* Hõlmav liide esimese pöörde asesõnadele (CLUS.): **Ayoeng rol.** *Me kõik laulame.*

–o: [o] *PF* (**pro.**) Umbisiikulilise tegumoe, kestva toimingu järelliide: **Oel kalmame tuteot ayzisito.** *Ma olin kedagi aastaid näinud.*

pay+: [paɪ] *PF* (**pro.**) Mitmuses küsimuse märkija: **Paystalit ngal tsrame’i?** *Mis nugasid sa viskasid?*

–pe+: [pɛ] *LN* (**pro.**) Küsimuse eesliide: **pe+hrr nga lrrtok sayi.** *Mis ajal (millal) sa naeratad?*

pxe+: [pʰɛ] *PF* (**pro.**) Kolmikvormi liide nimisõnadele ja asesõnadele (TRI.): **Pxoeng Pxe+veng lu.** *Me oleme kolm last.*

tsa–: [tsa] *PF* (**pro.**)see, liide nimiõnadele (THAT): **Oel kame tsanantangit.** *Ma näen seda soomushunti.*

tsay+: [tsaj] *PF* (**pro.**) need liide nimisõnadele (THOSE): **Tsayora txukx lu.** *Need järved on sügavad.*

–tsyip: [tsjipʷ] *PF* (**pro.**) Hellitav, õrnutsev, vähem tähtsamaks tegev, narritav vorm vastavalt kontekstile: **Za’u fitseng, ma ’itetsyip.** *Tule siia, väike tütreke.*

–ve: [vɛ] *PF* (**pro.**) Järgarvu järelliide numbritele: **Koren a’awve tîruseyâ ’awsiteng.** *Esimene reegel koos elamise kohta.*

–vi: [vi] *PF* (millegi) väiksema osa näitaja: **Oe nume mî numtsengvi.** *Ma õpin klassiruumis.*

Muud liited ja tunnused

Need tuletised on üleval asuvatest tunnustest erinevad selles suhtes, et nad muudavad sõna tüüpi. Mõndasid neist, võib kasutada ainult Frommer, et moodustada ametlikku sõna, nt. eesliide tî–. Teised on aga alati produktiivsed, nt. –yu võib lisada igale tegusõnale.

le–: [lɛ] *PF* Omadussõnade tuletatav liide: **Poan lehrrap lu.** *Ta on ohtlik.*

–nga’: [ŋaŋʷ] *PF* omadussõna tuletatav liide: ‘**Akra apaynga’ lu.** *See on niiske pinnas.*

- nì-**: [ni] *LN* Määrsõnade tuletatav liide: **Oe nìNa'vi plltxe.** *Ma räägin na'viselt (nagu na'vi).* (**pro.**) ainult omadussõnade puhul - muidu **nifya'o** koos omadussõnaga
- sä-**: [sæ] *PF* -mine lõpuga nimisõnade tuletatav liide: **Oel sänumet nume.** *Ma õpin õpetust.*
- si:** [s·i] *LN* Põhisõnale järgnev tegusõna tuletatav liide: **Oe kelku si Kelutralmì.** *Ma elan Kodupuus. (otse: Ma teen kodu Kodupuus.)*
- ti-**: [ti] *LN* Nimisõnade tuletatav liide: **Tingay siltsan lu.** *Tõde on hea.*
- ti- -us-**: [ti us] *PF* (**pro.**) Gerundiivi, teonime moodustamine tuletatav liide: **Tikusar eltur tixen si.** *Õpetamine on huvitav*
- tu:** [tu] *PF* (**pro.**) Tegija tuletatav liide: **Oe reltseotu lu.** *Ma olen kunstnik.*
- yu:** [ju] *LN* (**pro.**) Tegija tuletatav liide: **Oe kea ska'ayu ke lu.** *Ma pole hävitaja/lõhkuja.*

I Illegaalsed sõnad

Järgnevad on illegaalsed sõnad, mis pole Frommerilt. Neid ei tohi võtta kui na'vi sõnu, sest nad sõnad võivad rikkuda silbitus-, fonotaktika- või muid keelereegleid.

ʔ [ʔh], b [b], c [k], ch [tʃ], d [d], g [g], h' [hʔ], ii [i:], j [ʒ], sh [ʃ], uu [u:]

Amanti: [a.man.ti] *G n. Tipani naine*

Anurai: [a.nu.ra.i] *G n. hõimu nimi*

ar'lek: [ar'lekʔ] *G ns. Seemik (seemneid kandev taim)*

Beyda'amo: [bejdaʔamo] *G n. Tipani meessõdalane*

chan'tu gor'ek nuuto: [tʃanʔtu gorʔekʔnuuto] *ASG ns. kivikruus*

chey: [tʃej] *ASG ns. varahoidja, varakott (tuletatud sõnast P'ah s'ivil chey kott, hoidja)*

Eywa k'sey nivi'bri'sta: [ejwa kʔsej niviʔbriʔsta] *ASG n. võrkkiik, fraasist Eywa hällitab kõiki*

Eywa s'ilivi mas'kit nivi: [ejwa s'ilivi masʔkitʔnivi] *ASG Eywa tarkus avaldatakse meile kõigile*

Eywa te' _ tan'sey mak'ta: [ejwa teʔ _ tanʔsej makʔta] *ASG ns. Marduse rakmed; otse: Eywa embuse kirg on pühendatud (nimi)*

feru m'predu'k: [feru mʔpreduʔkʔ] *ASG ns. korv*

Fmilam: [fmi.lam] *G n. Tipani naine*

Gro'lryc: [groʔlrejc] *G n. Koopakäigud*

Hukato: [hu.ka.to] *G n. Tipani mees*

Ikalu: [i.ka.lu] *G n. Tipani mees*

iveh k'nivi s'dir: [iveh kʔnivi sʔdir] *ASG ns. beebi hoidja*

k'sey nivi: [kʔsej nivi] *ASG ns. grupis magamine*

Kaoliä Tei: [ka.o.li.æ te.i] *G n. Gaolia tasandik*

Koo Tsuru: [ko: tsu.ra] *G n. Tipani küla*

Kusati: [ku.sa.ti] *G n. Tipani naissõdalane*

Kyuna: [kjuna] *G n. Anurai naine*

lenay'ga: [lenajʔga] *ASG ns. Nõelpea, kiskjaline*

Lompo: [lom.po] *G n. Tawkami mees*

Lungoray: [lu.ŋo.raj] *G n. Tipani šamaan*

m'resh'tuyu: [mʔreʃʔtjuju] or [mʔreshʔtjuju] *ASG ns. kilp*

Malimi: [ma.li.mi] *G n. Tawkami mees*

malmoks: [malmoks] *G ns. kivist sõrmused*

Marali: [ma.ra.li] *G n. Tipani naine*

mas'kit nivi sa'nok: [masʔkitʔnivi saʔnokʔ] *ASG ema paiste*

Maweytakuk: [ma.wej.ta.kukʔ] *G n. mees Na'vi*

Mekanei: [mε.ka.nε.i] *G n. Tipani mees*

Mendala: [mεn.da.la] *G n. Tipani mees*

meresh'ti cau'pla: [mεreʃʔti kauʔpla] or [mereshʔti kauʔpla] *ASG ns. Marduse püüdjaja, otse: midagi ei näe*

mesh'kai huru: [mεʃʔkai huru] *PND ns. küpsetuspott*

mreki u'lito: [mreki uʔlito] *ASG ns. lõkkease*

Mukata: [mu.ka.ta] *G n. Tawkami mees*

na'hla buk'ne: [naʔhla bukʔnε] *ASG ns. Suurhobu rakmed; otse: näo tõmbaja*

Naalot: [na:.lotʔ] *G n. Tipani mees*

Nera'nak: [nε.raʔ.nakʔ] *G n. Tawkami naine*

nikt'chey: [niktʔtʃεj] or [niktʔtʃej] *ASG ns. natuke toitu, pakitud lõunasöök*

nivi: [ni.vi] *ASG ns. võrkkiik (ebareegipärane) (tuletatud sõnast Eywa k'sey nivi'bri'sta Eywa hälliab kõiki φ)*

Nok: [nokʔ] *G n. Tawkami mees*

Oloniwin: [o.lo.ni.win] *G n. Tipani tark*

Omati: [o.ma.ti] *G n. Tawkami mees*

omati s'ampta: [omati sʔampta] *ASG ns. Sinine flööt*

Onantu: [o.nan.tu] *G n. Tawkami mees*

Otamu: [o.ta.mu] *G n. Tipani mees*

P'ah s'ivil chey: [pʔah sʔivil tʃεj] *ASG ns. iskli-ke asjade hoidja*

pctxawng: [pʔtʔawŋ] *JC ns. lollpea*

Rai'uk: [ra.i.ʔukʔ] *G n. Anurai mees*

Raltaw: [ral.taw] *G n. Tipani meeskütt*

Sänume: [sæ.nu.mε] *G n. Tipani naisšamaan (tuletatud sõnast sänume õpetus)*

Seyvaro: [sej.va.ro] *G n. Tawkami mees*

shah-tell: [ʃah.tɛl] *ASG ns. süstik (tegelikult lubamatu na'vi keele reeglite järgi) (laenatud ingliskeelsest sõnast shuttle)*

su'shiri t'acto sa: [suʔshiri tʔacto sa] or [suʔshiri tʔacto sa] *ASG ns. mängumardus*

sumin'sey hulleh: [suminʔsej huʔɛh] *ASG grupist väljas magama*

sumin jii'tluy: [sumin ʒiitʔluy] *ASG ns. lehtaldrik*

Swawta: [swaw.ta] *G n. Tipani mees*
t'riti so jahmka: [tʔriti so ʒahmka] *ASG ns. pen-*
deltrumm
Ta'antasi: [ta.ʔan.ta.si] *G n. Tantalus, kivine*
koht Pandoral
Tan Jala: [tan.jala] *G n. Tipani mees*
Tasun: [ta.sun] *G n. Li'ona meeskiitt*
Tawkami: [taw.ka.mi] *G n. hõimu nimi (tuleta-*
tud sõnadest taw taevas ja kame nägema)
Tilikaru: [ti.li.ka.ru] *G n. Tipani küla*
Tipani: [ti.pa.ni] *G n. hõimu nimi*
titakuk: [ti.'ta.kukʔ] *G ns. pealetung (tuletatud*
sõnast takuk peale tungima)
tmi nat'sey: [tmi natʔsej] *ASG ns. põislatern*
Tsa'law: [tsaʔ.law] *G n. Tawkami mees*
Tsaro: [tsa.ro] *G n. Tipani mees*
Tsmuke: [tsmu.ke] *G n. Tipani küla*
txei: [t'ɛ.i] *G ns. tasandik*
u'imi: [u.ʔi.mi] *ASG ns. lint, lipp*

U'imi huyuticaya: [uʔimi hujutikaja] *ASG n.*
hõim
Ukamtsu: [u.kam.tsu] *G n. Tipani mees*
ulivi mari'tsey mak'dini'to: [ulivi mariʔtsej
makʔdiniʔto] *ASG ähmaselt paistma; otse:*
Puu harud vaatavad iiksteist tugevuse jaoks,
või paljud harud koos on tugevad
ulu'tah inib'sey mulsi: [uluʔtah inibʔsey mul-
si] *ASG ns. lehtaldrik*
Ukanssa: [um.kan.sa] *G n. Tipani küla*
Unipey: [u.ni.pej] *G n. Tipani naine*
utral utu mauti: [ut.ral u.tu ma.u.ti] *ASG ns.*
Hiidoo puu (push fruit tree) (tuletatud sõna-
dest utral puu ja utu mauti Hiiduba)
utu mauti: [u.tu ma.u.ti] *ASG ns. Hiiduba (push*
fruit)
Va'erä Ramunong: [va.ʔɛ.ræ ra.mu.noŋ] *G n.*
Vaera Kaev
Vayaha: [va.ja.ha] *G n. Tipani küla*

J Muutuste loetelu

See on muutuste nimekiri. Siia tulevad märkmed erinevate muudatuste kohta sõnastikus.

- **5.100** Elagu Taronyu! Pufffff, lisatud kõik, mis juurde tulnud alates 12.07.11. Ja parandatud ka midagi...ei tea, päris palju oli seda. Selle dokumendi on tõlkinud Erik Orro.